

Congresul al IX-lea — început de nouă istorie

Opinia unui alegător

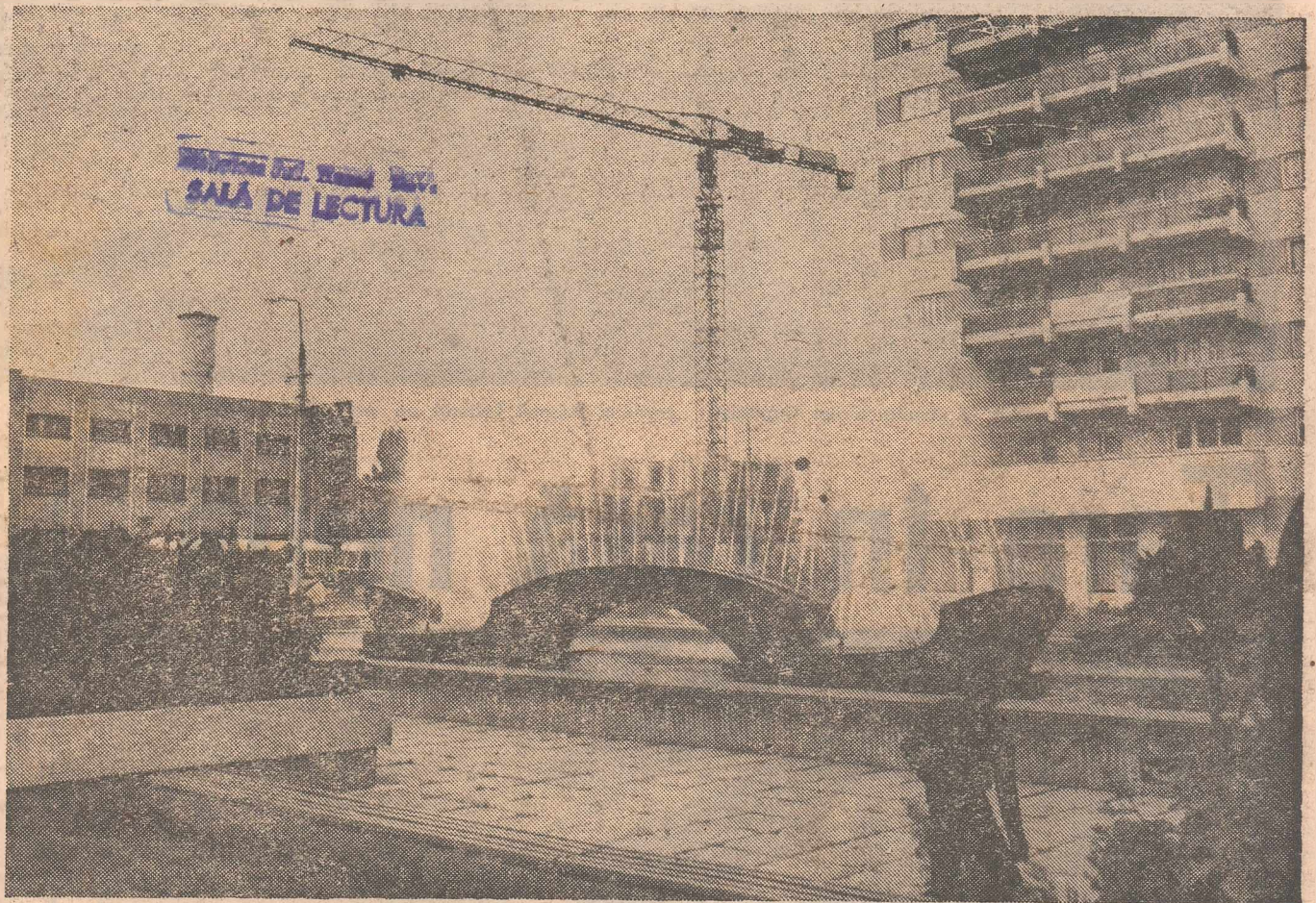
Libertatea de gândire

Întreaga istorie a progresului uman a fost, în ultimă instanță, istoria progresului pe care l-a înregistrat procesul complex al libertății de gândire. Există, firește, și o libertate de gândire interioară, aceea care și dă omului capacitatea de a privi universul înconjurător cu o mare și curajoasă curiozitate, determinanta întrebărilor în stare să provoace, la rândul lor, acțiunea inovatoare, însă exercițiul liber social al acestor libertăți n-a fost întotdeauna, cum bine se știe, însoțit de consensul structurilor social-politice. Nu toate marile idei care s-au născut în creuzetul libertății de gândire interioară — expresia cea mai vie, poate, a conștiințelor celor mai înaintate — au învins și s-au impus prin simpla și altfel singura firească evidență a argumentelor. Libertatea de gândire a fost întotdeauna și mai rămâne încă și azi pe multe meridiane și în contextul multor structuri social-politice — și nu neapărat numai nesocialiste — expresia cea mai înaltă a aspirației spre desăvârșirea personalității umane.

Nici admiterea teoretică atât de adesea afișată și nici chiar garantarea practică a condițiilor politice și social-administrative n-au condus automat la realizarea climatului care să facă din libertatea de gândire măsura progresului autentic în plan spiritual. Nici progresul tehnic și tehnologic cel mai apropiat de idealul condiției

(Continuare în pag. 5)

DINU SARARU ■

Tara in casa nouă — Scene din noul peisaj arhitectonic al României (paginile 2-3)

Lentilele Fresnel de concepție românească, în fine, se produc!

S-au împlinit 2 ani de când revista noastră relatează faptul că la Politehnica bucureșteană, în cadrul catedrei de mecanică fină, într-un modest laborator de optică, titularul cursului de „Calculul și construcția aparatelor optice și metrologie generală”, conferențiar doctor Petre Dodoc, reușise veritabilă performanță a calculului și realizării în concepție proprie a lentilelor de Fresnel, cu utilizări multiple în tehnica modernă (ele însele făcând parte din tehnica de vîrf a lumii). Arătăm atunci greutățile realizatorului, munca sa anonimă de ani și ani de zile și mai cu seamă amără-

(Continuare în pag. 7)

CICI IORDACHE ■

28

ANUL XXXI (1414)
Vineri, 16 Iulie 1982

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

„Am deschis mulți bo'navi cu cancer gastric și, constatînd întinderea metastazelor, i-am încîșis la loc. Pe citiva dintre ei i-am trimis doctorului Mihai Leontopol. Spre surpriza mea, unii trăiesc și astăzi“.

Încă o personalitate proeminentă a medicinei noastre, profesorul doctor docent Victor Prodescu, zice DA într-una din cauzele susținute de „Flacăra“

In interviul lui Ovidiu Ioanițoia „Omul e, de fapt, primul său medic“, din pagina 6.

Pămîntul Bucureștiului, un adevărat seif arheologic

Multe lucruri extraordinare stau neluate în seamă, deși de importanța lor avem tot timpul semn.

Așa, bunăoară, un ogor din marginea Buftei, din pragul riului Colentina și al lacurilor sale. Umbli prin brazda cu bostănărie și cu castraveți și pămîntul e parcă frămîntat cu cioburi roșcate sau cenușii, cu zgură din topitorii de fier, cu tot felul de oase și osicioare. Pentru țărani, pămîntul acesta se arată ciudat, pietros, cu toate că-l ară și-l întorc și-l seamănă de ani, de secole, de milenii chiar. Și cu cit se îndrînesc ei să sape mai adînc și mai virtos, cu atît ies deasupra mai multe spărturi de oale și cărămidă, de monezi, de oseminte albicioase de tot soiul.

Dar ce-ar putea să însemne ele, pușini o știu fiindcă, de fapt, vezi și înțelegi

doar ce ești pregătit să vezi și să înțelegi.

Tudor Bălan și Nicolae Dumitrache, doi săteni vîrstnici din Buftea, unul de 68 de ani, altul de 70, lucrează cu cazmaua într-un șanț dreptunghiular lat de doi, trei metri din preajma unui canal de irigație.

Ce fac ei în cîmp se cheamă acum arheologie, cu toate că prea multe din munca lor bătrîni nu pricep. „Știe dom'inginer“ zic Bălan și Dumitrache, atunci cînd îl întrebi, și continuă să taie tîhnit și cu oarecare ceremonie felii din malul nu prea adînc al șanțului. Au arat vreme de o viață pe aici și uite tocmai cum și cînd

(Continuare în pag. 23)

TUDOR OCTAVIAN ■

Autograf de Lucian Blaga

Melanctie

*Spre munti trec suri cu azerolo pline...
... și plină...*

*Și totuși, nu vin... dar toate
burorii,*

Cor simf. nu vine în mine —

Și pietrele mex,

Lină picată de ploaie, care curge...

... și lăncu' atreagă

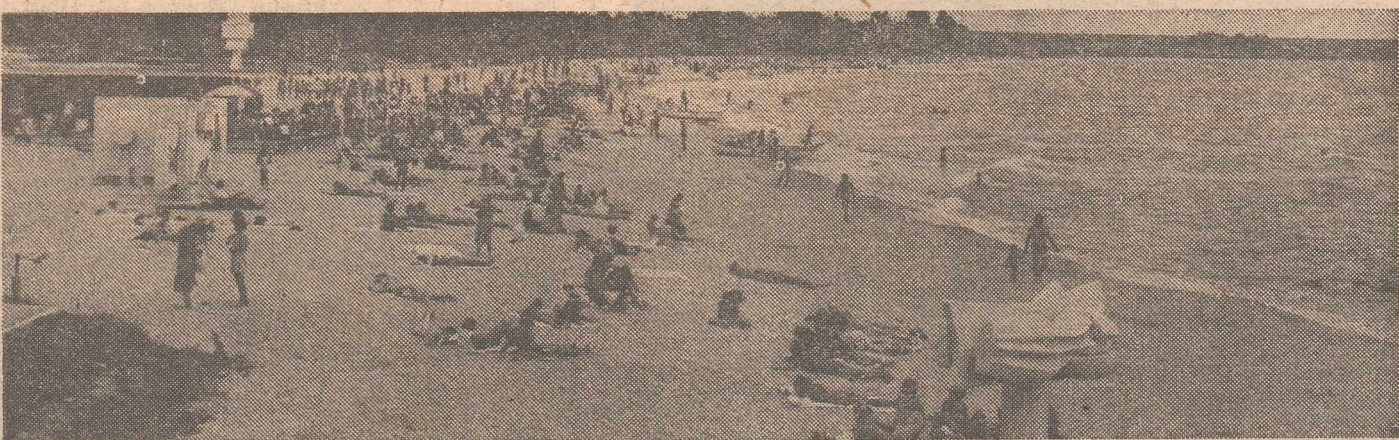
Și parca — parca — ce, nu doare...

Un vînt atît de stînga lacrimile roșii

Și-garuni... și plină...

Publicînd cu emoție în această pagină o fotografie inedită și un manuscris autograf al lui Lucian Blaga, transmîs redacției noastre de doctorul Radu Cărpinișan din Sebeș Alba, ne amintim că opera marelui nostru poet și filozof a fost cu adevărat redată spiritualității românești în anii lumină care au urmat istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român.

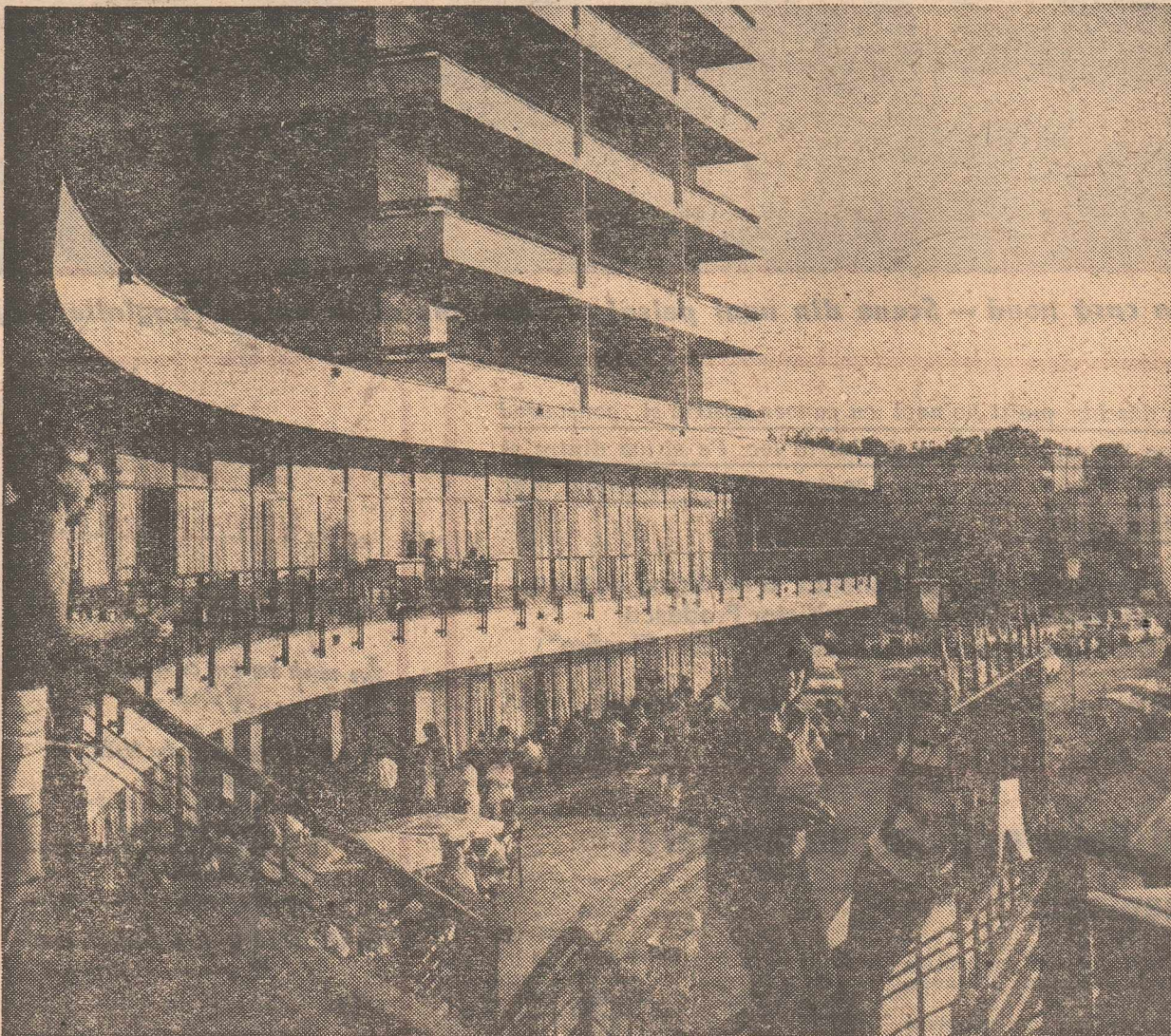
O imagine a litoralului românesc caracteristică pentru sezonul în care ne aflăm. Ea poate fi, totodată, și o invitație pentru toți iubitorii Cenaclului Flacăra căci, în curînd, muzica tinăra și poezia vor întregi atributele splendorii estivale

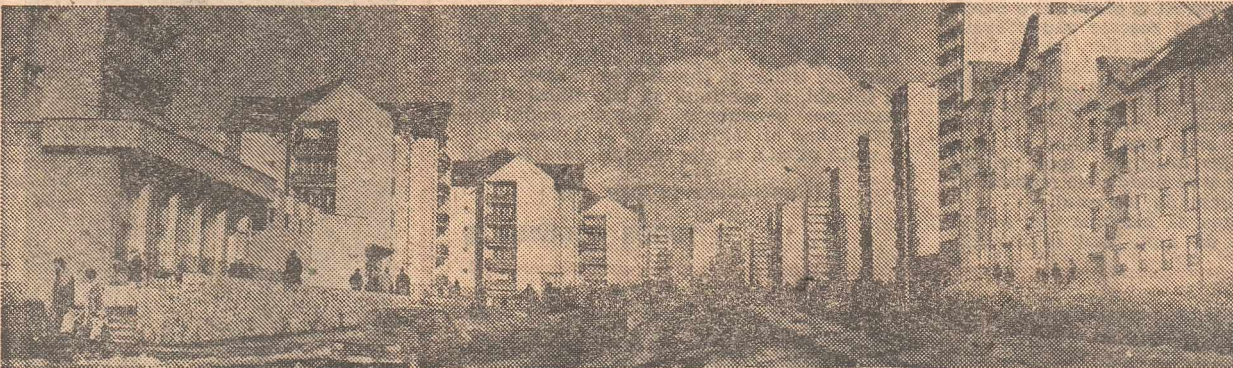

O adevărată „carte de vizită” a constructorilor Capitalei : cartierul Drumul Taberei, un oraș într-un oraș

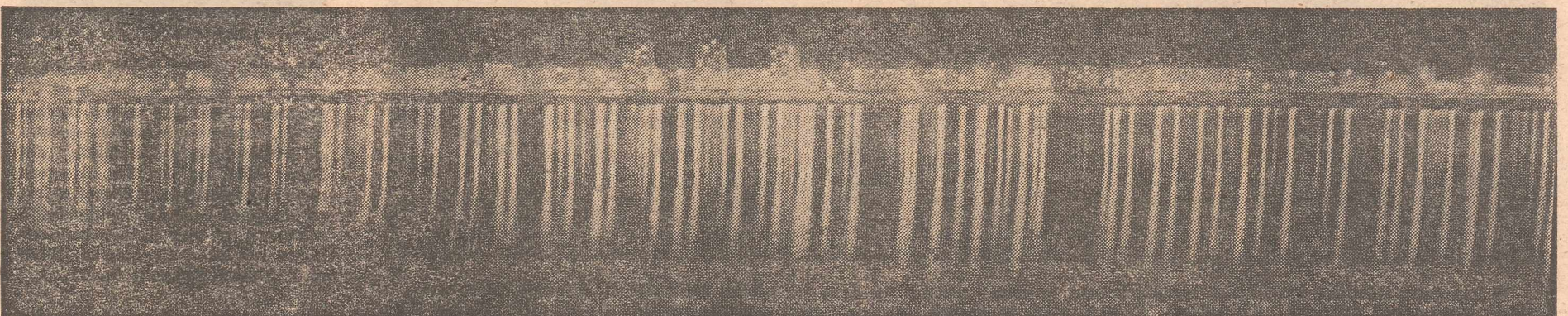
Țara în casă nouă

U priveliște care incintă ochiul și surzetea : ruinea anului 1982

Miercurea Ciuc, o arteră simbolică : Bulevardul Frăției

Lumini la ferestrele caselor noastre, iar înăuntru, mulțumire și liniște

Din 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, până la sfârșitul anului 1981, s-au construit în România peste 2,5 milioane locuințe noi. Astăzi, 70 la sută din populația țării locuiește în case construite în anii socialismului. Cifrele în sine, desigur, sînt spectaculoase. Însă, abia cînd le corlăm cu înfățișarea de astăzi a orașelor și satelor noastre, ele devin cu adevărat elocvente și depun o mărturie semnificativă cu privire la țelurile unei politici clarvăzătoare, care a pus în centrul preocupărilor ei bunăstarea omului.

Acest viguros efort constructiv și-a amplificat an de an puterea de cuprindere și s-a desfășurat în virtutea unei strategii globale, care are în vedere toate localitățile țării, ansamblul teritoriului național, antrenînd orașele și satele într-un proces unitar și echilibrat de creștere, în strînsă legătură cu necesitățile sociale și cerințele economiei naționale, cu tradițiile consacrate ale zonelor și cu perspectivele viitorului lor. Deosebit de grăitor este faptul că el nu și-a încetinit ritmurile nici în momentele cele mai grele pentru țară, momente care nu ne-au ocolit, cum ar fi inundațiile de la începutul anilor '70 sau violentul cutremur din 1977; dimpotrivă, a fost reluat mereu cu o nouă vigoare, cu un nou elan construcția unui chip înnoit al patriei vădîndu-se a fi una dintre vocațiile primordiale ale poporului nostru.

Dar realizările din acest domeniu relevă nu numai dimensiuni cantitative, ci și importante aspecte calitative: suprafața medie locuibilă pe locuitor din localitățile urbane, de la 7,7 mp în 1966, a depășit astăzi 10 mp. În apartamentele noi, din ce în ce mai judicios proiectate, fiecare membru de familie dispune în medie de 15,3 mp de suprafață utilă. Ponderea locuințelor care beneficiază de apă curentă și canalizare a crescut de la 31,7 la sută, cu 15 ani în urmă, la 68 la sută în 1981. Toate marile ansambluri de locuințe au fost însoțite cu grupuri școlare, prevăzute cu complexe comerciale și de servicii curente, cu edificii de utilitate social-culturală și viața oamenilor și-a anexat, cu acest prilej, înlesniri noi, necunoscute în alte virste ale țării.

Există, desigur, o înțelepciune de a construi, dar înțelepciunea aceasta nu ar însemna nimic fără puterea care să-i propulzeze în realitate demersurile și inițiativele. În România acestor ani fertili și generosi, construcția de locuințe s-a afirmat ca o veritabilă ramură a economiei naționale, cu instituțiile și dotările ei, cu specialiștii ei, dar mai cu seamă cu țelurile ei, dintre care unul anume ni se pare mai important de tot: în ritmul actual de edificare a locuințelor noi, pînă în anul 1990 problema locuințelor va fi practic soluționată în România. Și izbînda aceasta merită a fi consemnată printre victoriile cele mai semnificative și palpabile ale socialismului românesc.

În același timp, România se situează printre primele țări din lume în ceea ce privește numărul de locuințe construite la 1.000 locuitori. Sîntem una din puținele națiuni care au investit în această preocupare nu numai fonduri și energie socială, ci și o viziune științifică, întru totul corespunzătoare aspirațiilor omului contemporan. Construcția de locuințe a devenit la noi o activitate coordonată prin legi specifice, nimic nu se săvîrșește în acest domeniu la întîmplare și ne-a devenit demult familiară imaginea tovarășului Nicolae Ceaușescu aneacat asupra schițelor de sistematizare ale localităților urbane și rurale, desăvîrșindu-le statura prin prețioasele sale indicații. Și de aici înainte, desigur, sîntem datori să ne răsucim în timp, spre începuturile de acum 17 ani: „O preocupare de seamă a partidului nostru — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu în 1965, la Congresul al IX-lea al partidului — este îmbunătățirea în continuare a condițiilor de locuit ale oamenilor muncii. Noile locuințe se vor construi de regulă în mari complexe înzestrate cu dotările tehnico-edilitare, social-culturale și de deservire necesare“. S-au pus atunci bazele unui program care, istă, într-o măsură definitivă, este astăzi un program împlinit.

MIHAI PELIN

Acțiunea de recuperare a căldurii reziduale se desfășoară încă într-un ritm lent, adică păgubitor

Din motive tehnologice sau de protecția muncii, în industrie sînt frecvente cazurile cînd într-o hală de fabricație este necesar un mediu ambiant dat: aer curat și cu o anumită temperatură. Pentru asigurarea lui se recurge de cele mai multe ori la ventilația mecanică, în paralel cu încălzirea aerului care trece printr-o baterie. Printr-un tub este introdus aerul proaspăt, încălzit la temperatura necesară, iar prin altul este evacuat în atmosferă aerul uzat. De cele mai multe ori ciclul este continuu. Cantitatea de aer care se primește astfel este foarte mare. La fel și energia necesară încălzirii lui. Odată cu aerul, în atmosferă se evacuează și o importantă cantitate de căldură reziduală.

După această inevitabilă introducere sînt înțrăm în subiectul propriu-zis: recuperarea căldurii. La I.N.C.E.R.C., Institutul pentru cercetări în construcții București, încă din 1974 s-a executat modelul funcțional al recuperatorului rotativ de căldură, tipul cu cel mai larg și mai variat domeniu de aplicare. Din 1980 el a intrat în fabricația de serie la I.C.M.P. București. În același timp, prin apariția noului Normativ de ventilație pentru halele industriale se prevede obligativitatea folosirii recuperatoarelor de căldură în proiectele de execuție ale noilor investiții.

Avantajele folosirii recuperatoarelor sînt evidente. Introducerea unui recuperator de căldură aduce după sine o economie de energie termică de 70-80 la sută. Să mai spunem că recuperatorul este astfel conceput încît să poată fi montat cu ușurință. Cele două tuburi de ventilație, intrare și ieșire, se sectionează prin scoaterea a cîte unui tronson și introducerea în locul lor a recuperatorului. Sistemul de funcționare este simplu și nu necesită o întreținere specială. Rotorul, care constituie sursa de acumulare a căldurii se învîrte preluînd căldura aerului uzat și cedînd-o aerului proaspăt. Se estimează că numai prin aplicarea recuperatoarelor la noile investiții se obține o economie de aproximativ 25 000 tone combustibil convențional pe an. Prin introducerea recuperatoarelor la instalațiile de

ventilație existente cifra ar putea crește de cîteva ori.

În urmă cu doi ani aveam o discuție pe această temă cu inginerul Alexandru Christea, consilier la Laboratorul de instalații termice din cadrul I.N.C.E.R.C. Pentru situația de ultimă oră în problema recuperării căldurii din aerul tehnologic uzat apelăm la bunăvoința aceluiași interlocutor.

„Reluînd discuția întreruptă acum doi ani, remarcăm că lucrurile n-au stat pe loc. Recuperatorul de căldură rotativ se fabrică la I.C.M.P. sub denumirea de „Scarom”. Este singura întreprindere care deocamdată produce recuperatoare. Comenzi sînt suficiente pentru acoperirea capacității de producție. Cele mai multe sînt sosite mai ales din zootehnie. Acum doi ani I.C.M.P. aștepta comenzi. Astăzi este pe punctul de a nu le mai face față. Printr-un brevet românesc, folia de polistiren a înlocuit azbestul la alcătuirea rotorului. Din păcate, folia de polistiren pe care o produce întreprinderea de mase plastice Buzău este un material deficitar. Urmează ca la Buzău să se înlocuiască utilajele existente cu unele noi. Montarea lor trebuie grăbită. Știînd situația foliei de polistiren, mult folosită pentru ambalaje în industria alimentară, la institut s-au pus la punct alte patru variante de construcție a rotorului din materiale ușor disponibile în țară. Sîntem în măsură să acoperim toate domeniile de aplicare. Sînt omologate recuperatoarele cu diametre de 1 000, 1 600 și 2 500 milimetri. Pe măsura cererilor urmează să fie omologat și cel cu diametrul de 3 150. Noile recuperatoare vor putea fi utilizate și în hale cu pericol de incendiu de categoria A și B, majoritatea hălelor din industria chimică, vopsitorii etc. Un singur recuperator din gama numită mai sus aduce o economie de aproximativ 25 tone combustibil convențional pe an. Cantitatea exactă se calculează în funcție de debitul instalației de ventilație și de diametrul ei. Dacă la cele spuse adăugăm că perioada de amortizare a unui recuperator este de maximum un an realizăm ce acțiune rentabilă este dotarea cu recuperatoare a întregii noastre industrii. Și asta cît mai repede”.

O primă remarcă. Prin apariția Norma-

tivului de ventilații 15-79 s-a reglementat aplicarea recuperatoarelor la investițiile noi. În țară funcționează însă în cadrul unităților existente mii de instalații de ventilație. Accentul trebuie pus pe echiparea cu recuperatoare de căldură a acestora. Noile investiții, dacă ne gîndim la ritmul de dezvoltare a industriei noastre în ultimii 15-20 de ani, reprezintă un procent neînsemnat față de numărul celor existente și la care se pot aplica sistemele de recuperare a căldurii de care vorbim. Și tocmai de aceea credem că se impune apariția unui normativ care să oblige folosirea recuperatoarelor și la instalațiile existente.

„La comanda C.N.S.T. ne spune în continuare inginerul Alexandru Christea, am terminat de curînd un sistem informațional pentru culegerea, sortarea și prelucrarea datelor privind implementarea echipamentelor de recuperare a căldurii în toată țara. Am imaginat chestionare pe care întreprinderile să le poată completa repede cu date simple, cunoscute, pe care le cunoaște orice serviciu mecano-energetic. Odată sosite aceste date, în două-trei săptămîni le vom prelucra pe calculator. Vom obține un tablou complet al tuturor surselor de căldură reziduală din aerul și apa caldă evacuate, mergînd pînă la nivel de secție de fabricație. Acest tablou ne va arăta dacă recuperarea este posibilă, tipul, mărimea și economia de combustibil pe care putem conta. Știînd cu exactitate locul, tipul și mărimea recuperatorului, precum și economia realizată va fi posibilă elaborarea unui plan de măsură care să concretizeze un program de fabricație al echipamentului, priorități de acțiune, eșalonarea investițiilor și a efortului financiar. Formulările sînt predate la C.N.S.T. de 3 săptămîni. Urmează ca prin ministere, prin inspecția energetică să fie îndreptate spre întreprinderi. Este imperios necesar ca această acțiune să fie urgentată. Folosim această ocazie pentru a ruga pe cei care vor trebui să răspundă la formularele noastre s-o facă repede și corect. Numai după cunoașterea exactă a situației de pe teren va putea fi dusă la bun sfîrșit această acțiune de anvergură, va putea fi organizată corect producerea de echipamente necesare, vor putea fi planificate materialele trebuțoare executării lor”.

Constatăm că institutele de proiectare de ramură, care ar fi trebuit să fie în fruntea acestei acțiuni, se mulțumesc să pună în aplicare un sistem, care din punct de vedere tehnic considerăm că a devenit obligatoriu, abia după apariția unor normative care le-o impun. Sînt institute, cum ar fi I.I.T.P.I.C., Institutul

de inginerie tehnologică și proiectare în industria chimică unde acțiunea de aplicare a recuperatoarelor în instalațiile existente este mai bine organizată, unde s-a trecut la recenzierea posibilităților de aplicare, unde se urmărește introducerea eșalonată și în măsura posibilităților a recuperatoarelor în instalațiile existente. Sîntem convinși că nu este singurul institut în această situație. Dar primăvara nu se face cu o floare și nici măcar cu două-trei.

Mai remarcăm că în ciuda faptului că recuperatoarele sînt o „noutate” veche de aproape 10 ani ele nu sînt suficiente cunoscute de proiectanți. Multe institute de proiectări nu au încă o evidență a surselor de căldură reziduală, nu și-au pus încă problema recuperării ei. Recunoaștem că păcătuim printr-un sistem informațional destul de sărăcăcios. La capitolul propagandă și informare tehnică este loc pentru mai bine. Buletinul construcțiilor sau Buletinele de informare ale I.N.C.E.R.C. apar în tiraje prea mici, insuficiente am putea spune dacă ne gîndim că unui institut sau unei întreprinderi îl revine un exemplar, unori nici măcar acesta, însă nu ne putem justifica astfel lipsa de interes într-o problemă atît de importantă. Anul trecut, în Buletinul construcțiilor au apărut instrucțiuni de montaj și exploatare ale recuperatoarelor de căldură cu lichid intermediar. A trecut un an de atunci și nu se cunoaște încă un institut sau o întreprindere care să fi aplicat un asemenea recuperator.

La I.N.C.E.R.C. a fost pusă la punct toată gama de recuperatoare necesară acoperirii tuturor situațiilor întâlnite în industria noastră. Cercetarea și proiectarea nu pot fi surprinse astăzi de o situație pe care să n-o poată rezolva din punct de vedere al recuperării căldurii din aerul uzat tehnologic și totuși constatăm că ritmul este tota necorespunzător. Trebuie să ne intereseze în primul rînd dinamica procesului de economisire de energie, aplicarea pe scară largă a realizărilor din cercetare, să ne doară fiecare kilogram de combustibil pe care îl ironsim, să știm că echilibrarea balanței energetice a țării depinde în mare măsură de economisirea energiei și că acest dezerat poate fi îndeplinit în mare măsură prin micșorarea la minimum a cantității de energie ironsite. Fără sarcini precise în acest domeniu fiecărui minister, fiecărei întreprinderi, fiecărei secții de producție economisirea de energie devine o noțiune abstractă cu care toți sîntem de acord, din păcate doar în vorbe nu și în fapte.

OPREA GEORGESCU

Lentilele Fresnel de concepție românească, în fine, se produc!

(Urmare din pagina 1)

ciunea pentru faptul că, iată lentilele existau (în calcul, tehnologie și prototip) iar nu se interesa nimeni de ele, de producerea și aplicarea lor în atîtea domenii posibile. Domeniul și aparatură pentru care importam asemenea componente optice din Statele Unite și alte țări cu firme de renume.

Revenim în laboratorul lui Petre Dodoc (pe care îl aflăm ca titlu de profesor universitar), revenim și regăsim pe masa sa de lucru, ca pe o emblemă, ca pe o fotografie de familie scumpă sufletului său, strălucind într-un suport elegant, discul translucid și enigmatic al lentilei. Revenim pentru a consemna că, în fine, lentilele Fresnel de concepție Dodoc se produc. Se produc industrial, deocamdată în serie mică, chiar foarte aproape de catedra universitară, la întreprinderea de aparatură și utilaje pentru cercetare, I.A.U.C., unde s-a creat, între timp, un atelier special pentru asemenea componente. Și unde, de la director, cunoscutul cercetător în domeniul mecanicii fine, ing. dr. Victor Bărbu, la proiectanți, ingineri și muncitori din execuție, colaborînd cu profesorul, se străduiesc să perfecționeze tehnologia de fabricație „pentru a le face mai ieftine, mai convenabile pentru beneficiar, ceea ce le va asigura diversificarea și astfel gama de aplicații”.

— Cu alte cuvinte, tovarășe profesor Dodoc, pe parcursul celor peste 730 de zile cite s-au scurs de la apariția articolului anterior, această bijuterie tehnică a străbătut un drum extraordinar: de la anonim la interesul specialiștilor și de aici la producție.

— După apariția articolului, au venit și s-au interesat de ele mulți specialiști: de la I.O.R. (trimiși în mod expres de tovarășul ministru adjunct Gheorghe Boldur de la M.I.C.M.), de la întreprinderea „Didactica” (unde se executau retroproiectoare cu condensori Fresnel din Statele Unite), specialiști preocupați de energia solară și ne-a vizitat, de asemenea, prof. dr. Mircea Olteanu, renumitul nostru oftalmolog. Ce s-a reușit pînă acum? Am reușit să încheiem trei contracte de cercetare-proiectare-execuție cu I.A.U.C. unde am găsit multă receptivitate, înțelegere și atașament ideii noastre. Astfel, condensorul pentru producția de retroproiectoare a „Didacticii” nu se mai importă. Se execută acum tehnologia de fabricație atît a lentilelor, cît și a condensorului (format din două lentile suprapuse, perfect centrate, cu un anumit calcul și într-o anumită construcție, ca să explic foarte sumar). Deși greuțată mai sînt, mai ales în legătură cu procurarea materiei prime, care este o

masă plastică din materiale recuperabile și care suportă o tehnologie complicată pînă ajunge la gradul de înaltă puritate necesar unor asemenea componente optice riguroso calculate.

Vizita la I.A.U.C. și convorbirea cu dr. ing. Victor Bărbu ne confirmă că „după tehnologia pusă la punct de prof. Petre Dodoc putem fabrica atît lentilele simple cît și condensori, de mărimi diferite, de caracteristici optice diverse cu destinații la fel de diverse. Cererile sînt în creștere din care cauză profesorul are treabă în continuare la noi. Împreună trebuie să găsim soluții tehnologice mai productive, să scurțăm timpul de fabricare al unei lentile, făcînd-o mai ieftină, mai accesibilă beneficiarilor. Pe această temă avem contracte cu Politehnica, cu Facultatea de mecanică”. Una dintre cele mai insistente cereri este pentru un domeniu de mare actualitate socială, atît la noi, cît și în întreaga lume — captarea și conversia energiei solare. Spuneam și atunci, reamintim și acum, că lentilele tip Fresnel de concepție Petre Dodoc pot fi conversori solari de mare eficiență, avînd o capacitate fantastică de a concentra (pînă la temperatura de ardere) energia solară pe o suprafață foarte mică. Corectată (prin calcul) de aberații de sfericitate, energia se concentrează integral în centrul de focar.

— Unul din contractele cu întreprinderea producătoare — precizează profesorul — are ca obiect tocmai realizarea de lentile cu diametre diverse (200 și 300 mm) cu rol de captatori solari, fie pentru conversia în energie termică, fie în energie electrică, utilizați de I.C.P.E. — Institutul de cercetări și proiectări pentru industria electrotehnică, forul de cercetare ce coordonează, după cîte știu, programul științific pentru energia solară.

Revista noastră a supus discuției, și va continua să supună, diversele probleme și soluții ale captării și conversiei acestei surse noi de energie, în care lumea își pune atîtea speranțe, și iată că lentilele Dodoc oferă o soluție. Dintre cele mai demne de interes, căci față de cea a oglinzilor parabolice spațiale, scumpe, grele, care au nevoie de o mare suprafață pentru a capta o cantitate mai mare de căldură, avînd un factor de reflexie relativ mic, lentilele de tip Fresnel au un factor de transmisie incomparabil mai mare și asta, cum spuneam, pe o suprafață de zeci de ori mai mică. Ușa profesorului a fost de curînd deschisă și de către specialiști în domeniul construcțiilor din București care au preluat spre experimentare creațiile sale tocmai pentru soluții de arhitectură solară. Bucureștii avînd încă pentru acest cincinal un program de utilizare (în cartierul Băneasa) a helioenergiei la pre-

pararea apei calde menajere în blocuri de locuit.

— Bănuiesc, tovarășe profesor, că vor fi și de efect, dacă vor fi montate pe acoperișuri, dat fiind forma rotundă, ca a discurilor de pick-up, a lentilelor.

— Nu am intrat în detalii cu respectivii cercetători, e munca lor, însă am convins-gerea că ele vor da rezultate bune, pot fi așezate ușor în orice parte a clădirii, mai ales că nu vor fi numai rotunde. Vă prezentăm, iată, una din ultimele noastre realizări: lentila plană cu acțiune cilindrică, adică avînd focar punctiform și liniar. Are deci nu un centru, ci o linie de focar, tocmai pentru a concentra cît mai multă energie, toată energia ce cade pe suprafața sa. Este special gîndită și creată pentru conversia solară. La ora actuală, asemenea captatori se pot executa în serie, tot la I.A.U.C. Și ne propunem ca pînă la sfîrșitul anului să punem la punct și tehnologia de realizare mai rapidă a acestora, problema noastră numărul unu fiind acum viteza de execuție, productivitatea.

Scoate de sub o husă de pînă albă, cu aceleași gesturi moi și tandre, ea într-o mișcare, ca și atunci, acum doi ani, cînd ne-a prezentat lentila rotundă, un dreptunghi la fel de translucid, cu „striățele” longitudinale, un fel de oglindă cu laturile cam de 0,50 x 0,75 — 80 centimetri și încearcă să prindă Soarele cu el. Și îl prinde cu rapiditate. Pe covor sub placa de masă plastică începe să joace lumina. Atît de intens, în două patrulete de forma ferestrelor de la birou, încît, încă un minut, și avem senzația că pardoseala va lua foc.

— Deci, în cele 730 de zile, dincolo de preocupările didactice, de munca dumnea-voastră fundamentală cu studenții, și de cele tehnologice, de colaborare și asistență tehnică cu I.A.U.C., ați continuat cercetările. Ce alte noutăți ne-ați mai putea prezenta?

— Am pus la punct calculul și tehnologia oglinzilor Fresnel, cu diferite caracteristici pentru diferite aparate optice: retroproiectoare cu oglindă, retroproiectoare portabile și altele. Alta este însă lucrarea cea mai importantă a acestor ani: caseta cu oglinzi asferice pentru aparate xerox, aparate de multiplicat pe care, de asemenea, țara noastră le-a importat pînă acum. Această mașină electrostatică de multiplicat a fost realizată de către I.C.P.E. — pare-mi-se a fost și premiata și prezentată la diferite târguri internaționale — și, socot, că putem ieși fără complexe ori falsă modestie cu ea la export. Nu e copia vreunui aparat străin, e în totalitate de concepție românească. Oglinzile noastre au altă formă decît cele ale oricărei mașini ce se fabrică de către firme specializate, sînt calculate și realizate după metode originale. Oglinzile noastre sînt bine studiate, sînt sută la sută sigure, pregătim acum procedeele de realizare industrială.

Ne înmînează — și citim — o scrisoare a Institutului de cercetări și proiectări pentru industria electrotehnică, I.P.C.E., cu datele profesorului Dodoc, despre com-

portarea componentelor optice, o parte esențială a mașinii, în timpul probelor tehnice, cu diagrame comparative față de performanțele altor mașini similare a unor firme de renume pe plan mondial. Rezultatele sînt dintre cele mai bune.

— Am mai lucrat totodată pentru o altă comandă pe care I.A.U.C. o are de la I.O.R. — pentru o lentilă de proiecție destinată unui microscop de cercetare cu proiecție pe ecran, o altă noutate în industria noastră optică.

— Dacă vă amintiți, în articolul anterior am vorbit și despre aplicațiile lentilelor dumnea-voastră în domeniul opticii medicale. Ați abandonat această idee? Ce pădere a avut profesorul Olteanu? N-ați putea colabora?

— N-am abandonat deloc ideea, m-a frîmîntat și mă frîmîntă în continuare. Aș putea spune chiar că am pus la punct o tehnologie a lentilelor de contact, adică a microlentilelor ce se aplică direct pe corneă, fără să se vadă că porți ochelari, dar încă nu avem posibilitățile tehnice să executăm așa ceva. Rămîn pentru mai tirziu. Costă enorm o asemenea fabricație; trebuie scule speciale, materiale speciale, oameni cu o pregătire specială. Profesorul Olteanu este nu numai un chirurg oftalmolog și un medic extraordinar, ci și un cercetător temerar. Ne-a întrebat dacă am putea să-i executăm niste lentile minuscule (cu diametre de 3 milimetri) pe care să le implanteze direct în cristalin. I-ar fi utile pentru cercetare, pentru noi căi și drumuri în chirurgia ochiului și corectarea vederii, noi îl înțelegem dar nu îl prea putem ajuta. Nu pentru că nu știm să facem, deși e o treabă grea nu e imposibilă, imposibilă este deocamdată, dotarea noastră tehnică. E mult prea costisitoare.

Lucid, rațional, realist, profesorul Petre Dodoc are o fire optimistă. Subliniază mereu deocamdată. Nu abandonează cî doar amină niste gînduri, idei, vise, în fapt, realizarea lor industrială. Posibilitățile tehnice odată apărute îl vor găsi pregătit cu cercetarea și tehnologia.

În această ordine de idei, scoate dintr-un plic o fotografie. O fotografie aparte. O grădină cu flori stereo. Adică nu grădina, ci fotografia este stereo. Așa cum uneori primim și vedem ilustrate din unele țări avansate industrial. Este proiectul de diplomă al unui student al său, pe care l-a încurajat în studiul aplicațiilor lentilelor de tip Fresnel. Deocamdată incipientă, imperfectă, dar promițătoare fotografia stereo, realizată cu lentila Fresnel de concepție Dodoc, este o realitate. Sperăm ca, nu peste multă vreme, să putem cumpăra de la chioscuri și să putem să trimitem suveniruri din România, flusfrate colorate stereo fabricate integral la noi. Pe cine interesează această idee (producător industrial) știe unde să-l afle pe prof. univ. dr. Petre Dodoc. La catedra de mecanică fină a Politehnicii Bucureștene, unde există multe alte idei și realizări remarcabile ale colegilor săi și unde ne-am propus să revenim.

Direcția artelor și instituțiilor de spectacole din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste mulțumește corespondentului nostru, Vesa Nicolae din București, pentru interesul patriotic arătat dezvoltării artei monumentale în țara noastră, informându-l totodată că propunerile primite — pentru ridicarea unui monument dedicat lui Nicolae Bălcescu și a unei statuii lui Al. I. Cuza, în București — au fost cuprinse în planul C.C.E.S. pentru lucrări de artă monumentală, urmând a se realiza în anii care urmează.

„Revărsarea riului Dimbovița în 1979 a rupt podul dintre satele Conțești de Jos și Boteni. Platforma podului a fost dusă de ape și depusă în apropierea liniei de cale ferată. Puțin material s-a pierdut la vremea aceea din ea și noi am tot sperat că acesta se va folosi pentru refacerea podului, care ar fi putut suporta măcar trecerea căruțelor. Materialul a dispărut, podul nu a mai apărut și azi se fac zeci de kilometri în plus pentru transportul furajelor la CAP. al mărfurilor“. (Glonț P. Spiridon, Conțești, județul Dimbovița)

Ministerul Muncii ne anunță că, în ședința din 22 iunie 1982, Comisia centrală de pensii, examinând cazul Niculinei Buiculescu din București, a hotărât să i se acorde pensie de invaliditate.

Ne scriu 20 de cetățeni de pe strada Palisandrului, sector 1, București. Din 1979, de când s-a introdus apa potabilă pe stradă, se tot chinuiesc s-o aducă în starea de dinainte — adică, să fie din nou balastată. Pină acum doar s-a cirpit, pe ici, pe colo.

Consiliul popular al județului Bihor ne anunță că s-a soluționat favorabil cererea corespondentului nostru Pantea Nistor din Oradea, fiind încadrat în funcția de jurist consult la rafinăria din Suplacul de Barcău.

„In urma demersurilor dv., în luna decembrie s-a executat o hidroizolație exterioară pe plafonul intrării la casa scârilor, dar din cauză că lucrarea s-a executat în timpul anotimpului friguros și, pe lângă acest lucru, superficial, s-a ajuns acum, după 6 luni, ca situația să fie aceeași: apartamentul este plin de igrasie, apa se infiltrează către podea, mobila este ridicată pe cărămizi pentru a nu putrezi“. (Nagy Alexandru, strada Lingurariilor nr. 70-110, scara XI, ap. 381, Cluj-Napoca)

A fost rezolvată favorabil — ne anunță Consiliul popular al sectorului 4, București — situația locativă a cetățeanului Vasile Victor, căruia i-a fost atribuit un apartament de 3 camere.

Gogancea Mihail din comuna Cirligele, județul Vrancea, ne relatează cum a descins el în București din rapidul de șase și ceva, cum s-a trudit mai bine de două ore să ia legătura telefonică — de la telefoanele publice din Gara de Nord, cu fișe de 25 de bani — cu câteva rude, pentru ca, în final, să nu reușească: „ca mine au pățit-o cei mai mulți, ba la un telefon nu venea tonul, ba altul înghitea fișele, ba se făcea atingerea pe fir, de ne-am ales și cu câteva injurături“.

Administrația Asigurarilor de Stat răspunde corespondentului nostru din Bacău, Ioniță Elena, următoarele: Sucursala ADAS Bacău a stabilit cu oficialii de pensii din cadrul Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului, să vă achite pensia începând cu 2 februarie a.c., potrivit deciziei de înscriere la pensie emisă în acest sens. Pentru abaterea săvârșită, șeful serviciului contabilitate, Birzu Vilhelm Ionel, a fost sancționat cu „mustrare“.

Ne scrie Gheorghe Cătălin, elev în clasa a VI-a a Școlii generale nr. 3 Uzunu, comuna Călugăreni, județul Giurgiu. Reclamă faptul că tatăl său, care l-a părăsit de mai mulți ani (Cătălin mai are încă două surori mai mici), nu le trimite pensia alimentară, „nici cind ta-ta, care lucrează la Autobaza 3 București, era chemat în instanță pentru acest lucru“. Pină una, alta, grija lor o au bunicii după mamă, membri cooperatori, care nu se mai descurcă.

U.J.C.A.P. Neamț: „Din cercetările efectuate privitor la sesizarea Catrinei Husaru din satul Buhonca, comuna Doljești, prin care solicita lot în

Rotunda birocratie

Chestiunea ține de o logică oarecum familiară: dacă nu scăpăm de ea, s-o promovăm. Tentaculă, insidioasă, perseverentă, ne mănincă sufletul. Ne lamentăm, ne criticăm și autocriticăm dar ea prosperă. Trăind-o ca pe o fatalitate, unii au schimbat tactica. Au perfecționat-o, au rotunjit-o, ca să atingă culmile frumuseții. Vor s-o stirpească, admirând-o. E o idee. Poate că plictisită de atita extaz va sucumba. Deocamdată, zburdă. Rotundă, perfectă. Exemple mici sau mari, pe la toate colțurile. Două, mai mici, pe măsura dimensiunilor rubricii, ne sint la îndemână.

Primul. Un tinăr imploră Întreprinderea de utilaj transport București, de la care a plecat puțin glorios, prin desfacerea contractului de muncă, să-i elibereze cartea de muncă. I se condiționează acest lucru de plata unor datorii privind școlarizarea. Tinărul reclamă în stînga, în dreapta, în jos și în sus. După ultimul demers, vorba lui, minune, și-a luat cartea de muncă în mai puțin de 48 de ore. Tot ce urmează de aici înainte e mai mult decît hazliu. După vreo trei săptămîni, primește o „scrisoare lungă și plictisitoare“, semnată de președintele comitetului sindical, în care este anunțat că sesizarea nu este întemeiată și să vină să-și ridice cartea de muncă. Mai trece un timp și este din nou invitat să-și ia cartea de muncă. Spre sfîrșitul lui iunie, ați ghicit, este chemat să-și ridice... Și dacă nu-i anunțăm noi, totul ar fi continuat, probabil, pină la adincile bătrîneți ale președintelui de sindicat, care, avînd obligația să cerceteze sesizarea la indicația unui for superior, n-a făcut cîtiva pași pină la biroul personal.

Al doilea. Cetățeană Elena Stoianov și-a cumpărat un covor de la Cooperativa „Avîntul“ Drăgășani. A costat-o peste 13 000 de lei. După cîteva luni covorul, păstrat cu grija omului care a muncit pentru bani, dădea semne de mare suferință: crăpa. Au urmat reclamații și expertiza centrului de cercetări de profil a arătat limpede: cetățeanul n-are nici o vină. Și totuși au trecut luni bune iar femeia n-a primit nici alt covor, nici banii. De ce credeți? Fiindcă respectiva cooperativă, cit și cealaltă implicată, Unitatea de spălat și finisat covoare a Centrului de artă populară, ambele tutelate de UCECOM, au intrat în arbitraj, care, ca orice judecată se poate amîna. Nu era mai logic să se spele rufe în familie și apoi să se judece?

Rotundă, perfectă, birocrăția nu dă deloc semne de suferință.

RAZVAN BARBULESCU

folosință, vă comunicăm că i s-a atribuit un lot în suprafață de 0,15 hectare“.

Consiliul popular al sectorului 1 confirmă cele relatate de Elena Lanczet din București, comunicîndu-ne rezolvarea favorabilă a reclamației. Nimic însă despre măsurile ce s-ar fi impus împotriva lucrătorilor de la magazinul de mezeluri de pe strada Știrbei Vodă 96, care, pe lângă faptul că nu i-au dat uleiul și zahărul ce i se cuveneau, s-au purtat mai mult decît ireverențios cu petenta.

Zgondea Ianoși din Oradea ne întrebă unde se mai poate adresa pentru a-și recupera partea de gard metalic răstăcită pe drumul CFR-ului, între Oradea și Tirgu Jiu. În loc de 6 pachete, cite a expediat de la Oradea, a primit doar 3. Cei de la CFR Oradea i-au documentat că toate coletele au fost expediate pe ruta Timișoara — Filiaș — Tg. Jiu, încă de la 3 aprilie a.c. Cei de la Tg. Jiu dau din umeri — nu le-au primit. „Am rămas și fără bani și fără gard. Spuneți și dv., asta este treabă omenească?“

Consiliul popular al județului Caraș Severin: „La sesizarea locatarilor Dulan Gheorghe și Matei Constantin din Reșița, vă comunicăm că instalațiile de gaz metan în bucătării au fost remediate“.

I.C.R.A.L. „Herăstrău“ — București comunică lui Radu Boiangiu că, în sfîrșit, în prezent, au posibilitatea de a se aproviziona cu țigla solzi, așa încît șantierul nr. 1 va trece de îndată la executarea lucrării, aminată atîta vreme tocmai din lipsa materialului.

Ne scrie Paula Teodorescu din București, făcînd o emoționantă pladoarie pentru apariția în librării a mai multor cărți ilustrate de povești. Este bunica unui băiețel de 3 ani și se lovește la tot pasul, în creșterea micuțului, de acest obstacol. N-ar vrea ca atunci cînd Andrei va fi mai mare să întrebe „Ce-ați făcut cu Făt-Frumos?“

Consiliul popular Biczaz ne anunță că i s-au oferit lui Petraru V. Ioan să-și aleagă 3 locuri de muncă, petentul acceptînd să lucreze ca lăcătuș mecanic la Cooperativa meșteșugărească Biczaz, care i-a creat posibilitatea încadrării și a soției.

Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor: „Referitor la scrisoarea adresată redacției privind unele realizări ale ing. Vulpe Eugen, pe linie de inovații, vă comunicăm: Avînd în vedere că ing. Vulpe, unul din autorii inovației în discuție, nu este om al muncii la unitatea la care s-a aplicat inovația, vom face demersurile necesare ca să se acorde, pentru acest caz, o premiere excepțională“.

Elena C. Popescu din Mizil ne sesizează despre modul cum se distribuie cărțile beletristice pe raza teritoriului — direct din depozitul UJCC-ului, de cele mai multe ori, iar cele care ajung totuși la librării sint date de gestionară cui crede aceasta de cuviință.

Centrul de îndrumare a producției și creației de artă populară și meșteșuguri artistice UCECOM ne anunță că cererea Luciei Ionescu din Rîmnicu Vilcea a fost rezolvată favorabil, în sensul că s-a admis colaborarea acesteia cu unitățile de producție artizanale din județul Vilcea.

Săptămînal, în cadrul întreprinderii noastre se făceau înscrieri pentru bilete la filmele care rulau la cinematograful „Dacia“. Totul era bine organizat, iubitorii de filme evitînd aglomerația de la casa de bilete. De cîtuva timp, conducerea amintitului cinematograful refuză să mai dea bilete, dacă nu se indeplinește următoarea condiție: să se cumpere bilete pentru absolut toate filmele care rulează la „Dacia“! Nici așa! (Un grup de oameni ai muncii de la Întreprinderea de strunguri Arad)

Consiliul județean al sindicatelor Prahova: „Cele sesizate în scrisoarea tovarășului Niță Sandu, privind folosirea în mod nelegal a unor invitații dactilografiate la prețul de 10 lei bucată pentru meciul din 11 februarie 1982, sînt juste. Pentru încălcarea instrucțiunilor financiare, s-a hotărît suspendarea din activitatea de antrenor a lui Mihai Dragomir care și-a permis să angajeze unilateral asociația sportivă prin convenția încheiată cu F.C. Petrolul, precum și măsuri de recuperare a sumelor plătite ilegal“.

Peripețiile prin care a trecut Chivolu Vasile din București, pe urmele unui aspirator „Ideal“, l-au făcut să renunțe la... ideal. L-a cumpărat în februarie 1982. A mers doar 10 minute. Au încercat meșterii să-l repare, nu s-a putut, așa încît, l-a expediat întreprinderii producătoare „Electro-Argeș“. După mai bine de 3 luni (timp în care a reclamat și la Militia din Curtea de Argeș tăcerea de pește a primitivului) l-a primit, însă fără certificat de calitate. Și, se întrebă acum, după ce le-a trimis din nou „Idealul“, va primi un aparat care să și funcționeze sau doar certificatul de calitate fără aspirator?

Direcția sanitară județeană Prahova comunică rezolvarea cererii lui Gheorghe Constantinescu din București, invitîndu-l să se prezinte la Căminul-șpital Urziceni, cu dosarul, pentru internare.

„Plîng în această vară teii noștri — își Incenesc scrisoarea Nora Popa din București. Am trecut pe strada Firgarilor, care

începe din Lizeanu. M-am oprit îngrozită: pe jos, frunze nenumărate, erăci rupte și aruncate la voia întîmplării, în copaci alte erăci rupte, pe jumătate uscate, atîrnau jalnic. Minunata stradă a teilor arăta devastată. Oamenii de dincolo de cartier (dacă pot fi numiți astfel!) au adus-o în această stare. Și știți pentru ce? Ca să vindă, mai apoi, florile de tei cu 50 de lei kilogramul în piața Obor. Să nu se poată face nimic pentru salvarea teilor noștri?“

Ministerul Apărării Naționale: „Privind scrisoarea numitei Irimescu Cornelia din Bacău, prin care își manifestă nemulțumirea că fiul său a fost apreciat cu calificativul „satisfăcător“ în anul 1981, vă comunicăm: situația celui în cauză a fost reanalizată și, ca urmare, i s-a schimbat calificativul din «satisfăcător» în «bine»“.

„Sîntem peste 300 de naveștiți care lucrăm la diferitele întreprinderi din municipiul Dej și nu avem cu ce ne deplasa pe distanța de 9 km la locurile de muncă, deoarece întreprinderea de transport local Cluj, autobaza Dej, nu ne mai asigură autobuze“. (Ganea Ioan, Somecu Mic, județul Cluj).

Procuratura Generală: „În legătură cu articolul apărut în revista dv. din 19 martie a.c., intitulat „Vinovatele gestionare nevinovate“, vă încunostîntăm că cele semnalate sînt întemeiate, în sensul că există indicii că la săvîrșirea infracțiunilor au participat și alte persoane, în afara inculpatului Băjenaru Eleodor, care nu au fost însă trimise în judecată. S-au luat măsuri de redeschidere a urmăririi penale în această cauză, în scopul elucidării sustragerilor de la supermagazinul din Breaza și tragerea la răspundere a tuturor celor vinovați“.

„Locuiesc într-un oraș mare, frumos, orașul florilor — Timișoara — unde sosesc dimineața multe trenuri rapide, accelerata, personale din Capitală, unde avem și un mare aeroport internațional. Cu toate acestea, noi, cei din Timișoara, nu putem fi la curent cu toate evenimentele interne și internaționale, din pricină că presa centrală o primim cu o zi întîrzieră. Credeți că e firesc acest lucru?“ (Ion Angelescu, Timișoara)

D.P.M.O.S. București răspunde cererii corespondentului nostru, Slav Grigore, următoarele: „În cazul dv., orele prestate peste durata normală a timpului de lucru, în scopul asigurării serviciului pe unitate, care nu au fost compensate cu timpul liber corespunzător în următoarele 30 de zile, urmează să vi se retribue cu un spor, în conformitate cu prevederile art. 120 din Codul Muncii. În consecință urmează să vă adresați compartimentului de personal-retribuire din cadrul CATC Jilava, cu care s-a luat legătura în acest sens“.

Necazul Anei Ene din Găești este legat de un ceas de perete, cumpărat de la magazinul „Oltul“ din Slatina. Rămînd în urmă, l-a dus la ceașornicarie — secție a Cooperativei „Înfrățirea“ din Găești. Meșterii au declarat că nu se pricepe la o astfel de marcă. Un alt specialist care a îndrăznit să umble la el l-a stricat. Definitiv!

U.J.C.A.P. Suceava: „Verificînd cele relatate în scrisoarea Auricăi Cozma din comuna Adîncata, a rezultat că Ion Duman deține o suprafață de teren de 39,96 ari, din care 14,28 ari livadă, împrejmuită în jurul gospodăriei sale, care nu se poate comasa. Consiliul de conducere al CAP a luat măsura imputării suprafeței respective, pe anul 1981, imputație care se ridică la 3 060 lei. Imputație a primit și mama acestuia, Duman Virginia, 1 985 lei, pentru suprafața de teren deținută ilegal“.

Liliana Neacsu din București ridică o problemă care privește Capitala noastră, frumusețea și întretinerea ei, în scopul satisfacerii nevoii noastre de frumos și bine. Este vorba de părăsirea fintinii ar-

teziene din centrul Bucureștiului, create de constructor și utilizate cu scopul bine precizat de a încanta ochiul și de a da prospețime și răcoare orașului. Artezienele din fața Teatrului Majestic au devenit un fel de lăzi de gunoi: se aruncă în ele hîrtii, mucuri de țigări etc.; pe bazinul fintinii de la Intercontinental stau tot felul de tineri fără ocupație. Nu e posibil oare ca măcar 3 luni de vară pe an să funcționeze și în București artezienele instalate cu trudă de constructorii noștri?

Direcția de telecomunicații a municipiului București ne răspunde, cu privire la situația de loc veselă a cetățeanului Nicolae Drăghici, căruia i s-a perceput contravaloarea convorbirii internaționale (modesta sumă de 752 lei pentru 47 minute), că pină la urmă cel care a plătit a fost cetățeanul Bacu Ștefan, care se găsea în vizită în apartamentul petentului.

Uniunea județeană a cooperativei de producție Ialomița: „Urmare a memoriului tovarășei Sevesta Sălceanu vă comunicăm faptul că poate beneficia de lot în folosință personală de la C.A.P. „Adîncata“, intrucît era pensionară C.A.P. și avea lot în folosință la data cînd a optat pentru pensia cea mai mare“.

Ne face plăcere să amintim rîndurile locatarilor imobilului din Aleea Sîhaia nr. 2, bl. 81, sector 2, care ne mulțumesc pentru sprijinul acordat în rezolvarea solicitării noastre cu privire la furnizarea de către G.I.G.C. a apei calde.

Pagină realizată de GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Poșta redacției

Cicerone Ștefănescu — Galați și **Ioan Aliștar — Erbiceni,** Iași: Vă puteți adresa tov. Dr. Petrișor, de la Clinica de urologie din Cluj-Napoca (tel. 21 977) ■ **M. Logofătu — Birlad;** Nu ne-ați dat adresa dv., nici a soarelui, din scrisoare nu rezultă simptomele, nici stadiul evolutiv al afecțiunilor, dar ceea ce vă putem indica este posibilitatea de a vă prezenta la consult la medicii specialiști din policlinica de care aparțineți, care în baza Legii nr. 3/1978 pot face recomandările și trimiterile pentru tratament în orice unitate sanitară din țară ■ **Dorel Militaru — Popești, Vilcea:** Vă recomandăm să vă adresați spitalului județean, în secția de specialitate sau într-o clinică de profil (ne-ați spus că suferiți de sechele după o fractură accidentală) ■ **Olga Velecoholova Abudanii — Bacău:** În mod temeinic și legal notarul de stat a suspendat soluționarea cauzei și a îndrumat părțile la proces, pentru a se stabili atît masa succesorală cît și drepturile successorale ale moștenitorilor ■ **Eliad Cristescu — București:** Acțiunea de aprovizionare a familiilor programate la Depozitul 202 se încheie la 31 oct., iar dv., neprogramîndu-vă în perioada 15 I — 28 II a.c. urmează să vă aprovizionați cu combustibilul necesar după 31 oct. a.c. ■ **Gheorghe Iuaniciu — Cluj-Napoca:** Nu vi se poate aproba primirea de zahăr și alte produse alimentare pentru producție (dv. doriți să exercitați meseria de cofetar-bombonar) așa cum vi s-a comunicat de către Direcția comercială a județului Cluj, unde se cunosc cel mai bine și necesitățile și posibilitățile din județ ■ **Petres Gavrilă — Odorheiu Secuiesc:** Puteți contesta la conducerea Întreprinderii de ață și filatură, dar articolul nr. 15 din „Norme metodologice“ este clar — plata căminului este obligatorie, puteți fi scutit numai dacă absența se datorează îmbolnăvirii unui membru al familiei sau altor persoane cu care vine copilul în contact direct sau în cazul cînd părinții efectuează concediul de odihnă

PIA OLARU

● „FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Cultura română își regăsește cărțile fundamentale

Justa cunoaștere, prezentarea, interpretarea și valorizarea istoriei literare reprezintă coordonate de bază ale unei culturi, dînd seama pe de o parte de valoarea social-estetică și politic-morală a istoriei și spiritualității unui popor, iar pe de cealaltă parte, de nivelul de maturitate și de capacitatea creatoare a prezentului. Orice act de depistare și valorizare a elementelor ce configurează istoria literară a unei nații este indiscutabil, întii de toate un act patriotic, apoi un act politic împlinit și, firește, un act de profesionalism. Din această perspectivă, în atmosfera de largă deschidere democratică, de reconsiderare atentă și obiectivă a tot ceea ce înseamnă valori naționale și valoare în genere, preocupări ce caracterizează aceste aproape două decenii ale istoriei noastre de după Congresul al IX-lea al partidului cercetarea literară și activitatea editorială a ultimilor ani de la noi înregistrează un fenomen îmbucurător: în măsura în care dezbaterile asupra literaturii contemporane cunosc o efervescență cu totul aparte, istoria literară, în aspectele ei fundamentale, este într-un proces de certă revigorare, prin recupe-

rări și reeditări ale unor opere capitale în ediții critice complete, acoperirea unor zone albe de pe harta literaturii naționale, sinleze de tot felul, volume de corespondență, memorialistică, bibliografii ale relațiilor literaturii române cu cele străine etc.

Sub semnul citorva întrebări orientative: 1) În ce măsură recuperarea valorilor trecutului cultural contribuie la redimensionarea prezentului? 2) Care sînt liniile de forță ale acestui proces? 3) Ce raport se poate stabili între politica editorială, preocupările cercetătorilor specialiști și „orizontul de așteptare” al publicului? 4) Ce pete albe ale istoriei culturii române au rămas necartografiate și care sînt șansele lor de rezolvare? 5) Ce înseamnă judecată și prejudecată în acest domeniu? 6) Ce cărți și-a regăsit cultura română în ultimii ani? — sub semnul acestor întrebări deci, deschidem paginile revistei noastre opiniilor unor reputați oameni de litere, pentru a încerca să conturăm o perspectivă asupra evenimentelor editoriale care au marcat viața literară a ultimilor ani.

Anchetă realizată de TANIA RADU ■

ZOE DUMITRESCU-BUŞULENGA:

Avem nevoie de mărturiile de valoare ale creativității noastre

În ceea ce lumea modernă, lumea socialului urmărește astăzi, adică multi-dimensionarea ființei omenești, politica editorială devine unul din adjuvanții cei mai prețioși ai acestui proces, ba mai mult chiar, instrumentul prin excelență al formației pe coordonate necesare. Și în perspectiva aceasta vastă a cărei deschidere implică responsabilități enorme pentru prezent și pentru viitor, harta de explorat trebuie să înceapă cu înutul natal, cu istoria culturii naționale, din care și trage sevele orice conștiință. Știm toți ce importanță are necentenita îmbogățire și adîncire a cîmpului cunoașterii în materia trecutului nostru, acela care ne-a modelat prezentul și se însușește în obligatorie tradiție, lucrînd în noi mai departe, cu sau fără voia noastră. De aceea orice recuperare de valoare din trecut mai depărtat sau mai apropiat ne bucură și ne întărește în propria noastră imagine despre noi. Și după lungi și mai explicabile sau mai inexplicabile absențe, republicarea în condiții tehnice evident superioare (dar nu în tiraje suficiente), a unor opere de calitate,

(Continuare în pag. 14)

SOLOMON MARCUS:

Pentru un dialog generos între toate compartimentele culturii

Una dintre cele mai puternice tradiții ale istoriei noastre culturale se referă la caracterul preponderant integrativ, sincretic, pe care l-a avut cultura românească încă de la începuturile ei. Fenomenul este cu deosebire semnificativ pentru secolele al XVIII-lea și al XIX-lea. Personalități ca Dimitrie Cantemir, Costache Conachi, Gh. Asachi, Ion Heliade Rădulescu, Ion Ghica, Simion Marcuviu marchează atât dimensiunea umanistă (filozofică sau literară) a culturii noastre, cit și pe aceea științifică și tehnică. Mai tirziu, cea mai mare personalitate a învățămîntului românesc, Spiru Haret, se manifestă puternic atît în domeniul mecanicii cerești (printr-o strălucită teză de doctorat la Sorbona) cit și în cel al mecanicii sociale (cu o carte care și-a devansat timpul cu cel puțin o jumătate de secol). Toate aceste tradiții sînt insuficient cunoscute și dezvoltate, Congresul al doilea al educației politice și culturii socialiste a subliniat, între altele, necesitatea îmbogățirii continue a orizontului de cunoaștere și înțelegere a fenomenelor din natură și societate și a

(Continuare în pag. 14)

VALERIU RĂPEANU:

Recuperarea valorilor este o formă de existență a unei culturi

1. Fără îndoială, această recuperare este o formă de existență a unei culturi. Continuitatea nu este o noțiune abstractă, ci trebuie să fie o realitate concretă, prin prezența continuă în librării și în bibliotecă a operelor fundamentale ale unei culturi. Aceste opere ne dau atît altitudinea la care a ajuns o anume spiritualitate, cit și profunzimea gândirii dintr-un anumit moment istoric. Prin aceste două dimensiuni, ele constituie un ferment pentru ziua de astăzi, un termen de comparație, ele ne feresc de efortul zadarnic de a demonstra ceea ce fusese deja demonstrat, de a descoperi ceea ce fusese descoperit, de a inventa ceea ce fusese inventat. Ele stabilesc un sistem de referință al valorilor, altul decît cel pe care mediocritatea vrea să-l impună prin lipsa acestora. Ele ne arată în lumina adevărată falsele valori. Dar toate acestea sînt aspecte, să zicem, secundare, important rămîne ceea ce spunem la început: continuitatea nu este o noțiune abstractă, ci una concretă, do-

(Continuare în pag. 14)

PAUL CORNEA:

Fără sprijinul cercetării filologice și istoriografice, exegeza riscă arbitrarul...

Pe cit e de adevărat că recuperarea valorilor trecutului redimensionează prezentul, pe atît de adevărat și încă mai adevărat e că prezentul recitește trecutul în funcție de propriile-i nevoi și exigențe. Procesul e dialectic. Cînd cercetătorul scoate la iveală un manuscris inedit și-l publică, el extinde hotarele moștenirii, incitînd la un reexamen în sectorul respectiv, la o modificare mai mult sau mai puțin manifestă a raporturilor și ierarhiilor existente. Cînd criticul reia exegeza lui Creangă sau a lui Bacovia, după atitea alte tentative similare, uneori ilustre, el urmărește o improspătare a viziunii, o deschidere spre sensurile potențiale, încă nerelevate (ceea ce, bineînțeles, dacă cercetarea e validă, nu elimină interpretările mai vechi, ci le sporește doar, dînd operelor noi șanse și noi haruri). Istoria literară nu e altceva, în ultimă instanță, decît această confruntare continuă între un prezent pe care trecutul îl prelinință și un trecut pe care prezentul îl interoghează (ca atare, pînă la un punct, refăcîndu-l). Fără sprijinul cercetării

(Continuare în pag. 14)

Vorbii și scrieți românește

Strict autentic!...

Poate să pară, azi, paradoxal, dar mulți vreme scrierea și, în special scrierea fonetică, așa cum o folosim (sau credem că o folosim), a fost considerată un simplu instrument de notare a rostirilor. Astăzi trebuie să înțelegem că ea este ceva mai mult decît atît, mai mult decît un fapt lingvistic elementar, valabil la orice nivel.

Ca să nu ne îndepărtăm prea mult de subiectul nostru de azi, să spunem cîteva cuvinte despre școală. Sub cuvînt că trebuie să ne instruiască, ne pomenim, în ajun de bacalaureat, chemați, ca președinți de comisii, la Liceul „N. Bălcescu” din Capitală. Nu era pentru întia oară cînd încercam să mă bucur, să-mi amintesc locul (și localul — ce iz non-intelectual în acest cuvînt, cu rezonanță comercială, și pe care dascălii școlii ar trebui să-l evite!) pe unde m-au purtat și pe mine pașii tineretii, odinioară, spre un „bacalaureat teoretic” (dar aproape de ba-

calaureat, cuvînt compus din laureat de care am discutat într-un articol de curînd de ce tot pronunțăm bacaloriat, apropiindu-l de rostirea franceză? E mai ușor?).

Dar, sub această impresie, pe dată m-am necăjit, chiar de la intrare. Niște afișe (frumos scrise), informative, mai mult sau mai puțin reci, veneau să umilească — poate și hazliu — ortografia pe care elevii o știau de la profesorii lor. Dacă aceste lucruri se întimplă, zadarnice sînt eforturile cadrelor didactice, fiindcă elevul ia de bun ceea ce este scris (și mai ales în școală!). Cum să interpretăm aceste grafii curioase: Comisia nr. I, Comisia nr. II, Comisia nr. III, adică cu numeralele cardinale notate prin cifre romane, nu arabe. Cu alte cuvinte, ar trebui să citim Comisia numărul întii, „numărul al doilea etc. Știm că tendința, în româna contemporană, este de a înlocui numeralul ordinal cu cel cardinal. Ba ne temeam că, în viitor, s-ar putea să nu mai avem nevoie de cel ordinal. Scriem, de exemplu, al XVII-lea, dar și a 6-a, cu cifre arabe sau romane. Se recomandă însă folosirea cifrelor arabe la scrierea numeralelor cardinale, iar a celor romane, pentru scrierea celor ordinale. Gre-

șea este și mai mare, fiindcă în textul discutat este determinant numărul (ceea ce ar însemna „numărul întii sau al doilea”, nu, comisia întii, a doua etc.).

După cum este știut, numeralul ordinal arată ordinea (numerică) în care este plasat un obiect (cel dintii, întiiul, primul, al doilea, a doua etc.). Nu ne-ar fi mirat și un afiș fantezist, de tipul: Comisia nr. secund sau nr. terț, că doar și terț e legat tot de latinescul tres care ne-a dat pe noi.

E drept, în formule abreviate, se mai scrie secolul 17, anul 4, pentru formele secolul al XVII-lea (al 17-lea), anul al patrulea, al IV-lea (al 4-lea). De la un timp, se pronunță secolul șaptesprezece, anul patru. Tot corect ar trebui să scriem clasa întii, clasa a doua etc., nu cum auzim, adesea, clasa întia, clasa doua etc. ca să nu mai amintim de formele confaminate cl. a întia sau a-ntia etc.

Prin repetare, s-a ajuns la o manieră abuzivă. În textul incriminat, trebuia să se scrie Comisia nr. 1, nr. 2, nr. 3 etc., mai ales că intervenise, repet, cuvîntul nr. La matematică, se scrie cu cifre, iar în contabilitate, cu cifre și cu litere. Ce-ai zice, de pildă, dacă ai scrie m-am distrat cu 3 prieteni? (formulă neobis-

nuită).

Ca să revin, vom spune că scrisul de pe afișul liceului poate fi plămîuirea vreunui secretar fantezist. Și, pentru că nu-l interesează scrierea, trebuia să vină cineva (profesorii de specialitate), ca să le amintească, să sancționeze eventualele abateri de la norme. Secretariatele, unele, prin școli, își mai fac partea grasă, fără să țină seama de norme, numerotînd, greșit, și clasele, cum am constatat prin diverse școli. Și atunci, scrisul o ia rază, în sensul grafic (ortografic) al termenului.

Să menționăm că la această ședință maril dregători ai învățămîntului Capitalei (inspectorii, doi, la tribună) ni se adresau așa: „Are cineva chestiuni de întreat?” „Să punctăm cîteva precizări”. „Să precizăm cu exactitate”. „V-am anunțat dinainte...” și multe altele cu care ne „atenționau” (dar asta-l puțin, pe cite am auzit. În orice caz, le-am notat aiudoma).

Din pură întimplare, m-am oprit să mă delectez copios. Trebuie spus, totuși, că mă durea inima pentru biata limbă română! Comoși lingvistice!...

GH. POALELUNGI ■

CARTE

D. Anghel interpretat de... *)

Recent, a apărut în Biblioteca critică a Editurii Eminescu o selecție de texte critice referitoare la opera lui D. Anghel, întocmită de M.I. Dragomirescu, care semnează aici și un amplu, documentat și la obiect studiu introductiv. Dincolo de valoarea generală și incontestabilă a antologiilor de acest fel ca instrumente de lucru pentru exegezele viitoare, dar și pentru trăsarea liniilor de forță ale unei eventuale istorii a receptării de-a lungul

virstelor literaturii române și a evoluției gustului estetic în timp, D. Anghel interpretat de... mai are în plus și o valoare particulară, ocazională, legată de împlinirea a 110 ani de la nașterea poetului la 16 iulie a.c.

Cea dintâi calitate a antologiei lui M.I. Dragomirescu este efortul evident către obiectivitate și către claritate. Un criteriu simplu și sănătos operează eficient în decuparea textelor (e vorba mai ales de cele ample), astfel încât verdictul să se susțină pe cât posibil și prin analiză, prin argumentare, afirmațiile să se sprijine unele pe altele, comentariul să se completeze reciproc, evitându-se pozițiile extreme, calificările umorale (de care Anghel nu a fost scutit în timpul vieții), dar, în același timp, reușind să păstreze o deosebită diversitate a aprecierilor, de la ditirambul efuzionist al Izabelei Sadoveanu, până la reproșurile ursuze ale lui G. Bogdan-Duică, de pildă

Primul grupaj de texte, având mai mult un caracter memorialistic, adună mărturii asupra omului care a fost D. Anghel (Rodica P. Anghel, Tudor Argehezi, Natalia Negru), asupra universului său de viață și cultură (Perpessicius, Sextil Pușcariu, V. Eftimiu, Sadoveanu, Lovinescu ș.a.). Secțiunea dedicată poetului aduce aprecieri critice diverse, de la binecunoscuta formulă — considerată astăzi simplistă — D. Anghel „poet al florilor” — N. Iorga, înzestrat cu „originalitate” și o anume „morbidezza a cântării sale” — D.C. Ollănescu, până la catalogări de genul: „un punct de plecare al poeziei moderne” (Lovinescu), care „se apropie temeinic de estetica poeziei noi” (N. Davidescu), „simbolist baroc”, un „senzitiv” (Silvia T. Bălan), dar și un „vinător imprudent de forme” (Bogdan-Duică) ș.a.m.d. În final se conturează o anume evoluție de la o receptare de suprafață, la nivelul recuzitei poetice, către o considerare a poeziei sale drept ferment al noii sensibilități poetice, drept „filtru prețios, prin care s-au eliminat impuritățile plebeie ale poeziei sămănătoriste” (Lovinescu). Prozatorul D. Anghel beneficiază încă de la început de drumul deschis în receptare de poezia sa, aprecierile gravitând în general în jurul ideii de proză poetică („creatorul poemului în proză” — Virgil Ardeleanu). Și totuși, păreriile balansează și aici între admirația neprecupețită („unul din cei mai mari maestri ai prozei noastre” — Iorga, proză „excepțională și revoluționară” — Călinescu, „unul din prozatorii noștri cel mai interesanți sub raportul viziunii plastice” — Ș. Cioculescu) și rezerve evidente („Anghel nu a avut simțul prozei”, „nu ne-a dat niciodată o povestire vertebreată”, „manierism obositor” — Lovinescu). În sfârșit, rolul jucat de Anghel în colaborarea literară cu Șt.O. Iosif este discutat în ultimul grupaj de texte critice pe lângă Sextil Pușcariu, C.D. Anghel, Minulescu, V. Eftimiu — care o fac în pagini memorialistice — și de către G. Ibrăileanu, Duiliu Zamfirescu, M. I. Dragomirescu ș.a.

Selecția de texte propusă de M.I. Dragomirescu este — ca orice antologie realizată cu seriozitate — și un act critic implicit, de a cărui profunzime avem o dovadă în plus în studiul introductiv — o adevărată receptare critică a receptării — care, prin accente discrete și legături de finețe, ierarhizează și comentează cu modestie și obiectivitate diversele interpretări. O viitoare monografie D. Anghel semnată M.I. Dragomirescu este, din această perspectivă, mai mult decît o posibilitate, este o datorie.

TANIA RADU ■

*) D. Anghel interpretat de... — Editura Eminescu, 1982.

Semnal

Dăruindu-ne poemele lor, ne mărturisește cu discreție și tensiune Constanța Buzea, „poetii cred întruna în albastrul limbii cort, / ei mor de poezie cum alții mor de friguri”. „Ca într-un Babilon secret”, „toți vorbind unii cu alții, unii fără alții”, cînd „sîntem adînc mincați de oboseală”, cînd „împrejur orice liman s-a retras”, în „agonia verii”, cînd „toamna trufașă între crizanteme” ne lovește și rămîn „în via reace citeva beabe”, în „frîgul de mătase”, cînd vedem în jurul nostru „flori înecate, flori care înoată”, cînd „nervii care se zbat” ne cer un „somm fără culori, fără miros”, cînd avem „răbdarea de-a ne-ngîndura”, cînd pașii ni sînt singuri, cînd „de brumă noaptea e atît de plină / că nu incape luna pe colină, / că vocile de buze se-nstrăină, / că ostenit rîmii fără de vină”, cînd ești „singur fără cuvînt”, „singur ca vinul într-un

CONSTANȚA BUZEA
recită din versurile sale

potir”, cînd ne chiruie „iubirea ca o stafie”, cînd „chiar dacă vrei să rîmii te-ndepărtezi”, în „clipe-ngîndurate” ce te fac să te-ntrebi ce mai rămîne din suflet „despărțindu-l de trup și de faimă”, cînd ne copleșește melancolia și „dorul de veghe”, sub „raza luminii dintr-un sfesnic vechi” ne putem — iată, prin simplul gest de a așeza pe picup discul scos de Electrecord — „descînta spaimele” ascultînd, ca într-un monolog neîntrerupt, vocea mării poete care este Constanța Buzea, învăluitoare și caldă, din cînd în cînd sugrumată de emoția confesiunii roștite, parcă, uneori cu cenușă pe buze. Cum scria Eugen Simion, poeta ne spune de fapt „un singur poem, un lung, dramatic poem în care concretizează o mică mitologie lirică: a trădării și a absenței. Cuvintele de care se teme o „slujesc cu credință” și ele sînt spuse — sîntem liberi să închidem ochii și să sperăm asta — numai pentru noi, pentru fiecare dintre noi, cînd ne simțim destul de atîrnînd de citeva cuvînt. Și ne încredințăm că „durerea naște poezie, balsamul nu-l găsim în ea”.

REGHINA VARVICI ■

Tărîmul unde nu ajungi niciodată, Editura Sport-turism, 1982, ultima carte a lui VALERIU RĂPEANU, ne propune o suită de itinerare literare, artistice și nordice, străbătute cu gîndul sau ca pasul, un jurnal de călătorie culturală, am spune, în care „experiența livrescă” și cea rezultată din „cunoașterea directă” se întrepătrund, în pagini care contopesc scriitura eseului cu cea memorialistică, interviul cu cronica de spectacol, reportajul cu evocarea.

Secvențele dedicate lui Malraux, Montherlant, Mauriac, Emmanuel Roblès, William Gibson, Thomas Mann, Antoine de Boisdeffre compun Itinerarele literare, preocupate de interferențele literaturii cu personalita-

tea autorului, de semnificația profund rezonatoare a gestului biografic în conturarea profilului cultural al unor mari creatori. Itinerarele artistice sînt străbătute de firul roșu al interesului pentru arta românească — obiect al mai tuturor dialogurilor cu artiști de notorietate mondială: Marcel Mihalovici, Ionel Perlea, René Huyghe, Antonio de Almeida ș.a. O notă de rafinament estetic al descrierii și evocării aduc paginile Itinerarelor nordice care încearcă să surprindă misterul înconfundabil al spațiului septentrional.

Ultima apariție a Editurii Sport-turism — care se va afla în curînd în librării — este o invitație la sărbătoarea reintîlnirii cu faptul de cultură.

ESEU

Doi frați, doi poeți

Faptul că în acest an, de sub teascurile Editurii Facia, i-a apărut poetului hunedorean Eugen Evu cel de-al patrulea volum, La lumina miinilor, ne-a îndemnat să purcedem la o mai cuprinzătoare lectură a poemului rostit de acest poet ce afirmă despre sine, într-o deplină cunoștință de cauză, următoarele: „A fi poet într-un oraș departe / De centrul lumii. Fericit că ești. / Să scrii împotriva-ndu-te la moarte / Să fii poet, să nu te nelu-mești / ... / Să fii poet chiar dacă tact furtuni / Cînd alții hohotesc cenuși și pleavă / Doar Taina s-o sporești, cu tine, gravă / Pentru un ceas prielic de minuni...” Am fi întreprins această lectură, numai că, iată, un anume eveniment editorial ne obligă să amînăm, deocamdată, acel demers ce ne tentase. Este vorba de apariția, tot în acest an și tot la Editura Facia, a unui volum intitulat Fereastră de apă, sub semnătura lui Ioan Evu, cunoscut cititorilor revistei noastre mai mult în ipostaza unui foarte talentat interpret de muzică folk, Ioan Evu fiind unul din cei patru membri ai grupului Canon. Revenind la poezie, citind în paralel cele două volume de versuri, vom constata unele asemănări și deosebiri în ceea ce privește structura universului poetic, asemănări și deosebiri care, din capul locului ținem să precizăm, nu scad cu nimic valoarea însăși a celor doi frați poeți din Hunedoara, cu atît mai mult cu cît aceleași elemente de structură pot fi întîlnite și la alți poeți din aceeași generație. Eugen Evu dedică Hațegului și satelor din preajmă numeroase poeme ce țind să renască aura legendară a aceluia sacru pămînt și totodată vatră de plămădire a neamului, prim leagăn al înfrățirii dintre daci și romani. Despre Densus, de pildă, afirmă în versuri de-o limpede rostire: „Pe-aceste pietre care pietre nu-s / Mă sprijin ca-ntr-o stranie durere: / O, bunii mei, nu îndeajuns v-ați spus, / Aici mai doare os de-nțemele”. Despre aceeași lume, prea plină de sensuri, dar fără trimiteri strict istorice, Ioan Evu, mai aplecîndu-se pe spectacolul de taină al lumii, amintindu-ni-l în acest sens pe marele Blaga și al său Lancrem, scrie în Ninsori la Clopotiva, un alt sat din apropierea aceluiași bătrîn Hațeg: „Dar astea nu-s ninsori, iubito, / Sînt lacrimi pline de poet / bat clopote la Clopotiva / în turla cerului încet”. Dar, dincolo de această formală asemănare tematică, intrucît fiecare sondează cu intenții diferite lumea mitică și culturală din preajma Hațegului și-a Streului, amîndoi poeții vădesc un interes deosebit față de ninsorile ce se cern peste acest colț îndepărtat de țară: „Vor mai veni și-acum ca și-altădată / Zăpezile cu tîmple de copii / Pe rîmile acestor febre și / Vor lecui lumina înghețată...” (Eugen Evu, Zăpezile de-acum) și „La miezul nopții vor veni / cu fețele ascunse sub mantale / tăcuți ca-ntr-o procesiune / măturătorii de zăpadă” (Ioan Evu, Măturătorii de zăpadă). A cînta emoțiile trăite în fața riurilor de munte, a pajștilor îmbrăcate de lumina orbitoare a soarelui, a livezilor încărcate de poame, a tîrni în taina satelor peste care bîntuie legendele locului, sînt gesturi ce pot fi întîlnite, în continuare, în amîndouă cărțile de versuri ale fraților Evu, fiecare atacînd, totuși, materia primă, realitatea, dintr-un cu totul și cu totul alt punct de vedere. Eugen Evu se arată a fi mai elaborat, mai aplecat asupra sensurilor culturale-istorice, pe cîtă vreme Ioan Evu, mai dinamic, mai sentimental și, deopotrivă, mai sarcastic, se implică în realitatea imediată, fără prea multe trimiteri livrescî. Iată, în acest sens, al deosebirilor de temperament, două admirabile poezii ce susțin, credem noi, afirmația de mai sus: „În munții Retezat bate un vînt / numit Aevilon. Vînt de sub clopote, / vînt al miazănoptii eterne. / Vîntul acesta e numele meu. / Intinericul pe care-l laud, cel instelat / Cel puzderind de spuzele / fără de moarte, / Intinericul acesta are în el, înzănat, / chipul meu...” (Eugen Evu, Aevilonul) și „De mult timp pasărea nu mai avea aripi / locuia în țevă ruginită a unui tun / rătăcîc dintr-un război mondial / undeva la marginea orașului, / Oamenii o arătau cu degetul ca pe-o minune, / cine-a mai văzut pasăre fără aripi / să cînte, rideau”.

„Acestea fiind zise, salutăm această „întîmplare editorială”, care ne convinge că avem în față nu numai doi frați, ci și doi autentici poeți.

VICTOR NIȚA ■

CAP LIMPEDE

OMISIUNE REGRETABILĂ

Vineri seara, 11 iunie a.c., a avut loc în sala imponentă a Teatrului de Nord din Satu Mare o reușită șezătoare literar-artistică, la care a participat un numeros public, în speță elevi aduși binisor cu rîndul — dar nu numai elevi, să fim corecți în apreciere. La reușita întîmplării literar-artistice și-au adus contribuția, hotărît lucrul, citeva personalități de marcă ale scriiturii românești contemporane, în frunte cu Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii scriitorilor, și continuînd cu distincții oaspeți Ion Horea, Romulus Guga, Traian Iancu, Haju Gyözö, Dumitru Mureșan, Elteto József.

S-au rostit vorbe alese, s-au recitat versuri pe măsură și s-a cîntat muzică tînără pe text adecvat în numele păcii, prieteniei, frăției, omeniei, — idealuri atît de scumpe

ale poporului nostru, ale conducătorului țării. Realmente a fost o acțiune cultural-educativă reușită, pentru mulți dintre sîtmăreni fiind o seară de poezie și muzică de neuitat.

Regretabil este însă că forurile culturale județene și municipale n-au găsit un spațiu, o „portită” prin care să intre în spectacol și tinerii scriitori sîtmăreni, unii dintre ei afirmați de-acum în cîmpul literelor tînere, alții pe punctul de afirmare. Ceea ce s-a citit din partea „gazdelor” a fost și puțin și nesemnificativ. Era un prilej nimerit, credem, de a demonstra în fața scriitorilor-oaspeți, dacă mai era cazul, că sîntem nu numai gazde bune, primitoare, sau și asta, dar că dispunem de o forță literară tînără, de o cultură românească în plină afirmare, care merită, spre folosul tuturor, toată atenția și tot sprijinul.

Dacă aceasta a fost o omisiune regretabilă, în-

timplarea penibilă a acelei seri a fost însă alta. Au apărut la un moment dat în scenă un mînunchi de 20—22 de actori de cele două secții — respectiv, română și maghiară — ale Teatrului de Nord sîtmărean. Ne-am gîndit, pe dată, că au pregătit și ei un recital adevcat momentului. Foarte frumos și nobil, ne-am mai spus. Numai că, după abia două-trei recitări, actorii noștri au fost uitați pe dinafară. De ce anume? ne-am întrebât și continuăm să ne întrebăm și acum. De ce trebuia să-l lăsăm să se facă de ris în fața publicului acești actori, unii cu nume, alții cu renume, apărînd în scenă și dispărînd apoi ca prin farmec și nerecînd nimic?!

Cu actul de cultură n-a-e nimenea vole să se joace după bunul plac. Socotim că este o întîmplare nedorită din care cei îndrîniți vor trage cuvenitele învățăminte! (Dorin Sălăjan)

UNDE GASIM CULORI DE ULEI PENTRU PICTURA DE ȘEVALET

Sesizați că nu se găsesc culori de ulei la magazinele și librăriile din oraș, ne-am adresat tovarășului inginer șef al Combinatului fondului plastic, Nicolae Păduraru, pentru a clarifica situația. „Combinatul a produs culori în cantitățile contractate. Mai întii culori de ulei extrafine și culori de ulei decorative. Dar și culori tempera-fin și tempera-decorativ. Prin urmare, cantitățile de culori contractate pe primul trimestru al anului în curs au fost expediate unităților de desfacere. Pentru trimestrul care urmează am introdus în fabricație produse noi, denumite „culori atelier”, folosind materie primă din țară, în trei sortimente: culori de ulei, gusaș și tempera, în cite 18 tonuri de culoare”.

Noile „culori atelier” nu au, desigur, calitatea celor dintii și nici nu beneficiază de 40 tonuri de culoare ca cele produse pînă acum, dar pot fi folosite cu încredere de către artiștii plastici amatori. Asta, cel puțin pînă la rezolvarea problemei pigmentilor de culoare care pînă acum se procurau din import.

Discutînd cu tovarășul Răzvan Emanoil, care conduce între altele complexul Hanul cu tei, unde se află două magazine de desfacere a produselor Fondului plastic, sîntem informați că, într-adevăr, există culori de ulei extrafine și de alte calități, „dar nu întotdeauna în sortiment complet, adică nu întotdeauna în toate tonurile posibile”.

În orice caz culorile spectrului sînt asigurate. Prin urmare, toți cei care doresc să-și procure culori pentru pictură de șevalet (sau pentru alt gen de pictură) se pot adresa mai ales magazine-

lor de profil de la Hanul cu tei sau din Piața Gării de Nord și nu ca pînă acum, librăriilor, unde se găseau rar elementele necesare lucrului de atelier la nivelul artiștilor profesioniști sau la nivelul amatorilor. (Andrei Petrescu)

PENTRU NEUITARE

Dintotdeauna, viața oamenilor a lăsat urme. Și noi, românii, ne-am însemnat în toate veacurile și liniștea, și tulburarea ei, și biruințele, și vremurile de restrînge. Iar pe cei care au trăit și au lucrat întru binele acestui popor, el, poporul, i-a așezat, cu iubire și recunoștință, pentru neuitare, ca într-un album de familie. Dacă în viața sa începută acum o sută de ani, Nicolae Titulescu, juristul, diplomatul, oratorul desăvîrșit, omul de stat și politic român ce a cerut de la tribuna Societății Națiunilor menține-

Mephisto

Hamburg este un oraș german de provincie. Naștii încă n-au parvenit la putere. Scena teatrului local pare neincăpătoare pentru talentul debordant și temperamentul vulcanic ale lui Hendrik. Hendrik, ca orice artist de provincie, visează Berlinul, Moccin, îndrăjit și precis. Și, mai ales, fără complexe. Recunoașterea geniului său este o chestiune de zile. Și de șansă. El nu mai aparține lumii medicore a teatrului provincial.

La Hamburg, două sint căile pe care un geniu, urmându-le, poate ajunge la aplauzele lumii: contestația și relațiile. Și Hendrik contestă, în numele artei adevărate, teatrul inuși. Teatrul tradițional. Teatrul-cutie. Propovăduiește un teatru nemijlocit de scenă, un teatru de stradă, popular, deschis, în mijlocul oamenilor, un teatru participativ, teatrul total. Hendrik dispune acum de o doctrină. Mai are nevoie de relații. Arta i-a furnizat mobilurile contestației. Motivația relațiilor o caută, abil și eficient, în chiar ordinea de la care se pregătește să abdice: ordinea morală. Nimeni n-a fost umilit cum a fost el. Cistigă inima, mina și titlul ficei persoanei influente: sec, decis, categoric, fără compromisi sau lamentații. Propulsat ca o ghiulea spre capitală, mobil, răspicat, fără astimpăr, declarind revoluția, talentat, Hendrik manipulează cu dexteritate generozitatea și lăcomia, tandrețea și grosolănia, curajul și lășitatea. Importante sint motivațiile. Mediocrității îi opune geniul său. Birocrației — dogma revoluționară. Castei — propriul său rang abia dobândit. Moralei — capriciile artei. Invingător absolut, el este însăși legea. Arbitrul moralei. Catalizatorul maselor. Idealul unei generații traumatizate de viziunea unui viitor neliniștitor și obscur.

Viitorul a venit și se numește Partidul național-socialist. Artiștilor li se cere un singur lucru: să fie blonzi și să vegheze la puritatea culturii germane în numele poporului. Intelectualii își pregătesc bagajele. Hendrik — justificările. În artă se folosește un singur criteriu: devotamentul față de Führer și rasa ariană. Meditația lui Hendrik a luat sfârșit, hotărârea a fost luată, rapid și fără ezitări. Hendrik formulează electrizant de brav și de demn: Eu sint actor. Am nevoie de o patrie și de un teatru. Cultura germană trebuie apărută din interior. Ea și oamenii ei. Și cine o poate face mai bine?...

Hendrik acceptă cu un aer tragic favorurile, în numele adevăratei culturii germane, cultura lui Goethe, în numele crucificării întru apărarea semenilor de geniu. Temăror pentru orice ar putea submina împlinirea nobilei sale misiuni, marele actor cultivă relații. El crede cu adevărat în noua sa menire. Puterii aurcolate de magia artei sale, Hendrik îi adaugă siguranța pe care i-o conferă cunoașterea direcțiilor cenzurii. Nu mai poate greși. Serviciile de informații sint puse cu botul pe labe. Loyalitatea sa nu mai poate fi pusă la îndoială. Trebuie supravegheată popularitatea. De la înălțimea puterii sale de intervenție obține punerea în scenă a lui Faust, apoi a lui Hamlet. Notorietatea sa dobândește un subtil substrat etc. Intențiile bune sint autentificate. Vechii camarazi îl caută cu încredere, văd în el salvatorul afectiv. Hendrik măsoară, cîntărește, calculează cu precauție. Avansurile, solicițundinea grangurilor îi exaltă mulțumirea de sine. Prestigiul, gloria, puterea lui ating apogeul. Umflat ca un balon, Hendrik innobilează cu spiritul și arta sa politica antipopulară a nazismului. Din cînd în cînd scoate pe furis piciorul din cerc. Dar nu prea mult și numai pentru noi aplauze, alte aplauze, mai apropiate, mai calde. Hendrik nu se mai teme de poliția secretă, ci de el însuși. Dacă a greșit? Dacă greșeste? Falsa imagine despre sine, înșelăciunea care la un moment dat (cînd?) s-a insinuat în personalitatea lui, l-au cuprins oare cu totul? Prieții dispar — accidente regretabile. Textele clasice, puse în scenă, sint răstălmăcite în spiritul doctrinei fasciste. Orice numai să se mintă, să mai creadă în el. Hendrik are nevoie de fast. Casa pe care o inaugurează îi va tine loc de credință? Atacă asupra lui inuși. Reinvie vechile sloganuri — teatru popular, democrația spectacolului, teatrul total. Confuzia totală. Măsluiește, declară, se inflăcărează. Tirziu. Nimic nu mai este adevărat. Marele invingător este un balon de săpun. Palața, în mijlocul stadionului nou, în bătaia reflectoarelor, mai încearcă un ultim subterfugiu față de sine. Ce vor aștia de la mine? Eu sint doar un actor!

NICOLAE CRISTACHE ■

Pictură și contemporaneitate

Oprindu-ne, deocamdată, doar asupra picturii expuse în cadrul Salonului de pictură și sculptură, salon găzduit, ca-ntotdeauna, de-aceiași eternă sală Dalles, vom constata, încă de la bun început, că marea majoritate a lucrărilor fac dovada incontestabilă a fructuosului dialog ce s-a stabilit de o bună bucată de vreme între pictură și contemporaneitate. Cu alte cuvinte, tematic vorbind, actualul Salon, această veritabilă oglindă a principalelor curente, orientări și linii de forță ce se manifestă în cîmpul artelor plastice, confirmă ideea potrivit căreia lumea timpului nostru, în toată complexitatea ei, își poate găsi, printr-o dezbaterie artistică adecvată, locul convenit pe pinzele oricărui artist, indiferent de stilul, tehnica sau maniera în care acesta lucrează. Și credem că unitatea și echilibrul actualului Salon se sprijină, atunci cînd vorbim de relația pictură-contemporaneitate, tocmai pe respectarea, de către fiecare pictor în parte, a propriului său limbaj, a propriei sale viziuni, atunci cînd a înțeles să răspundă marilor comandamente sociale ale timpului. Ne-a surprins în mod plăcut faptul că, abordînd datele concrete ale celeiași realități, cum ar fi, de exemplu, marea cîmpie a Eărăganului, doi pictori, Nicolae Tudor și Decabal Niulescu, expun pe același panou două lucrări, Salvați pămîntul de la distrugere și Bărăgan irigat, amîndouă compozițiile continuînd, în planul culorii și-al construcției, orientările cu care cei doi pictori ne-au obișnuit. Alte ample lucrări care, dat fiind interesul din ce în ce mai mare pe care-l emană noul peisaj al satului românesc, se impun atenției și dau Salonului o notă în plus de temeinică preocupare pot fi socotite Lanuri, de Gina Hagiu, Geneză, de Petre Achifenie, Rîmuri de primăvară, de Iosif Matyas, Viscol peste câmp, de Mihai Bandac, Peisaj la Enisala, de Gheorghe Pătrașcu, Cîmpul, de Gheorghe Nicolae, sau Sime-trie-amiaza, de Alexandru Chira. Departe de noi gîndul de-a fi ierarhizat lucrările ce ne-au atras atenția prin conținutul lor cu noua imagine a satului românesc, așa cum departe de noi ambiția de-a crede că am fi epuizat toate piesele cu o astfel de orientare tematică. Ceea ce ne-a surprins, în mod plăcut, repetăm, la marea majoritate a pinzelor ilustrînd lumea de azi a satului, este picturalitatea în sine a dezbaterilor, incontestabilele calități artistice ale mai tuturor acestor angajări. Că, pe-alocuri, mai apar și unele inconsecvențe, vecine cu superficialitatea, ori datorate goanei după o originalitate cu orice preț, de acord, dar cele doar citeva căderi nu fac decît să scoată și mai mult în relief distanța dintre un act artistic acoperit de probitate și un altul totalmente opus. Dar pentru că asupra acestei chestiuni ne-am mai exprimat și ne vom exprima în continuare, și cu alte prilejuri, să trecem în revistă, atît cît ne permite spațiul, numele acelor pictori care, prin pinzele expuse, dau Salonului o notă de înalt profesionalism. Am reținut deci reușitele unor lucrări semnate de Traian Brădean, Viorel Mărginean, Iacob Lazăr, Zamfir Dumitrescu, Ion Bițan, Vl. Șetran, Niloae Groza, Rodica Lazăr, Petru Popovici, Ștefan Călfia, Sorin Ilfoveanu, Ion Sălișteanu, Ion Grigore, Val Gheorghiu, Dan Hatmanu, Benone Suvăilă, Vasile Celmar, Liviu Suhar, Andrei Romocean, Romeliu Copilas, Costin Neamțu, Geta Mermeze, Paula Ribariu, Spiru Chintilă, Tănăsias Fappas, Georgeta Năpărus, Constantin Facea, Dorian Szasz, Mattis Waldemar Teutsch, Sieglinde Bottesch, Virgil Mancaș, Ion Pantilie, Florin Nicuțiu, Edith Vincze, A. I. Boanchis, Anghel Neagu, Dan Constantinescu, Ștefan Pelmuș. Firește, lista poate fi substanțial îmbunătățită, marele merit al Salonului fiind și de-această dată același, ca-ntotdeauna, de a-lansa în competiția afirmării, alături de personalitățile recunoscute ale picturii noastre, noile valori ce bat, cu insistență, la poarta consacării.

N. VICTOR ■

Beția sfîntă

Beția sfîntă de Paul Everac are atmosfera unei triste, melancolice cronici dintr-un ev mediu bintuit de cruciați solenni și tragici. În scenă și în afara scenei se petrec orori, violuri, crime într-o beție a simțurilor și a credinței fără sfîrșit. În piesă se vorbește lung, prelung, se cîntă și se recită frumos, dialogurile sint pline de somptuoase amurguri lingvistice, un văzduh tulbure și arhaic se naște între cuvinte și oamenii mor sau se moștenesc unii pe alții uimiți, scâlțați în sine și în mlaștini de promisiuni, de necuviințe, sacrificii, condamnări, eroi și lași. Beția sfîntă este beția liturgică a unei falange de cruciați care se rătăcesc pe undeva, prin Peloponez, înainte de a ajunge să-și îndeplinească misiunea, de a răzbuna „pingăria mormintului lui Cristos” de către necredincioși. Este beția lugubră a unor oameni de viață mai mult sau mai puțin nobilă din Europa legendelor și castelelor de pe Rhin, care uită, pe drumurile de pulbere și de sudoare ale marșurilor, de țelul destinului lor în istorie, transformînd un popas de citeva zile într-un regim de ocupație și de agresiune de citeva secole. Piesa lui Paul Everac este, de fapt, parabola agresiunii în numele unor principii nobile sau în umbra unor țeluri sacre, proclamate ditirambic și călcate în picioare imediat cu profanare, cu voluptate și disperare. Piesa de o actualitate dureroasă pentru acest secol, al nostru, plin de intenții frumoase, de promisiuni miraculoase și sfîșiat de conflagrații.

Pusă în scenă de Dominic Dembinski, la Teatrul de dramă din Constanța, piesa pierde, din păcate, din solemnitatea ei tragică și din forță de șoc. Foarte tinărul Dominic Dembinski, regizor de mare talent probat prin miza în scenă a Eroștilor sub clar de lună de Teodor Mazilu la Teatrul din Arad, a lăsat spectacolul să decurgă într-un aer de tristă și melancolică artificialitate, amintind sechele teatrului de impostăție și de minimă rezistență. Investiția sa de imaginație și de curaj a atins sublimul în citeva (puține) momente prin care a căutat și a reușit să vizualizeze inteligent, expresiv unele secvențe ale textului. Vrînd să dea spectacolului un dinamism scenic exterior, pe care textul nu-l cuprinde, a creat, practic, un spectacol care vine împotriva textului, care trădează uneori textul, care-i reduce din expresivitate. Decorul lui Vasile Jurje e complicat și greoi. Banda sonoră, semnată tot de Dominic Dembinski, are, mai ales, caracter ilustrativ și nu creează atmosfera necesară receptării sensurilor piesei. Contrapunctul la acest text melodios scris de Paul Everac ar fi fost poate o... „echipă de zgomote” care să sugereze obsedant marșurile prin praf și prin pulbere ale cohortelor de cruciați, deveniți vagabonzi cu blazon, într-o lume halucinantă. Unele reproșuri pot fi aduse și intervențiilor în text ale regizorului, montajului și suprapunerilor de dialog care, paradoxal, nu conferă ritm desfășurării unor scene importante — mai ales în prima parte a spectacolului — și tulbură sau estompează unele idei ale textului. De asemenea, eliminarea ultimei scene din textul de autor, scenă care amplifică dimensiunea tragică și caracterul de avertisment ale piesei, scade din simetria elegantă și bine gîndită a scriiturii, precum și din frumusețea ei poetică.

Interpretarea e inegală. Remarcabili sint doar Virgil Andriescu și Romel Stănciugel, convingătoare sint Diana Cheregi și Elena Gurgulescu. Dar efortul actorilor ar fi trebuit îndreptat spre o interpretare cit mai firească a dialogurilor și cit mai puțin recitată a textului.

Nu trebuie să se tragă de aici concluzia că spectacolul nu-și atinge totuși scopul. El traduce teatrul și convențional ideile principale ale piesei lui Paul Everac dar nu are forță de convingere și scapă din vedere o seamă de sensuri bogate și pline de metafore ale textului, transformîndu-se într-o reprezentare desuetă și mediocră. E posibil ca Dominic Dembinski să nu fi fost convins de frumusețea acestei piese. Îl așteptăm cu ocazia altor reprezentații, pentru că noi sintem totuși convinși de marele său talent.

ADRIAN DOHOTARU ■

CAP LIMPEDE

rea păcii și interzicerea războiului de agresiune, slujind, în primul rînd, cauza țării noastre, a lăsat urme adînci în conștiința contemporanilor, era firesc să-i ridicăm un soclu. Din acest început de vară, Nicolae Titulescu cel dăltuit în piatră de Ion Irimescu ne iese în cale într-o zonă a Capitalei ce se innoțește continuu. E o bucurie pentru noi toți că-l putem cinsti astfel, cum bucurie ne-a dat și știrea că în Sălaj, la Zalău, s-a înălțat statuie lui Gelu Românul, voievodul uneia din primele formațiuni statale ale românilor de pe Valea Someșului. Sint semne ale prezentului despre un trecut mindru, lăstate pentru viitorime. (Reghina Vărvici)

„ȚARA MEA”

În colecția Columna a Editurii Viața Militară a apărut, în

aceste zile, un foarte interesant și instructiv volum, Țara mea, de Mihail Sadoveanu. Interesant, intrucît pune în lumină publicistica de înalt patriotism pe care acest pisc al literaturii române a practicat-o în anii primului război mondial, perioadă în care căpitanului Mihail Sadoveanu i s-a incredințat editarea ziarului România, gazeta ce a apărut la Iași și care a numărat, printre colaboratorii săi, o adevărată armată de scriitori. Instructiv, intrucît Țara mea cuprinde articole de fond, note, însemnări, reportaje și chiar mici povestioare strict autentice al căror principal personaj este Marea Armată Română, această veritabilă școală a iubirii de patrie, a iubirii nețărmurite, pină la sacrificiul suprem, față de pămîntul strămoșesc. Tematic vorbind, opera șadoveniană cunoaște și alte pagini dedicate lup-

tei neamului, cum sint celebrele Povestiri din război (este vorba de Războiul de independență din 1877—1878), dar, dacă în aceste Povestiri, Sadoveanu operează cu mijloacele specifice literaturii, refăcînd o atmosferă ce i-a fost relatată, în Țara mea avem de-a face cu o realitate pe care autorul a cunoscut-o la fața locului. Mai altfel zis, Povestiri din război sint literatură propriu-zisă, pe cită vreme materialul din Țara mea este o literatură publicistică, strict determinată de realitate. Acestea fiind zise, în condițiile în care literatura publicistică atrage, cu o forță magnetică, atenția cititorului de azi, publicarea acestor pagini șadoveniene, beneficiînd și de un amplu comentariu semnat de Sevastia Bălășescu, autoarea ediției, Țara mea se impune ca o reușită deplină. (N. Victor)

„NIȘTE ȚĂRANI” — A PATRA EDIȚIE

Volumul cu numărul 1114 al colecției Biblioteca pentru toți, scoasă la Editura Minerva, este a

patra ediție a romanului Niște țărani de Dinu Săraru. Pe scurt, biografia literară a acestei opere: 1974 — în numărul 11 al revistei Flacăra începe apariția în foileton, la îndemnul, chiar la somația redactorului ei șef; în același an — prima ediție la Editura Eminescu; romanului i se acordă premiul „Ion Creangă” al Academiei Române; 1975 — ediția a II-a; 1978 — ediția a III-a în colecția Biblioteca de proză contemporană (Editura Eminescu); 1981 — începe prelucrarea romanului: revista Teatrul publică Scenariul dramatic în 7 anotimpuri Niște țărani de Cătălina Buzoianu, care semnează

și regia spectacolului de la Teatrul Mic; Virgil Stoencescu realizează un scenariu radiofonic; Mircea Daneliuc — filmul Vinătoare de vulpi. Total — 150 000 de exemplare tipărite. Criticul Valeriu Răpeanu semnează tabelul cronologic și prefața acestei noi ediții, concluzionînd: „Niște țărani nu rămîne în perspectiva timpului, doar cartea care a marcat începutul de drum al unui prozator. E romanul unui început în proza românească, marcînd un moment de răscruce la care ne vom referi ori de cite ori vom trasa istoria literară a ceea ce a însemnat sfîrșitul unui drum într-o existență colectivă milenară”. (V. Reghina)

flacăra

PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURA

Din viața muzicii

„Musica nova” după un lung turneu în S.U.A.

Fotografia de alături reprezintă de fapt afișul de concert al formației Musica nova din București, care s-a întors de curând dintr-un lung turneu în Statele Unite ale Americii. Publicăm mai jos extrase din presa americană despre concertele susținute în câteva mari centre muzicale de peste ocean.

„Patru dintre membrii grupului sînt soliști ai Filarmonicii din București — violonistul Mircea Oproanu, clarinetistul Florian Popa, violonistul Sorin Bulbucan și violoncelistul Gheorghe Moțatu. Al cincilea, pianistul Alexandru Preda a atras recent atenția asupra sa prin participarea la concursul Arthur Rubinstein. Împreună, compun un ansamblu de o mare coeziune, unitar în concepție și în interpretare. Soliștii de coarde și pianistul s-au evidențiat de la început prin CVARTE-TUL PENTRU PIAN ÎN DO MINOR OPUS 30 al lui George Enescu, cvarțet care a deschis seara muzicală excepțională oferită de români. Această lucrare demonstrează numai un aspect al complexității creației enesciene. Interpretarea a fost încercată de o mare gravitate rapsodică, de ritmuri și inflexiuni maleabile de o mare bogăție. Aceste calități pot fi ușor de atins de către un solist dar cînd e vorba de mai mulți interpreți care reușesc să concentreze asemenea sonorități într-o mare unitate stilistică și de fond afectiv, de sentiment, realizarea devine de-a dreptul excepțională. Tiberiu Olah a fost ilustrat în concert prin lucrarea SONATA PENTRU CLARINET SOLO în interpretarea căreia totul a fost precis, direct și plin de strălucire. Florian Popa s-a

manifestat aici printr-o interpretare invăluitoare, spațială, folosind acele note duble denumite multifonice și citeva uimitoare efecte explozive, spontane și convingătoare. Muzica lui Șerban Nichifor, cel mai tânăr reprezentant în concert (născut în 1945) a

fost într-un fel și cea mai tradițională. El a menținut aici farmecul plin de culoare din CANTO DE SPERANZA cu punctuații orientale în care pianistul Alexandru Preda a folosit triungiul suspendat, drept adaos la partitură, creînd o atmosferă incântătoare. Lucrarea lui Anatol Vieru, CRIBLE a fost cu adevărat muzică de teatru, cu exclamații vorbite, imprumutate direct dintr-un text de Eugen Ionescu. Aparent, aceasta nu este o lucrare tipică creației lui Vieru dar a demonstrat un înalt simț al umorului și a constituit un excepțional truce spiritual pentru un final de concert.”

Am reprodus în întregime acest articol semnat de reputatul critic Earl George din Syracuse Herald-Journal, pentru a demonstra că turneul excepțional al formației de camera Musica nova din București a făcut prin prezența sa pe podiumurile de concert o superbă propagandă pentru muzica românească de astăzi. (A. D.)

Cornel Stavră — director artistic al Operei Române

De citeva zile, Cornel Stavră a fost numit în funcția de director artistic al Operei Române din București.

Cornel Stavră face parte din categoria artiștilor mari, devoțtați scenei și muzicii, om de cultură și fin teoretician al artei lirice, om de acțiune, cu idei îndrăznețe și de bun-simț, energie și receptiv. Absolvent al Institutului de construcții din București, selectat, pentru vocea sa penetrantă și trăirea intensă a cîntului, încă din timpul primilor ani de producție, pentru concursul național al tinerilor soliști care a avut loc în anul 1953 și unde a luat premiul III, Cornel Stavră a studiat canto cu profesorii Gvozdeskaia, Aurel Costescu-Duca și Alexandru Colfescu. A debutat ca artist profesionist în anul 1954 în Ansamblul artistic al M.F.A., a cîntat pentru prima oară într-o operă concert la 9 decembrie

1956 în „Cavaleria rustică” de Mascagni cînd a reușit un succes răsunător și a interpretat pentru prima oară un rol pe scena Operei Române din București la 20 aprilie 1958, în Trubadurul de Verdi. A cîntat pe marile scene ale lumii din Belgia, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. P. China, Cuba, Egipt, R. D. Germană, R. F. Germania, Grecia, Italia, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Ungară, U.R.S.S. etc. Iată cum îl caracterizează criticul Alfred Hoffman: „Cornel Stavră reprezintă tipul de cîntăreț dedicat trup și suflet chemării sale: nu numai tenorul cu voce de un impresionant dramatism și o mare forță de pătrundere, ci și cel ce se contopește, plin de pasiune autentică și deplină sinceritate omenească, cu ființa personajelor ce este chemat să le intruchipeze. Stavră este prin excelență artistul de operă angajat totalmente, cu o combastică lăuntrică puternică, în actul interpretării. Între viață și scena operei el nu așază bariere formale, caută să reducă la minimum coeficientul de artificialitate — înălțat tot ce este poză și afectare și concentrează esența stării sufletești în flacăra vie a cîntului... Cînd vedem numele lui Cornel Stavră pe afiș, putem fi siguri, fără excepție, că el va da în acea seară publicului tot ce are mai bun, pentru că arta operei, pe care a îndrăgit-o de timpuriu, cu patimă, este cu adevărat viață din viața lui.”

Iată de ce considerăm că, prin numirea lui Cornel Stavră în funcția de director artistic al Operei Române, conducerea marelui ansamblu liric beneficiază de prezenta unui distinct om de teatru, de un remarcabil artist.

Muzică fără smoking și irac la Ateneu

Melomanii care au absentat joi și vineri săptămîna trecută de la concertul Filarmonicii George Enescu pot regreta. Au pierdut unul din rarele concerte de agrement dar și de mare rafinament orchestral. Mulți au fost probabil tentați să creadă că se va relua vechiul program de concert de destindere și de vals spumos, vienez. Ei bine, de data aceasta filarmonica — după cum vedeți, în tinută de vară — a interpretat nu numai muzică de plimbări mondene prin parc ci nenumărate teme clasice în prelucrări moderne și chiar... muzică din filme. Astfel încît în program au figurat Francis Loewe, cu uvertura la musicalul My fair lady, Percy Faith cu Rapsodie suedeză, Leroy Anderson cu Mașina de scris, Duke Ellington cu Caravana, Francis Lai cu o temă din filmul Un bărbat și o femeie, Richard Rodgers cu o suită din filmul Sunetul muzicii etc.

Un concert cu adevărat popular și adus mai aproape de contemporan și de gusturile lor. Un program demn de saluta pentru viitoarea stagiune în vederea atragerii tineretului la concertele filarmonicii.

*

Henri Schumacher, director general al relațiilor culturale din Luxemburg și secretar general al Confederației internaționale a societăților muzicale, sosit în țara noastră pentru stabilirea unor contacte culturale, a înminat, într-un cadru oficial, la Uniunea compozitorilor și muzicologilor din R.S.R., compozitorilor Marin Constantin, dirijorul celebrului cor Madrigal, și Claudiu Negulescu, dirijorul, de asemenea, cunoscutului cor de copii Voces Primavera, două importante distincții, diploma și insigna de onoare a C.I.S.M., răsplătind astfel „marile merite pentru dezvoltarea vieții muzicale internaționale și pentru înțelegerea între popoare”. (V. N.)

Lumea satului natal pe marea scenă a Cîntării României

Ne-au rămas în minte, din documentările noastre în două județe, Hunedoara și Vrancea, întîlnirile cu patru artiști amatori, toți patru laureați în cele trei ediții de pînă acum ale Cîntării României, patru oameni care ni s-au destăinuit cu gîndurile și sentimentele lor legate de ceea ce a însemnat pentru ei și, mai ales, pentru satul lor, această grandioasă mișcare culturală născută din inițiativa secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Adăugînd acelor convorbiri și dialogul pe care colegul Constantin Mustățea l-a avut, la Cluj-Napoca cu un pictor amator, de profesie inginer, alcătuiam, iată, un grupaj de interviuri ce se vor a fi ilustrarea vie a faptului că Festivalul național „Cîntarea României” constituie, așa cum afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai larg cadru de intensificare a activității cultural-educative, a participării maselor largi populare la dezvoltarea valorilor spirituale noi ale patriei — o formă nouă de afirmare a talentului, sensibilității și geniului creator al poporului nostru.

„La noi, călușul se joacă mereu cu tricolorul pe piept”

Înalt, vinjos, bine legat și cu fața toată numai un zîmbet, parcă în contrast cu extraordinara putere ce o degajau mersul și gesturile sale, deosebit de agile, în ciuda argintului care-i bruma, deja, tîmplele, Ion Munteanu, țaran cooperator din Orăștioara de Sus, este, totodată, așa cum avea să ni-l prezinte maestrul coregraf Vasile Cheveresan, și un foarte mare și priceput călușar, drept pentru care, de-o bună bucată de vreme, a devenit vîtaful celor 140 de călușari din Orăștioara de Sus.

— Alceeva, despre nea Ionică, avea să continue Vasile Cheveresan, ce să mai spun? Că a împlinit de curînd 58 de ani, deși, după cum știe juca și după cum chiar și joacă, nu-i arată? Ar mai fi de spus, desigur, și faptul că formația de călușari din Orăștioara de Sus, sub conducerea lui nea Ionică, a cîștigat de trei ori la rînd titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României”.

Rămășii singuri, fără maestrul Vasile Cheveresan, căruia i-am mulțumit, fi-rește, pentru amănuntele de mai sus, dialogul nostru cu Ion Munteanu, vîtaful celor 140 de călușari de la Orăștioara de Sus, una din cele mai mari formații de acest fel din țară, a fost următorul: — V-aș ruga, să ne spuneți ce înseamnă pentru dumneavoastră, cei din Orăștioara de Sus, acest joc al călușarilor. — Pentru noi, ca și pentru cei de prin satele apropiate, jocul călușului este un joc pe care-l facem numai noi, românii, drept pentru care noi îl jucăm cu tricolorul pe piept. Dintre toate dansurile populare, noi, cu jocul călușarilor ne mindrim cel mai mult și mai mult și-l păstrăm cu sfîntenje, exact așa cum l-am învățat de la părinții și bunicii noștri, care, la rîndul lor, l-au învățat de la părinții părinților și bunicii bunicii lor. Și nu numai că îl păstrăm, dar noi, cei mai în vîrstă, avem grijă ca toți feciorii satului să-l știe juca și să-l ducă mai departe, ca pe un bun de mare preț,

— Bineînțeles că de-a lungul timpului ați văzut și alte feluri de a se juca acest dans bărbătesc. Seamănă jocul călușarilor din Orăștioara de Sus, cu dansul călușarilor din Oltenia, să zicem, sau din Muntenia?

— Eu, la teorie, nu mă prea pricep. Joc călușul de cînd mă știu și îl cunosc, cred eu, toate tainele și înțelesurile. Deci, ca să spun mai departe, despre călușul ardelenesc știu totul. Știu, de pildă, că între cel din satul meu și cel din Romos, un sat foarte apropiat de noi, sînt unele mici deosebiri. Cu atît mai multe vor fi între călușul ardelenesc și cel din Oltenia și Muntenia, dar nu deosebiri sînt importante, ci asemănarea dintre ele.

— Cum de-ați reușit, într-o competiție foarte grea, cum este cea a dansului călușarilor, să cîștigați de trei ori la rînd cununa cea mare a „Cîntării României”?

— În primul rînd, ca să fim clar înțelesi, pe locul întîi nu ne-am clasat numai noi, cei din Orăștioara de Sus, ci și alte formații, din alte sate ale țării. În al doilea rînd, ca să răspund direct la întrebare, la noi, în Ardeal, călușul se joacă întotdeauna cu tricolorul pe piept. Și acest lucru spune, cred eu, totul.

„Tare mi-ar plăcea mie să se ridice dintre noi, dintre pădurence, o mare cîntăreață”

Îmbrăcată într-un minunat costum popular din ținutul pădurenilor, Anişea Adriana Catrina părea a descinde, dintr-o îndepărtată legendă dacică. Mărturisindu-i această primă impresie, interlocutoarea noastră avea să ne declare că mai toți bătrînii satului ei, Ruda, comuna Ghelar, sînt convinși că toate cusăturile aflate-n costumul femeilor vin de demult, din negura veacurilor, din timpul dacilor.

— Pot să mai spun, avea să adauge, ea, dacă vă interesează, că-n costumul meu, făcut chiar de mina mea (că la noi așa este obiceiul, ca fiecare fată să-și facă ea însăși costumul, copiindu-l cit

mai exact pe cel al mamei sale), nu veți întîlni nici o cusătură în formă de floare, frunză sau pasăre. La noi, la pădureni, cusăturile sînt niște forme care aduc a cercuri, a pătrate, a romburi, ba chiar și a unele litere, cum ar fi S sau V sau X...

— Adică numai și numai forme geometrice, nicidecum florale sau zoomorfe.

— Da, numai forme geometrice, legate între ele cu linii drepte sau rotunjite. Acesta este costumul nostru, al păduren-celor.

— Foarte interesant, dar, după cum v-am spus mai înainte, aș vrea să vorbim despre felul în care, la numai 38 de ani, ați cîștigat locul întîi, ca rapsod popular, la cea de-a treia ediție a Festivalului național „Cîntarea României”.

— Vă surprinde, văd eu, faptul că n-am decît 38 de ani, iar rapsodii, cum știe toată lumea, sînt niște oameni mult mai în vîrstă?

— Într-adevăr, cum de v-ați aplecat asupra unor cîntece pe care doar bătrînii le mai îngînă, din cînd în cînd, la cite o sezătoare?

— Există la noi în sat, în Ruda, o bătrînă, Ileana Lucaci, care știe o sumedenie de doine și cîntece vechi. De la ea am învățat zeci și zeci de cîntece. Încă de pe cînd eram copilă îmi plăceau aceste doine și cîntece vechi. Ba și-acuma, că sînt femeie măritată și cu doi copii, și tot îmi mai place să le învăț. Și eu cred că ele ar putea să placă și altora, nu numai pădurenilor.

— Dar cum de v-ați prezentat la concursuri cu aceste cîntece, ca rapsod popular? Cine v-a îndemnat?

— Cum să vă spun? Eu fac parte, încă de pe cînd eram elevă, din ansamblul folcloric al satului nostru, ansamblu cu care am și fost de citeva ori la București, la Muzeul satului. Și cînd am auzit că mă pot prezenta la concurs și individual, nu numai cu ansamblul, ca rapsod popular, mi-am ales citeva din cîntecele învățate de la Ileana Lucaci.

— Spuneți că de la Ileana Lucaci ați învățat zeci și zeci de cîntece. Seamănă ele cu alte cîntece, din alte părți ale țării?

— Seamănă, uneori la vorbe, altelei la melodie, cu cele de prin Banat; totuși, noi, pădurenii, le putem deosebi dintr-o mie. Tare mult mi-ar plăcea mie, și nu numai mie ca într-o bună zi, dintre fețele noastre să se ridice o mare cîntăreață de muzică populară care să arate lumii ce frumoase-s cîntecele de pe la noi. Eu, cînd o fi să fie, îi promit, de pe acum, că-i dau toate cîntecele ce le-am învățat din bătrîni.

— Dacă asta vi-i dorința, noi nu putem decît să dorim, la rîndul nostru, împlinirea ei cit mai curînd!

„O mină de oameni, care caută în adîncul inimii lor”

Învățătoarea Lina Voinesag, de la Școala generală numărul 1 din comuna Paltin — învățătoare despre care Al Crihană, fostul președinte al Consiliului județean al educației politice și culturii socialiste Vrancea, afirma că este sufletul formației vocal-instrumentale din Paltin formație care a cîștigat de trei ori, la rînd, titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României” — avea să ne declare, pe scurt, următoarele:

— Formația noastră se compune, după cum o arată și numele, din două grupuri cel vocal, din care fac parte cadrele didactice, și cel instrumental, fluierașii, din care fac parte țărani cooperatori din Paltin.

— Și totuși, deși formația este alcătuită din aceste două grupuri, atît de distincte ca profesie, există, după cum v-am spus, o foarte mare unitate, o foarte strînsă legătură, nu numai în plan artistic, ci una chiar și sufletească, membru formației simțindu-se toți, fără excepție, ca în sinul unei mari familii.

— Alcătuiam, într-adevăr, o mare familie. Și e și normal să fie așa, intrucît datele concrete ale formației noastre sînt următoarele: toate cadrele didactice a grupului vocal sînt fii ai satului, iar țărani din grupul instrumental, fluierași sînt consătenii noștri. Cunoșcîndu-ne deci, foarte bine unii pe alții, ca un care ne-am născut și trăim aici, în Paltin, e și normal, cum spuneam, să existăm numai un respect, ci și o mare sinceră prietenie între noi toți, sentiment care, odată cu cucerirea celor trei titluri de laureați, s-a adîncit, s-a cimentat.

— Multe din satele noastre ar avea condiții asemănătoare pentru a-și alcătui o astfel de formație vocal-instrumental. Cum s-a format, în timp, cea de la Paltin?

— Există, ce-l drept, încă înainte de lansarea primei ediții a Festivalului național „Cîntarea României”, o formație de fluierași în Paltin. Era o formație instrumentală ca oricare alta, cu foarte buni interpreți, mai ales că-n zona noastră fluielul este un instrument aflat mare cîntec, ca în oricare altă zonă în care păstoritul este cea mai veche și mobilă meserie. Dar, dincolo de calitate interpretării cîntecelor, fluierașilor noștri le lipsea ceva. Ceva care să-i reprezinte. Acest ceva a fost să fie un grup vocal care avea să interpreteze, pentru început, o foarte veche și încă necunoscută variantă a „Mioriței”.

Sondaj de

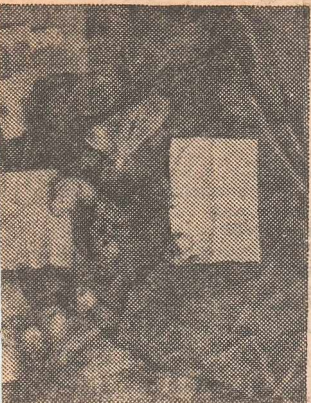
Vizitatorul S Dalles, au fost so de revista noast următoarele:

1. Apelînd la v-au atras atenți și autorii lucrării și autorii lucrării. 2. Dacă doriți cele zece lucrări, 3. Ultima no (profesia), virsta

Precizînd că unele formulare constatăm o surprușurat alcătuirea giile publicului: lume (Andrei Ro Pallade), Altar di poziție (Sorin Il peste căpîte (Mil tate de puncte, n cu foarte mici d Fătă cu flaut (L nu), Casa copilă de primăvară (L. Natură moartă (Marin Gherasim Vara pămîntului minăție (Balogh țărani (Marinescu Ion și Arion, ci (Ion Pantilie).

Si lista ar p au fost mentiona ajunse la partiți considerati este hizare a valorilor stîrnit un dialog noastre, și cu a

„Fruce roșii” — Zamfir Dumitrescu

la Dalles

Publican de pictură și sculptură, găzduit de sala trecute să participe la un sondaj de opinie inițiat la care vizitatorii au avut de răspuns au fost

...a dv., am dori să indicați primele zece lucrări ce vesebit în acest Salon republican (indicați titlurile

și motivele ce v-au determinat să optați pentru

...nte ar fi aceea de-a ne comunica numele, funcția

...ipantii la anchetă au completat punctele 2 și 3, căci la punctul 1 completate toate cele zece locuri, tate a punctelor de vedere exprimate, fapt ce ne-a i. Iată lucrările ce au intrunit în ordine, sufra- (Zamfir Dumitrescu), Sculptor, creatorul de vo- onaj cu pasăre (Ștefan Călția), Pe Razelm (Eugen aion" (Paula Ribariu), Lanuri (Gina Hagiu), Com- ul de peisaj cu oglindă (Wanda Mihuleac), Viscol i Flori albe (Tanasis Fappas). Dealtfel, la egalit- s opțiuni, cu ultimele trei lucrări s-au mai aflat, mpozitiile (Romeliu Copilas) Peisaj (Kuti Denes), nfinitele treceri din lucruri la stări (Ion Săliștea- Botesch), Fazanii (Viorel Mărginean) și Lucrări : mai intrunit numeroase sufragii alte lucrări ca acea), Balta (Petru Popovici), Vechi vase de lut uctului (Ion Tengheru), Case Iarna (Ion Grigore), iu), Țăran din Bucovina (Vespasian Lungu), Ger- și sură (Dumitru Ion), Măr (Ion Stendl), Peisaj cu vați pământul de la distrugere (Dan Tudor), Moș ian Szasz), Arlechinii (Ion Pirvan) și Dimineată

mai lungă dacă am adăuga și zecile de lucrări ce dată, sau, cel mult, de două ori, pe formularele neapărat vrem să mai adăugăm acestor succinte entile sondajului nu și-au propus o nouă lerar-semnarea acelor lucrări care, prin ele incele, au blic. Vom continua, în numărul viitor al revistei precădere cele privind lucrările de sculptură.

N. VICTOR

De viață lungă

Facem loc tinerilor. Și bine facem! În același timp, trebuie să recunoaștem că există domenii de activitate în care pregătirea, talentul și experiența virstnicilor reprezintă o pondere valorică mult mai importantă decât efortul lor fizic, poate diminuat.

Noțiunea de „gerontofobie” nu este un barbarism (etimologic: bătrânețe + spaimă), căci pe-alocuri e o tristă realitate și se traduce prin scoaterea unor persoane în etate de pe lista de cadre a unor instituții. Nu se pune în discuție aplicarea legii pensilor, care e firească în orice țară civilizată. Noi ne referim la o altă problemă, la una de fond: utilizarea rațională a capacității lor profesionale, acolo unde viața socială o impune uneori cu necesitate.

Elogiul bătrînilor a intrat în fabulă. Cine le contestă trebuința este sau un om rău, sau un prost, fie acasă la el, fie în treburile publice. În acest din urmă caz lucrurile se complică, fiindcă intră în socoteală paguba sau ciștigul obștesc. Există, desigur, oameni socialmente utili, sau mai puțin utili, dar asta-i independent de virstă. Ne

oprim deci la prima categorie: cei ce vor și pot să fie de folos.

Savanți cu renume sau scriitori și artiști celebri, sau mesieri iscusiți în meserii de înaltă calificare, deși la pensie, contribuie în continuare, fiecare după puterile sale, la progresul intelectual sau material al societății, intrunind aprecierea indiscutabilă a colegilor lor mai tineri și a noastră, a tuturor.

Este adevărat că la noi această chestiune nu se pune nici pe departe asemănător situației din unele țări unde eficacitatea cadrelor e judecată după criterii în care problema somajului tinerilor, surplusul mîinii de lucru, sau alte considerente specifice curente se raportează la echilibrul lor socio-economic, pretext de gerontofobie. (În presa străină apar frecvente anunțuri cu oferte de serviciu în care se menționează expres virsta candidatului: sub 40 de ani). Este nu mai puțin adevărat că principiul socialist: „nici muncă fără piine, nici piine fără muncă” nu funcționează în economia societăților de consum.

Asigurarea materială și funcțională a „virstei a treia” intră în prevederile legislației noastre și ale imbnunătățirilor ce i se aduc. În unele departamente — cu precădere din domeniul

științelor și învățămîntului superior — se recurge cu regularitate la serviciile cadrelor virstnice de specialitate, în calitate de consultanți, consilieri etc.

Se mai pot totuși semnală neajunsuri ale sistemului acestuia, mai ales în sfera serviciilor și tocmai acolo unde ar fi rațional să nu se ivească. De pildă, în serviciile medicale. Se cunosc cazuri de medici pensionați pentru virstă, care nu și mai pot exercita legalmente profesiunea la locul de muncă, sau în altă parte, deși sînt oameni încă în putere și cu facultatea de lucru nealterată. Unii nu mai sînt primiți nici în laboratoarele de cercetare. Cunosc și eu un asemenea specialist, care s-a „profilat” pe artizanat manual. Cred că face păpuși, sau ceva similar. Subiect de comedie...

Șirul exemplelor crește, — pe categorii și indivizi, — în felurite ramuri profesionale, unde „rigorile legii” s-au aplicat mult prea... riguros, fără discernămintul pe care-l solicită o justă politică a cadrelor, în care primează calitatea.

Aș mai da, pentru demonstrație, un exemplu din domeniul artelor. Există o dispoziție (mai veche) potrivit căreia artiștii pensionari nu mai sînt primiți în teatru decât ca spectatori. Înțeleg ca un actor bătrîn să nu mai fie distribuit în rolul lui Romeo și nici colega lui de generație în Julieta; dar în rețete Lear, sau Hecuba, vi s-ar părea normal să-l vedeți, machiat, pe un june-prim sau o ingenuă de conservator? Nu, bineînțeles, că suplimentor apar deplasat. Ar trebui deci reconsiderată situația vîrtgă la care sînt reduși unii directori de teatru și citeva dintre numele cele mai venerabile ale școlii române de actorie, din pricina unei clauze contabilicești încă neamendate mîncat din punctul de vedere al rentabilității. Dat fiind că tineretea, ca și trandafirul, trece odată cu vara, să nu uităm anotimpul crizantemeilor!

Un scurt dialog, dintre-o piesă celebră de Beckett, o zice mai frumos?

— Ce face Nagg?

— Plinge...

— Deci trăiește!

De viață activă a unui savant sau artist, ca și a unui popor, ca de însăși longevitatea științei și culturii naționale și a gloriei lor, răspund solidar toate generațiile.

MIHNEA GHEORGHIU

Ultima premieră a stagiunii a aparținut Teatrului „L.S. Bulandra” și poartă un titlu compus: De occizio Grigorii și Barbul Văcărescul vinzătorul țării. Spectacolul vizionat zilele trecute se anunță extraordinar. Regizorul Alexandru Tocilescu demonstrează aici marea lui capacitate de a imagina scenic două texte conservate printr-un miracol, în arhivele istoriei, realizînd un spectacol masiv, profund, expresiv, cu o undă de șoc neașteptată printre spectatorii de astăzi.

dar, la ultima ediție, ați cucerit întâi cu o baladă despre Ștefan cel

...ntr-adevăr, dar se putea oare ca din corul nostru să lipsească tocmai o baladă despre marele domn al Moldovei? Sau se putea, mai ales că, alături de Ștefan, apare — se putea oare să apară? — și bătrîna Vrîncioaie, adică dumneavoastră, care conduceți pe acești formați de trei ori la un v-ați îngrijit să alcătuiți un reper pe care oamenii, atît cei din grupul cit și cei din grupul instrumental, ubească. Și să lupte cu toate puterile, pe orice scenă, în orice conșă-l prezintă cit mai frumos, cit mai rău, cit mai simțit, ca pe un veribun al lor personal.

Mărturisesc că asta a fost și intenția noastră, a tuturor celor ce conducem această formație. Și cred că orice sat din noastră dispune de astfel de bunuri materiale, care să ridice activitatea culturală pe o treaptă nouă. Totul ar o mină de oameni, cu dragoste față de locul lor, să caute în adîncul inimii. Acolo este arta adevărată, cea pe care trebuie să o iubim și cea cu care, odată, putem izbîndi.

Ita calitate de fiu al sătului”

...tul și profesorul focșănean Dumitru... face parte, fără doar și poate, din galeria a eroilor Festivalului național „Cîntarea României”. Iată pentru ce, primele trei argumente ale afirmării noastre: în cadrul primei ediții a locului întâi la creație literară, la locul întâi care se materializează apoi, în 1978, în volumul de versuri a muntelui, apărut la Editura Emi... (doi ani mai tîrziu, tot la Editura... eseu, publică și cel de-al doilea volum Luminile din strigăt, iar într-un viitor prea îndepărtat, la Editura Al... il va fi publicată și cea de-a treia, tot de versuri, Locuitor în Oedip); șirul celei de-a doua ediții, cîștigă locul întâi, dar, de această dată, or al montajului literar Virstele pălului, pe care l-a prezentat cu forță căminului cultural din satul Ne... și, comuna Bîrsești, formație care, la ei, pentru interpretare, cucerește locul întâi; în cadrul aceleiași ediții, fiind și cu Cenaclul literar Vrancea, ai principal animator este, Dumitru... cucerește un binemeritat loc trei... și-n fine, iată-ne la cea de-a... ediție, cînd Dumitru Pricop, ca al montajului literar Izvoarele vucucerește din nou locul întâi, iar... și căminului cultural din comuna... ca interpretă a montajului, este... ca locul doi.

...um se face, Dumitru Pricop, că... în jurul dumneavoastră un atît... re interes pentru artă, pentru cul-

— N-aș vrea să teoretizez prea mult, dar există, din partea mea, o mare plăcere, ba chiar și o imperioasă necesitate, de-a mă integra în acea activitate culturală pentru care simt o anume chemare. Cu atît mai mult am acționat din plăcere și din necesitate, cu cît a fost vorba, pentru început, chiar de satul în care m-am născut și căruia îi sînt dator pentru totdeauna. Desigur, nu mă refer la poezia pe care o scriu, sector care, ca să-i zic așa, are pentru mine o semnificație aparte, ci mai ales la celelalte forme de manifestări artistice. Cine să fi făcut, pentru satul meu, un montaj literar, dacă nu eu, fiul lui? N-am făcut nimic altceva decît m-am adăugat, după cum se vede, acelor minunați oameni ai

judetului nostru, oameni care au vrut să aducă pe scena „Cîntării României” cele mai frumoase nestemate ale poeziei și artei de pe aceste meleaguri.

— Nu puțini sînt cei care afirmă că, de-a lungul celor trei ediții ale festivalului, județul Vrancea a avut o prezență exemplară.

— N-am să fiu chiar eu cel care să contrazic o astfel de afirmație. Dimpotrivă, dacă se simte nevoia să și explic, din punctul meu de vedere, această reușită a județului nostru, voi spune că, dincolo de înaltele culmi artistice atinse de arta populară vranceană, satele și comunele județului au beneficiat și de interesul manifestat de cadrele didactice, inclusiv de organele locale de conducere.

A existat și există încă o foarte bună colaborare între cadrele didactice și organele locale de conducere, colaborare care are la bază înalta calitate de „fiu al satului”. În această calitate, nu ne este indiferent modul în care se valorifică folclorul, acest străvechi tezaur al părinților părinților noștri și, deopotrivă, al nostru, cel care, la indemnul personal al secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul Festivalului național „Cîntarea României”, sîntem chemați să-l ducem mai departe, să-l imbogățim și, prin el, să contribuim la formarea omului nou al României socialiste.

VICTOR NIȚA

Un inginer în fața șevaletului

Grigore Dejeu e inginer la Cluj-Napoca. Lucrează într-un institut de proiectare pentru uzine chimice, punîndu-și semnătura pe proiectele multor obiective ridicate în ultimul deceniu în Transilvania. A adunat, în același timp, în suflet toate frumusețile pămîntului, oferite cu o rară generozitate de Valea Drăganului, leagănul de vis al copilăriei. O cameră a apartamentului său e de multă vreme atelier de pictură.

— „Deci, pînă acum ați fost prezent la 100 de expoziții!”

— Cea pe care o voi deschide curînd la galeriile Radio va fi, în același timp, cea de-a 12-a „personală”.

— Cea mai mare bucurie care v-a adus-o pictura?

— Sînt destul de multe aceste bucurii. Dar, strict în sensul întrebării, cred că răspunsul e unic: la toate edițiile Festivalului național „Cîntarea României” m-am aflat pe lista laureaților! Apoi, am avut satisfacția să fiu prezent la expoziții și în străinătate. Cele mai recente au fost în Suedia și la Manheim, în R.F. Germania, cu prilejul Decadei culturii românești.

— Am aflat că de tablourile expuse în Suedia v-ați despărțit definitiv.

— Așa este. Au rămas acolo, achiziționate de oameni care iubesc arta noastră.

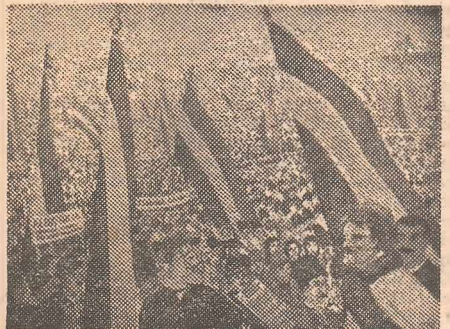
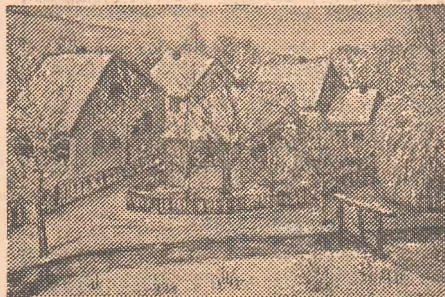
— Cam cite tablouri ați pictat?

— Nu știu exact. Poate vreo 400.

— Și unde sînt?

— Unele împodobesc, azi, clase ale școlilor prin care am trecut, pe altele le-am oferit prietenilor. Cîteva sînt la Bucu-

rești, în căminele unor oameni ce-au avut de suferit de pe urma cutremurului din 1977. Le-am oferit tablouri cu flori. Cele mai frumoase pe care le-am pictat. Trei dintre tablourile inspirate de isto-

ria neamului nostru le-am donat Arhivelor Statului din Cluj-Napoca. Este vorba de tablourile „Mihai Viteazul la Călugăreni”, „1 Decembrie 1918” și „File de Istorie”.

— N-ați pomenit nimic despre lucrarea dv. „Intrarea în București a lui Tudor Vladimirescu”, care a colindat — ni s-a spus — trei continente.

— Înainte de a colinda trei continente, a colindat toată țara. Apoi, cu ocazia unor manifestări expoziționale prilejuite de Centenarul Independenței, tabloul acesta a ajuns în Asia și Africa. Un an mai tîrziu, în 1978, eram prezent cu această lucrare și la expoziția „Arta românească contemporană”, organizată în Portugalia, la Lisabona.

— La ultima ediție a Festivalului național „Cîntarea României” v-ați aflat din nou printre cei distinși cu premiul I. Cu ce lucrare?

— Cu o țărancă torcînd. Țărâncă nu e alta decît mama, și dînsa laureată a festivalului pentru cusăturile pe care le face. Bucuria mea a fost dublă...

CONSTANTIN MUSTAȚA

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

ne dă satisfacții nu numai intelectuale, ci aducește parcă în noi sentimentul ființei. Sigur că edițiile din clasici (care ar trebui privite cu mai mare grijă, și date integral la lumină) fac, precum și bibliografiile sau corpusurile de documente, nucleul dens al unei literaturi, pe care restul se țese după evoluția istoriei spiritului. Și de la reeditarea *Psaltirei* lui Dosoftei, la 300 de ani de la apariție, și pînă la încheierea ediției Rebreanu, de pildă, am avut destule temeuri de bucurie. Apoi, îndelung așteptate, elacicele ale lui N. Cartoian, *Istoria literaturii române vechi și Cărțile populare* au revenit și ele în bibliotecile noastre în ediții întinse. Sau admirabilele cărți de arheologie, istorie, estetică, arhitectură, jurnale răsfrîngînd prin prisma vieții personale imagini ale vieții publice, ne apropiem mai mult pe Iorga, Părvan, Gh. Brătianu, Matila C. Ghyka (estetician european de frunte), G. M. Cantacuzino și pe cîți alții. Dar mereu avem nevoie de măturile de valoare ale creativității noastre și, fără odihnă, responsabilității politice editoriale consultîndu-se cu specialiștii (fără de care nimic durabil nu se poate întreprinde) trebuie să continue să satisfacă orizontul de așteptare al publicului românesc, credincios încă galaxiei Gutenberg și instrumentului ei formativ care este cartea. Și tot mai insistent trebuie să se scoată la lumină monumentele limbii, literaturii și culturii naționale. Vor fi adăvurate acte de cultură republicabile operelor Alicei Voinescu, ale lui P. P. Negulescu, Rădulescu-Motru, Victor Papacostea, Simion Mehedinți și ale altor gînditori și cărturari români. Și, firește, mai presus de orice, edițiile definitive ale clasicii. Căci, dincolo de nefericite accidente ale istoriei care pot obliga și cultural un popor la restringerea hărții sale, dincolo de trezătoarele noastre interese care generează „prejudecăți” în materie de cultură, imaginea integrală a unei culturi naționale trebuie păstrată în minte ca model ideal și realizată de îndată ce condițiile marilor restituiri sînt cucerite măcar o clipă. Nefericita operație a fragmentării este mutilantă nu numai pentru cultură, ci și pentru conștiință, fiindcă o subtilă ecologie le leagă indisolubil. De aceea revine un rol și o funcțiune atât de importantă politic editoriale căreia socotim că recentul Congres al educației politice și culturii socialiste i-a dat necesarele noi îmbolduri.

SOLOMON MARCUS

accentuat importanța dezvoltării interesului pentru cunoașterea istoriei naționale. La întilnirea acestor două idei directoare se află și formația interdisciplinară, de colaborare a diferitelor compartimente ale culturii, colaborare care constituie o moștenire istorică a culturii românești, a cărei însemnătate crește odată cu revoluția științifică tehnică pe care o parcurgem. Cum s-a manifestat în vremea din urmă, sub aspect editorial, acest dialog? Unele edituri ca Editura Academiei, Editura științifică și enciclopedică, Albatros, Junimea, Editura politică și-au cîștigat mari merite în stimularea acestui dialog, ele au adus în atenția noilor generații unele opere interdisciplinare de mare valoare. Persistă însă unele carențe, care se cer înlăturate. În această perspectivă discutăm câteva apariții editoriale semnificative ale ultimilor ani.

Vom evoca mai întîi două apariții de estetică matematică: *Estetica* lui Pius Servien (1975, după ediția franceză din 1953) și *Estetica și teoria artei* de Matila C. Ghyka (1981, selecție de texte din diferite lucrări publicate, în cea mai mare parte între 1930 și 1940, în limba franceză), amîndouă la Editura științifică și enciclopedică. Am scris de mai multe ori (și în mod special în cartea noastră *Din gîndirea matematică românească*, Editura științifică și enciclopedică, 1975) despre importanța operei acestor autori. Publicarea în românește a lucrărilor menționate constituie un eveniment științific și editorial. Însă înfirzirea cu care s-a produs editarea acestor clasici ai esteticii științifice ar fi trebuit să fie compensate de o grijă deosebită în realizarea unor ediții cit mai reprezentative. Din păcate, din Servien s-a publicat numai o parte foarte mică din importanța sa operă, iar ediția Ghyka din 1981 nu s-a bucurat din partea editurii de atenția cuvenită. Pînă și expresia numărului de aur, care se află în centrul investigației, apare în ediția românească în mod sistematic denaturată (a se vedea de exemplu paginile 51, 64, 100, 252, 253, 255, 258, 341, 342, 351, 357, 365). Lui Ghyka i se atribuie faptul de a fi apelat la cibernetică (p. 494) într-un moment în care aceasta nu exista. Ignorînd terminologia matematică românească, traducătorul se referă la proporții disjuncte (p. 35), teoria ansamblurilor (p. 219) și la serie (p. 267) cînd, de fapt, este vorba de un *gir*. Cum a fost posibil ca la o lucrare cu structură matematică atât de pronunțată să nu existe un control științific efectuat de un matematician? Ca să nu mai vorbim de faptul că lipsește din ediția 1981 ceea ce în primul rînd așteptăm de la ea: Urmărirea evoluției ideilor lui Ghyka pînă în zilele noastre.

Un alt fenomen editorial care ne-a atras atenția în ultimii ani este amploarea pe care a căpătat-o interesul pentru opera matematicianului poet Dan Barbilian — Ion Barbu. Editura didactică și pedagogică și Editura tehnică au publicat

o parte importantă a operei matematice — cea științifică și cea didactică — lui Dan Barbilian, dar o parte la fel de importantă a rămas încă nepublicată. În schimb, s-a publicat aproape în întregime opera literară a lui Ion Barbu. Apariția în 1970 la Editura Albatros a operei poetice a lui Ion Barbu rămîne un moment de referință. Paginile de proză ale lui Ion Barbu fuseseră editate în 1968 (la Editura pentru literatură) de Dinu Pillat. Ulterior au apărut numeroase exegeze ale operei poetice. Astfel, pentru a ne referi numai la cele din 1980 încoace, vom menționa contribuțiile valoroase ale lui Șerban Foartă (*Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu*, Facla 1980), Mircea Scarlat (*Ion Barbu, poezie și deziderat*, Albatros, 1981), Marin Mincu (*Ion Barbu, eseu despre textualizarea poetică*, Cartea românească, 1981), Dinu Pillat (*Ion Barbu*, ediția a doua, Minerva, 1982), Alexandru Ciorănescu (*Ion Barbu*, Twayne Publishers, Boston, 1981). Astfel am cîștigat mult în profunzime, în înțelegerea poetului Ion Barbu și în situaerea operei sale în istoria literară, dar am progresat mai puțin în descifrarea semnificațiilor operei matematice a lui Dan Barbilian. O surpriză plăcută a constituit-o singura carte pe coperta căreia figurează atît Dan Barbilian cît și Ion Barbu: *Pagini inedite* (ediție îngrijită de Gerda Barbilian, V. Protopopescu și Violet Gh. Vodă), Albatros, 1981, cuprînzînd soluții ale unor probleme de geometrie, alternînd cu scrisori de un vădit interes literar. Totuși, Dan Barbilian și Ion Barbu rămîn încă personalități distincte, relativ independente. Deși cei mai mulți exegeți au recunoscut existența unei influențe a matematicianului asupra poetului, această influență nu s-a arătat a fi decisivă, reducîndu-se în cele mai multe analize la semnarea unor termeni matematici utilizați metaforic în poeziile lui Ion Barbu. Cit despre influența poetului asupra matematicianului, aceasta a intrat și mai puțin în atenția cercetătorilor. În această situație, nu mai trebuie să ne mire că pînă și o lucrare de o remarcabilă acuratețe cum este ediția lui Romulus Vulpescu a lui I. Barbu conține unele inadvertențe sub aspectul implicării matematicianului și a matematicii (a se vedea de exemplu pp. XIV, 136, 316, 323, 344). O întrebare își așteaptă încă răspunsul: au fost Dan Barbilian și Ion Barbu doi creatori materializați întîmplător în aceeași persoană sau exprimă ei două aspecte ale uneia și aceleiași personalități, pe care urmează abia să o descoperim?

O altă manifestare editorială de prestigiu care ne-a atras atenția în ultimii ani este seria volumelor de eseuri ale profesorului Mircea Malița. Ne vom opri aici asupra celor două volume din *Ideii în mers* (vol. I, 1975; vol. II, 1981), publicate la Editura Albatros, continuarea a mai vechilor eseuri din ciclul *Aurul cenușiu*. Mircea Malița manifestă o deschidere totală spre dialogul artei cu știința, al tehnicii cu omul, al problemelor globale urgente ale omenirii cu istoria ei milenară, o extraordinară capacitate de ordonare a ideilor în jurul citorva nucleelor, de proiectare a faptelor într-un vast context cultural, social și istoric. Iată, de exemplu, al doilea volum din *Ideii în mers*, unde omul de azi este analizat în perspectiva a zece probleme vitale, constînd în relațiile sale cu tehnica, hrana, munca, tehnologia, orașul, oceanul, ecologia, armele, noua ordine economică și cultura. Preocuparea de a dezvolta motivațiile diferite, curente de gîndire, atitudini, decizii; pertinenta considerațiilor; formularea lapidară; perspectiva filozofică și istorică; alternarea considerațiilor generale neutre cu confesiunea autobiografică; aducerea față în față a unor teze opuse, alăturare a unor fapte eterogene, în vederea argumentării unor idei mari, mai generoase; stăpînirea unei informații complexe, la zi, dar și distanțarea față de ea; inserarea fenomenului românesc în context internațional; organizarea materialului în jurul unei idei directoare; caracterul polemic; echilibrul dintre reflecția filozofică, observația sociologică-politologică, gîndirea generalizatoare-sistematoare și referirea la evenimente particulare; iată numai o parte din virtuțile acestor eseuri în care omul de știință și scriitorul, omul politic și patriotul sînt deopotrivă prezenți.

Într-o lume în care diferite excese, refuzuri și îngustimi de vederi tind să fragmenteze cultura, diminuîndu-i astfel rolul ei social, Mircea Malița se numără printre cei, din păcate încă puțini, care promovează o viziune echilibrată și totalizatoare, de dialog generos între toate compartimentele culturii.

VALERIU RÂPEANU

vedită de cărți, care circulă astăzi pentru toți.

2. Liniile de forță ale acestui proces trebuie să fie două: 1) reeditarea sistematică în mari corpusuri ale scriitorilor și gînditorilor importanți și 2) publicarea tuturor operelor reprezentative ale culturii românești. În momentul de față, Editura Minerva, mai ales în colecția *Scriitori români*, depune mari eforturi pentru a tipări serii de opere ale scriitorilor noștri.

3. Politica editorială trebuie să defrînzeze toate posibilitățile pentru a vedea ce nu s-a tipărit încă și în același timp să realizeze o permanență a ceea ce s-a tipărit. Trebuie să avem în vedere și faptul că publicul larg — nu din vina lui, bineînțeles — nu mai cunoaște multe din valorile dintre cele două războaie mondiale. Sînt nume peste care decenii de-a rîndul s-a asternut uitarea, sînt opere care chiar atunci au avut o circulație restrînsă. Editorul este dator să „comandă” edițiile care să repună în

circulație acele opere. Publicul și le va însuși, așa cum ne-au arătat-o toate actele de cultură, dintre care unele erau considerate la început ca temerare sau adresate unui cerc îngust. Așa s-a întîmplat de pildă cu opere fundamentale ale unor istorici precum N. Iorga, Vasile Părvan, Gh. I. Brătianu, cu publicistica lui Eminescu, cu volumul *Izvoare și popasuri* de G. M. Cantacuzino, cu *Istoria literaturii române vechi* a lui N. Cartoian.

4. Dintre petele albe în materie de istorie aș aminti pe A. D. Xenopol, Alexandru Lapedatu, Victor Papacostea, Ioan C. Filitti, Constantin Giurăscu, Ion Nistor. În materie de estetică literară, filozofie, psihologie: C. Rădulescu-Motru, Alice Voinescu, Constantin Antoniadă, Dumitru Drăghicescu, Virgil Bărbat, Grigore Tăușan. Să nu uităm însă că nu am tipărit încă toate operele fundamentale ale lui N. Iorga, Părvan, Brătianu și că va trebui să se treacă de urgență la ediții de mare anvergură după profilul celor în curs de tipărire: Eminescu, Kogălniceanu, ca și cele din *Scriitori români*.

5. Voi răspunde de fapt ce înseamnă „prejudecată”, pentru că prejudecățile au întîrziat atît de mult apariția unor opere capitale ale literaturii românești. Care au fost aceste prejudecăți, imi iau libertatea să o spun într-un articol viitor.

6. Am răspuns pe parcurs la această întrebare. Nu aș vrea totuși să omit *Istoria literaturii române* a lui Călinescu.

PAUL CORNEA

filologice și istoriografice, exegeza riscă arbitrarul, fără efortul de a revigora lectura clasicilor prin noi metode și noi unghiuri de privire, moștenirea și-ar pierde aptitudinea de a fertiliza cugetele, ar deveni mai mult citată decît citită. În alți termeni — și ca să vin la ancheta „Flăcării” — trîncinicia istoriei literare depinde de existența unui echilibru rezonabil între lucrările de erudicție (instrumente de lucru, ediții de texte, valorificarea materialului arhivistic etc.) și lucrările de interpretare (monografiile, eseuri critice, sinteze etc.). În cele ce urmează, aș vrea să-mi exprim cîteva păreri în legătură cu sectorul „erudicției” — și nu fiindcă n-aș avea multe de spus și despre celălalt, dar fiindcă mi se pare că trebuie să alegem: nu poate fiecare să vorbească despre toate și nici nu e cazul.

În ultimii 15—20 ani s-au înregistrat la noi progrese importante atît în reeditarea clasicilor, cît și în elaborarea instrumentelor de lucru și publicarea de material inedit. Semnalez în trecut (fără intenția de a face un bilanț și, de aceea, cu omisiuni inerente) că unele serii de „Opere” s-au încheiat (Delavrancea, Rebreanu) ori se apropie de sfîrșit, că s-au retipărit cîteva lucrări fundamentale (ultima fiind îndelung așteptata *Istorie* a lui Călinescu), că a apărut *Dicționarul literaturii române* (pînă la 1900) scos de colectivul de cercetători de la Iași, că au fost scoase mai multe ediții facsimilate, între care a *Propășirii*, că s-au înmulțit considerabil publicațiile de izvoare ori de corespondență ș.a.m.d. Față de stadiul deosebit de îmbucurător la care, se situează actualmente întregul sector al „erudicției”, o serie de neajunsuri apar și mai inacceptabile azi decît ieri. Ele sînt cunoscute însă numai de specialiști (sau indeosebi de specialiști), iar pe aceștia Consiliul Culturii și Educației Socialiste nu știe dacă-i consultă, nici dacă ține seama de opiniile lor. Așa, de pildă, o profund regretabilă că trei dintre lucrările fundamentale, cele mai necesare, ale bibliografiei românești, fără de care e imposibilă o cunoaștere sistematică, multilaterală și adecvată a patrimoniului nostru cultural — anume *Bibliografia cărții*, *Bibliografia periodicelor și Catalogul manuscriselor* (de la B.A.R.) au rămas toate „în pană”, ca să vorbesc la modul eufemistic. Or, aceste trei lucrări au fost toate inițiate de niște admirabili cărturari și bibliografi încă înainte de primul război mondial. Dar *Bibliografia cărții*, prin cele patru volume date de I. Bianu, Nerva Hodoș și Dan Simionescu (ultimul volum în 1944), s-a oprit în pragul epocii moderne, nedepășind anul 1830. Din *Bibliografia periodicelor*, un prim tom, întocmit de Nerva Hodoș și Al. Sadi Ionescu, a apărut în 1913, conținînd catalogul alfabetic al ziarelor, gazetelor și revistelor dintre 1820—1906; un al doilea tom, cuprînzînd perioada 1907—1918 și un supliment pentru perioada anterioară, a fost realizat de G. Baiculescu, Georgeta Răduică, Neonila Onofrei și a ieșit în 1969. În ce privește catalogul manuscriselor, I. Bianu și colaboratorii săi, R. Caracș și G. Nicolătaș, au descris în cele 3 volume publicate în 1907, 1913 și 1931, 1.061 de piese din cele aproximativ 8.000 inventariate și

nă azi: un al patrulea volum, alcătuit de G. Stempel, Fl. Moisiu, L. Stoianovici și apărut în 1967, a continuat descrierea, ducînd-o pînă la nr. 1.330. Datele acestor sumare sînt destule de elocvente ca să nu mai fie nevoie de lungi comentarii...

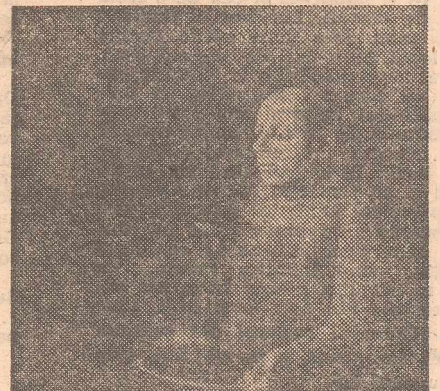
N-aș vrea să fiu rău înțeles. Anii din urmă consemnează și pe tarim bibliografic realizări însemnate. Menționez cu titlu de exemplu: *Bibliografia analitică a periodicelor*, de I. Lupu, N. Camariano, Ov. Papadima, *Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine și Bibliografia analitică a literaturii române vechi* — ambele întreprinse de cercetători de la Institutul „G. Călinescu”, recenta *Bibliografie a calendarelor și almanahurilor*, apoi Bio-bibliografiile de autori apărute la Editura științifică și enciclopedică, indicii de reviste, bibliografiile tematice, etc.; în plus, după cite știu, cîteva lucrări valoroase (printre care un Dicționar al publicațiilor literare, întocmit de I. Hangiu) se află depuse la edituri. În domeniul bibliografic, dispunem deci, ca în toate celelalte, de specialiști de înaltă calificare, competenți și pasionați. Singurul punct litigios e doar dacă strategia priorităților de pînă acum a fost corectă. Dar chestiunea nu e de a căuta cine e de vină că în aproape patru decenii cite au trecut de la Eliberare s-a avansat atît de puțin în elaborarea și tipărirea instrumentelor bibliografice fundamentale, cî de a vedea ce e de făcut pentru a leși din impas și cum se poate face. Pentru a realiza lucrări de mare anvergură, precum cele 3 bibliografii sus-amintite, e necesară rezolvarea unor probleme complicate de metodă și concepție (căci există controverse între specialiști asupra felului de a proceda), de organizare și coordonare, de finanțare și spațiu grafic. Aceasta implică angajarea Bibliotecii Centrale de Stat, a Bibliotecii Academiei, a altor instituții de profil și, firește, a Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Fie-mi permis acum să mai ridic, pe scurt, două probleme. Prima se referă la slaba dezvoltare și popularizare a rezultatelor obținute în sectorul bibliografic și, în genere, al instrumentelor de lucru. E un fapt că revistele noastre, atît de generoase în comentarea cărții de literatură de orice tip, sînt extrem de zgîrcite cu cartea de erudicție istorico-literară. Lucrări valoroase, însumînd o muncă tenace, de ani de zile, care fac onoare culturii naționale, trec neobservate sau semnalate pasager, cu complezență și nu cu competență, mai mult protocolar decît critic. De ce oare publicațiile literare n-ar înființa cronici permanente ținute de specialiști, care să le analizeze, fără retorică, într-un spirit avizat și nepărțitor? Tocmai pentru că nu sînt omologate de conștiința critică, desigur și pentru motivul că sînt difuzate slab și nu totdeauna unde și cum trebuie, multe lucrări nu ajung la destinatarii lor direcți. Cîți dintre profesorii de liceu ori dintre studenții cunosc, de pildă, excelentul *Ghid bibliografic al literaturii române*, volum masiv de 715 pagini, editat de Biblioteca Centrală Universitară în 1979, conținînd între altele un repertoriu al principalelor 115 reviste literare și de cultură, un dicționar de termeni literari (124 cuvînte), o bibliografie adnotată a perioadelor, genurilor și curentelor etc.

Cea de-a doua problemă, rezolvată deocamdată nesatisfăcător, privește pregătirea cadrelor de mîine în domeniul textologiei, arhivisticii, biblioteconomiei și altor discipline auxiliare ale istoriei literare (sau complementare, cum ar fi sociologia literaturii). La facultatea de limbă și literatură română din București se întreprinde ceva în acest sens, însă timid și într-un mod insuficient de specific. Dificultatea rezidă în aceea că direcția principală a eforturilor facultății se îndreaptă cum e și legitim, spre pregătirea viitorilor profesori. Or, sistemul normativ în vigoare nu permite realizarea de cursuri și seminare speciale pentru cei 5—6 studenți cîți ar fi plauzibil să se prepare pentru activități de cercetare istorico-literară. Să însemne aceasta că trebuie să renunțăm la ideea de a mai pregăti cadre într-un sector minuscul, ce e drept, dar de o importanță enormă în ordinea perenă a culturii? Cred că nu. Dat fiind că normele sînt făcute pentru oameni și nu oamenii pentru norme, sînt sigur că prin înțelegerea forurilor de resort din Ministerul Educației și Învățămîntului s-ar putea găsi o soluție. Mi se pare în tot cazul că timpul ne zărește. Specialiștii de valoare se împuținează prin legea inexorabilă a vârstei, astfel încît, dacă nu se va acționa operativ, există riscul ca în curînd să nu mai aibă cine să-i instruiască pe tineri într-o serie de discipline auxiliare mai puțin frecventate, dar indispensabile cunoașterii avuției spirituale românești.

„Compoziție” — Romeliu Copilaș

„Personaj cu pasăre” — Ștefan Călția

Manifest 1982

Ne-am săturat de formele de tați uitați în uniforme și-narmați ! urind pină și piinea de pe masă, și din măcel scriind frumos acasă :

„aflați că eu sunt bine, sănătos, pe front încă o casă este jos, cincizeci și șapte de copii, dușmanii, fac frumuseți în moarte -nani-nani... dar voi să fiți cumiți, căci vin acuz, murdar de singe, e-un covor de pluș, și cu un braț de jucării de fier... n-o supărați pe mama ! clar ? vă cer !”

Ne-am săturat de adolescenți citiți zbirind citate sacre în masacre ! ne-am săturat de ofițeri smintiți, de genii, de strategii, de mere acre !

ne-am săturat de cizme răsfățate, de centiroane, de cartuș, de foc, de foame, de pustiu, de nenoroc, și alte crime doct incuviințate !

de case arse, de napalm, de ștreang, de dat în cap cu pumnul și bastonul, visăm un prinț frumos la chip și rang și cu privirea fără umbre : OMUL !

ne-am săturat de reportaje seci : ciți semeni crapă-n veacul douăzeci, legați cu reci curele de vreun tun și de ideea unui Rău mai Bun...

ne-am săturat ! ne-am săturat ! oprii ! gindirii ! se face foarte frică ! iubirea este-n lume foarte mică iar ura nu ne face fericiți !

Autobiografie

Aflu uimit despre mine că sint apărut pe pământ din motiv de pământ ! atit de ciudat și de crud mi se pare că-ndată visez că sunt fund de căldare, că sint roată de moară, sau cul, sau ostreț, că sint scaun, sau masă, sau sculă de preț...

că sint ceas, ochelar, buzunar sau cuțit, că-s creion, ori căpăstru, cărămidă ori ohit, că-s traversă, că-s bec, telefon sau cereol, șorț murdar, mucegal, furculiță, rimel, scrin vîndut, lampadar, prașul ușii, uluc, șervețel, clarinet, frigider, nod uituc, șigaret și pahar, și hirtie de scris...

toate-acestea sint însă-noeputuri de vis...

Lucru

Cel care au făcut desenul opincii au fost elevii lui Leonardo da Vinci : elevi silitori, cu traista goală, veniți, îngindurați, de la țară...

invățați de părinți că bucată de mămăligă la fapte mărețe obligă ! speriați de palate, de fintini, de culori, dar știind că te naști și-apoi mori,

s-au întors în sat, neminecați și cumiți, și s-au apucat să pleteze sfînți, cu picloarele smulse cu greu din norol au picțat judecata de apoi.

pină cînd, certați de același aprigi părinți, trecut la lucrul de opincii...

ADRIAN PINTEA ■

Pentru John Lennon

subaquatica pasăre galbenă purta în ea un nautilus tu trălai în nautilus și îți imaginezi o femeie cu ochii oblici îmbrăcată în ceață viorie

îți inchipuiai : nautilusul e inima ei eu trăiesc în inima ei

DAN EMILIAN ROȘCA ■

Scrisori pentru „Flacăra”

Legea legilor

Pe vremea copilăriei mele, fierarul satului, Gore Tișanu, ne-a învățat pe noi, copiii de prin împrejurimi, să potcovim cai și boi, să punem șine la căruțe, dar, mai ales, meșteșugul atit de rar de a face, pe loc, din pruni uscați, neroditori, cărbuni veniți, parca în clipa aceea, din ere geologice. Cu fiul său, Gogu, sint prieten și acum ; cînd mă duc pe-acasă, după ce-mi vād părintii, trec și pe la el, fostul meu coleg de școală primară. El n-a mai ținut atelierul tatălui, la care alergam nu să-l ajutăm, ci să ne agățăm de prăjina orizontala a foalelor, mai mult să ne jucăm, și nea Gore Tișanu suridea fiindcă, din joaca noastră, el se alegea cu ceva foarte serios: fierul pentru potcoave se încălzea !

Duminica ne lăsa singuri pe noi copiii, pe mine, pe Gogu, pe Polina și pe alții, iar el leșea în poiană — imagine, as spune, extrasă din „Moromeții”, unde nea Dinu, care nu știa carte, venea cu un ziar de-a-n-doaselea și ne informa că pe la Sinala s-a răsturnat un tren cu rege cu tot, fiind acolo fotografia unui tren.

Am făcut această introducere pentru a se înțelege că în satul meu, de sub Munții Paringului, Pojogeni, județul Gorj, n-a fost niciodată vreo diferențiere de rasă (nici teoretică, nici practică), între noi și familia de țigani era o bună prietenie, Munceam împreună, rideam împreună, iar la

Cei care au uitat

Cei care au uitat demnitatea munților Carpați,

Au uitat răbdarea Mării Negre, Care au aruncaț fără iertare corăbiile altora in adinc, Cei care tac, cînd rotițele uriașului mecanism

Din greșeală macină oameni, Cei care au uitat că trebuie să credem in puritatea trandafirului alb

Căzînd pe toba lumii Cei care tac cînd totul se rostogolește Și din grădina trebuieesc smulse rădăcinile brusturilor,

Ca să crească griul curat, Cei care tac sint foarfecele pasiv cu care Mina cuiva taie trandafirul.

MARA NICOARA

Melcul la amiază

Melcul la amiază Încă mă întreb cum a reușit melcul să cucerească amiaza numai cu sulitele ierbil împotriva luminii numai cu alba-i cărare desenînd hărțile zilei el neajutoratul și veșnic întîrziat cum a ajuns la timp la împărățirea seninului in această înaltă amiază ?...

SIMON-PETRU OPREA ■

Seară in priviri

Vin florile de măr peste oraș Ingenunchiază-n alb fragila oră In limba ceasului ce mă devoră Doar semnul, dacă pleci, să mi-l mai lași ;

Apleacă-te in teama asta, soră, Sint amărui aromele sub pași, Verdele-i dus in vară de trăpași, Pe noi amurgurile ne adoră.

Amurgurile, o, in iarba crudă Sint veșnice candori, desăvirșiri. Vorbește-mi cald, aș vrea să nu se-audă In templul tău că-i seară in priviri.

PETRE MANOLACHE ■

Trece Domnul...

S-a zvonit prin mahalale că va trece însuși Măria sa, Caragiale.

S-au strins cu toții la hale : tipătești, cafavenci, turmentați și mangafale.

Trece însuși Domnul risul-plinsului românesc, și toți îl blagoslovesc.

Numai personajele lui tin in mină cite-un ciocan și cite-un cui.

Iar el își potrivește mereu ochelarii, însă îi tremură mina plînsă.

NICOLAE ALEXANDRU VEST ■

horă, băieții jucau cu Polina, frumoasă și inteligentă, ca și cu oricare altă fată de pe coasta noastră. De curînd, l-am văzut pe Gogu, fostul coleg de școală primară, un bărbat in toată firea, muncitor pe un șantier din apropiere și arăta bine, ba chiar frumos, un fel de actor din filmul „Am văzut țigani fericiți” sau din „Sătra” sau... Sint atitea filme, sint atitea poeme care mențin un fel de romantism exotic, rod al fanteziei unor remarcabili creatori mai de demult și mai de acum, între care dacă vreți să ne amintim, Pușkin și Loteanu. Ne place să vedem filme sau piese cu țigani ; cînd intrăm in sală știm că vom vedea ceva aparte și plăcut. Chiar și la televiziunea noastră, încercată adesea cu programe prezentate de țigani, stăm, vedem, și ascultăm cu un aer de destindere.

Dar pe mine cînd ies din sală sau părăsesc ecranul televizorului mă întimpină, la modul real, ceva neplăcut. Ceva neplăcut mă izbește, de fiecare dată, și atunci mi-am propus să scriu despre această înflorare a mea trezită nu de o operă, nu de o amintire, nu de ceva inchipuit, ci de întimplări absolute reale, cu atit mai reale, cu cit ele se petrec de la o zi la alta.

Imprejurarea este, cred, particulară, adică vreau să spun că poate fi vorba de un caz izolat. Locuiesc in strada Apolodor, într-un bloc care este construit de pe vremea cînd trăia Zaharia Stancu, presedinte al Uniunii scriitorilor, care și el, in operele sale, are eroi țigani ce se bucură de iubirea noastră. Nefericirea mea constă in aceea că eroii din opere (vezi și Budal Deleanu cu a sa excepțională „Țiganiada”), operele, filme și cărți s-au deghizat parca, deodată, in oameni vii și și-au făcut

Ciutura craniu

Parcă-i un craniu ciutura fintinii, un craniu vechi ca vremea și ca vîntul, ingenunchiază degetele minii cînd buzele îl rotunjesc cuvîntul.

Nici o femeie nu a fost iubită și sărutată precum lemnul ei, i s-au robit, cu inima rănită, regi și-mpărați, țărani, regine, zei,

și craniul ei pe toți i-a săturat, in mod egal a dat la fiecare cite-un sărut de apă, aromată, pe care îl ascunde sub picloare.

Din dărnicia ei de-am fi-nvățat, din dragostea ei sfîntă și egală, in noi statute i-am fi ridicat și-am fi purtat-o-n palme ca pe-o oală.

ION IANCU LEȚER ■

Romanța

Dor nestîns de culb, de casă, lacrimă pe-obraz imi lasă lingă sarea mării toată de durerea mea udată.

Dor de casa părintească, de lumina ei zeiască, de fintină, de pridvor și de graul stelelor

tot șoptindu-mi de iubire sub făclile de mire. Dor de mamă și de tată, dor de țară laolaltă.

NICOLAE PETRE VRANCEANU ■

Zorba

S-ar vrea in Olimp ocrotind păstorițele dar crișmele îi duc dorul, patimile îl ard, nisipul îi mușcă tălpile.

Logodit cu visul Bubulinei începe grecul dansul cu sine.

GEORGE SÂNPETREAN ■

A lumina

A trage dimineața mal întii Pe așternut in satul care ară Cu steaua sa păzită de scilpiri Dar cu lumina-n margine de seară A trage brazdă nouă in cuvînt Cu fierul cald ce mingie țarina In apărarea bobului de griu ee-și innoțește harul parcă-ntruna A trage un notar de curcubeu Să-și afle piinea astfel mingiere Pe mire și mireasă apărîndu-i In lan bogat de rod și de mistere. Din străvechimea patriei curate A ști acestea toate care vin E ca și cum ai alina o zi Ca să le ai apoi nemăsurate.

PAVEL PEREȘ ■

Ucenicul

Respira cu maestrul aer marel Ț Asculța ocară sau lauda Ca vinovații Pină cînd Și-a văzut in oglindă nimbul Cu umerii și frunțile fraților ; Și deodată Maestrul a căzut in genunchi, „Doamne fiule Te cunoști pe tine însuți, Acum voi pași in rama din zid Să te privesc de aproape Tăgăduindu-mă.

GHEORGHE LUPAȘCU ■

Ion și cail

Unde sint, Ioane, bunii noștri cai, cail cu zăbală și cu hamuri multe ? Nu ești tu acela care îi pășteai ? Cum vii astă seară fără ei in curte ?

Unde sint, Ioane, cail de la plug, cail de la sînți, cail de șaretă ? Spune-mi ascunzișul, după ei să fug — și de nu-l găsi-voi, să-l renasc din cretă.

Unde sint, Ioane, cail de poveste, să ne-nțoarcă-n tropot in copilărie, leagăn bătrînceții noastre să ne fie ? Cum ? in satul nostru un cal nu mai este ?...

...Strig proteste-n tindă, lingă facton ; după cai, probabil, s-a dus și Ion...

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

CURIERUL LITERAR

Vasile Lazăr-Vlad. Ne bucură că iubiți poezia, dar nu e chiar obligatoriu să scrieți versuri de acest nivel : Gîndule, de vrei tu, du-mă / că mi-e dor de-a mării spumă... intrucit ele nu spun nimic altceva decit că nu aveți nimic de spus. George Birzănescu. Chiar credeți că sint necesare astfel de sfaturi versificate De vrei să mergi in țara lălelei / Trebuie să-ți renaști trupul / In lujer de crin ? Dumitru Grigoras. Ne-ați trimis, cu o insistență demnă de o cauză mai bună, atitea plicuri, incit nici nu mai știm dacă v-am răspuns la toate. Atit ultimele plicuri, cit și primele, pe care, recunoaștem, le-am încușajat (dar dumneavoastră trebuia să fiți mai exigent cu propria creație) ne-au convins de un singur lucru : iubiți poezia, mai exact spus scrieți cu plăcere, cu pastune, cu încredere. Dar, din păcate, „comunicările” sint de un nivel mult prea modest, ca in următoarele versuri extrase aproape la intimplare din poemele trimise : „Nu trageți in aripa amețită de zbor / Că singele ei vā va năclăi sufletul / In timp ce de teama putreziciunii / Mărul își va retrage fructele din ram”. Acest apel, la respect față de natură și mai ales față de dureroasele ei accidente, pe care trebuie să le ameliorăm și nu să le potențăm, a fost formulat in fel și chip. Dumneavoastră îl formulați într-un mod foarte comun, fără o viziune proprie, sugestivă, puternică. George Gogoneață. Credem că trimitîndu-ne astfel de „panseuri” — Nimeni nu știe / mai mult decit cunoaște — ați greșit rubrica. Mihai Ghe. Nicolae. Deși cu un vădit aer experimental, mai ales in ceea ce privește structura versurilor și a strofelor, poemele trimise au pe alocuri unele certe calități. Derivă ele din noutatea strofelor fragmentate in fel și chip, a dispoziției versurilor in tot felul de neașteptate poziții sau din cele citeva reușite metaforice ? Adăugînd acestei întrebări un fapt deloc lipsit de importanță, acela că, pe lingă unele interesante metafore, apar și numeroase nalvități de expresie, vā lăsam să răspundeți singur la întrebarea pe care v-am pus-o. Deocamdată nu pentru următorii : Ștefan I. Popescu, Ion D. Păunescu, Văduva Călin-Adrian, Cristian Pirvulescu, Gabriela Condrut, Onea Constantin, Liliiana Girbea, Francisc Gh. Popescu, Avram Vasile, Dumitru Ion Nelică, Milosovici Diana, Roman Constantinescu, Radu Iulian Stelian, Magda Balacl, Căciulă Iosif, Cimpeanu Dănuț, Cristian Hagiu, Andrei Florian-Fred, Sorin Dlojerii, Nicolau Irina, Mircea Popescu, Marius Novăcescu. Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază.

VICTOR NIȚA ■

gatra lingă blocul nostru, să-i vedem mai indeaproape. Bineînțeles că in ceea ce voi povesti nu e vorba de țigani, ci de niște indivizi din neamul țiganilor care, departe de a ști cit de cit cite ceva despre traditia neamului lor incalcă, moment de moment, legile generale ale conviețuirii dintre oameni. Mai exact : lingă blocul nostru, bloc central, aflat chiar lingă Operetă, există o clădire, un fel de vilă buierească in care dorm și se trezesc și se bat și se imbată și iar dorm și iar se trezesc și iar se bat (mai mult, tipă, terorizînd întreg cartierul) citeva zeci de indivizi din neamul țiganilor, zicînd ei că beneficiază de legile lor, scuipînd (la propriu) pe legile noastre, ale tuturor. Mă uit la ei : sint băieți și fete, bărbați și femei, oameni in puterea virstei, plini de forță, plini de vitalitate (cînd își sparg capetele, a doua zi sint perfect sănătoși !), care nu fac absolut nimic pentru societatea in care trăiesc și trăim cu toții, ba, dimpotrivă. Ei locuiesc in această vilă (din cite mi s-a spus la millie) legal, și m-am bucurat că din acest punct de vedere n-au încălcat nici o lege. Legea noastră, bună cu toți, le-a spus : „Stați aici”. Dar nu cred că le-a spus și ceea ce cred ei : „și faceți ce poftiți dumneavoastră”. Ei fac însă ce poftesc ei. Pe unde trec, lasă o imagine de cloacă, de oromiscuitate greu de descris. Mulți locuitorii ai cartierului au făcut ce-au făcut și-au reușit să se muta, să scape de această te-roare.

E atita nevoite de forță de muncă in atitea locuri ale țării, dar ei... „printii țiganilor”, au pus stăpînire pe restaurante și pe piață, joacă și merg dezgoliti pe străzi într-o continuă beție, scot limba și-i acos-

tează pe oamenii care se întorc obosiți de la muncile lor, iar noaptea, sătui de somn și duhnînd a băutura, tipă, se bat, tipă și urlă, urlă și cîntă, cutremurîndu-ne.

Nu întreb de unde au bani, cum își cîștigă existența, pentru că ne dăm seama : parazitii nu pot trăi decit din munca altora, din munca oamenilor muncitori pe care ei îi scotocesc sortiți să-i întrepînă.

Dar mă întreb : de ce au ei, acesti zdrahoni, plini de putere fizică, de ce au ei un statut prin care pare să li se fi legalizat dreptul de a fi paraziti ? Ce caută ei aici, in centrul Bucureștiului, într-o casă care ar fi meritat să fie locuită de oameni care asudă, care muncesc din plin și care noaptea sau ziua au nevoie de liniste ?

Și cine are dreptul să se poarte cu atita îngăduință față de niște indivizi care afidează munca și legile țării ? Am văzut pe o stradă din apropiere vinzîndu-se cartușe de Kent (i-am recunoscut pe indivizii de care vorbesc foindu-se de colo-colo — venea un om al ordinii) dar mai pe urmă am înțeles. Omul de ordine a trecut pe lingă ei, ca și cum nu s-ar fi intimplat nimic. Cînd am stat de vorbă cu el, mi-a spus textual : „Cine are curaj să se bage între ei ? Te taie cu cuțitul ! Ei își au legile lor !”

Așa să fie oare ? Nimeni, de orice neam ar fi el, nu poate să-și aibă legea lui. Noi toți avem legile statului nostru. Și între toate, legea legilor noastre este aceasta : Nici muncă fără piine, nici piine fără muncă. S-o aplicăm, drept, tuturor celor cu care conviețuim.

VASILE BARAN ■

Un muzeu în labirint

Tițian și Carol Quintul

Tițian, autoportret din 1565

Din biografia lui Carol Quintul am reținut, mai ales, trei lucruri, toate trei ciudate pentru un împărat. Că a abdicat, renunțând la putere la cincizeci și cinci de ani, că și-a petrecut ultimul an de viață încercând zadarnic să facă patruzeci de pendule să meargă la fel și că a spus această frază: „Cînd omul moare nu lasă decît operele sale”. Și toate aceste trei lucruri ciudate le regăsim în tabloul lui Tițian *Carol al V-lea la Muhlberg*. Contemporanii lui Tițian ne spun că împăratul spaniol îi acordase pictorului venețian aceeași stimă pe care o avea Alexandru cel Mare pentru Apelles, străduindu-se să-l atragă la curtea sa, promițându-i situații mărețe; de două ori a trimis după el, l-a onorat în mod neobișnuit, iar la plecarea i-a oferit ordinul cavalerilor cu largi privilegii. Astfel încît e greu de crezut că ar fi fost în intenția lui Tițian să răsplătească printr-o imagine defavorabilă atenția unui împărat care nu se ferise, spre stupoarea curtenilor săi și împotriva oricăror reguli de etichetă, să ridice de jos un penel ce-i căzuse pictorului. Numai diabolicul Goya făcea reverențe suveranilor săi, care-i pozau conștiințios, în vreme ce pregătea un portret unde, sub costumele de gală, sub bijuterii și atitudini maiestuoase, își găsea întreg neantul augustelor personaje. Se vede însă că un artist spune uneori nu numai mai mult decît vrea să spună, ci și altceva decît vrea să spună.

Carol al V-lea la Muhlberg ni-l înfățișează pe împărat călare, îmbrăcat în armură: un fel de statuie ecvestră pictată. Calul e negru, armura strălucitoare, iar împăratul ieșind dintr-o pădure incendiată parcă de purpura ce o acoperă spinarea calului, supraveghează, s-ar zice, bătălia de la Muhlberg. Tițian a pictat acest portret în anul 1548, deci cu șapte ani înainte de abdicarea lui Carol Quintul. Intenția lui a fost, desigur, să celebreze un împărat victorios. Dar de cite ori privești acest portret ecvestru, nu-mi imaginez niciodată dincolo de marginea tabloului scena unei bătălii, ci patruzeci de pendule care se încapăținează să nu meargă la fel. Carol Quintul e obsesiv și apăsător de greutatea superbe sale armuri. El abia își mai suportă faima și victoriile. Pare sătul de toate și se pregătește din tabloul lui Tițian să abdice la cincizeci și cinci de ani. Nici un monarh n-a fost, parcă, mai dezgustat de măreția lui inutilă ca acest împărat în timpul căruia imperiul spaniol a ajuns pînă în Mexic și în Peru. Într-un tablou care trebuia să-l glorifice, Carol Quintul nu e decît un om bolnav și sceptic probabil, pregătindu-se să coboare de pe cal și să schimbe cîmpul de luptă cu încercarea himerică de a face patruzeci de pendule să meargă la fel.

Dar timpul e un cîmp de luptă mai dificil. Aici victoriile nu depind de sabie. Privindu-l pe Carol Quintul cum stă pe cal, ajung fără să vreau cu gîndul din nou la Don Quijote. Cu armele cele mai ridicole din lume, încălecat o mîrtoagă și urmărit nu de cortegii strălucitoare, ci de risetele trecătorilor, Don Quijote a cucerit un imperiu la care împărații n-au avut niciodată acces: imperiul iluziei. Acolo, în acest imperiu, Don Quijote și-a cucerit singur eternitatea, în vreme ce pe cine mai interesează azi victoriile lui Carol Quintul? Poate că din ce în ce mai mulți își amintesc din ce-au citit despre el numai de ultima sa bătălie, încheiată cu o înfrîngere, cea în care pe cîmpul de luptă se aflau cele patruzeci de pendule.

Parcă și Tițian privește spre ele în autoportretul din 1565. Pictorul are aici aproape nouăzeci de ani. E bătrîn, foarte bătrîn, dar aerul e al unui om care nu se gîndește încă la renunțări.

Cum spunea Papini, că nu poți să judeci un om decît la sfîrșitul vieții? Foarte bine, dacă e așa, înseamnă că-l putem judeca pe Tițian mai ales după acest autoportret făcut într-un moment cînd umbrele se alungesc și Renașterea apune. Euforia marilor descoperiri geografice s-a încheiat. Și în artă ceva se sfîrșește ori s-a sfîrșit. Michelangelo a închis ochii de un an. Torquato Tasso nu e încă înspăimîntat de Inchiziție, dar tribunalele Inchiziției lucrează de mai multe decenii din plin. În ce privește Veneția, ea trăiește încă în aparențele gloriei; dar lunga ei decadență a început. Carol Quintul a murit și el. Cele patruzeci de pendule merg tot nesincronizate. Ori s-au oprit? Doar în portretul lui Tițian totul e ca în ziua bătăliei de la Muhlberg. Acolo Carol Quintul supraviețuiește, străin de pulbera pe care o ridică gloriile, ambițiile, dezamăgirile, bolile și cavalcadele. Copernic a murit și el demult; după ce a detronat pămîntul din centrul universului și odată cu pămîntul și omul. Și lucru curios. Deși au trecut atîtea decenii de la descoperirea lui Copernic, ea nu se simte în autoportretul lui Tițian. În centrul universului se află în continuare omul. Pocte chiar bătrînul acesta de aproape nouăzeci de ani, cu veșminte negre, auster, și cu barba albă, care privește dincolo de Veneția dogilor și parcă dincolo de propriul său destin, detașat de toate vanitățile, după ce a crezut în ele... în definitiv, ce importanță mai are chiar faptul că un împărat a călcat pentru el regulile etichetei?... Tițian nu mai are decît orgoliul artei sale, așa cum pe veșmintele negre a păstrat o singură podoabă, un lanț de aur.

...În vîrstă de peste patru veacuri acum, el privește cu aceeași liniște concentrată, fără să audă zgomotele bălărilor derizorii. Dar nu e aceasta chiar privirea artei? Mă gîndesc că bizarul Carol Quintul știa totuși un lucru important cînd s-a aplecat să ridice penelul lui Tițian.

OCTAVIAN PALER

Simple note

„Capșa” — la 130 de ani

„Capșa” s-a născut în 1852. Îi cunosc bine letopiseșul, drumul străbătut, rostul, evoluția, reputația și însemnătatea. Și povestea „Capșei” este, în adevăr, o mirifică poveste, pe care cineva ar trebui s-o reconstituie și s-o reînsoflească, între copertile unei cărți, pentru tot ceea ce grăiesc, cu atîta farmec și poezie, documentele, ca și disparatele amintiri de la o epocă și de la o generație la altele și tac — în vetusta și condamnată lor incremenire — inertele ziduri.

Voi reda, spre lămurirea tuturor, din incintătoarea evocare **Podul Mogoșoaiei** a lui Gheorghe Crutzescu (înviind sensibil și vibrant Calea Victoriei, cu clădirile ei pe stînga și pe dreapta, pe toată întinderea arterei), dar nu mai înainte de a-mi mărturisii surprinderea că nici un editor încă n-a fost tentat s-o reediteze, deși nutrește ferma convingere, că pusă din nou la îndemina cititorilor, ar constitui, indubitabil, cel mai strălucit best-seller.

Citez fragmentar: „Era, pe la începutul veacului trecut, un co-jocăr subtil, care mergea o dată pe an la Lipsca, după taxid, adică după cumpărarea de marfă. Îi chema Dumitru Capșa și era român macedonean; a avut un fiu Constantin, care la rîndul lui a avut 12 copii, dintre care băieții Antonie,

Vasile, Constantin și Grigore au întemeiat casa „Capșa”. Pe fratele Grigore, cel mai tînăr din cei patru frați asociați, îl trimit la Paris să învețe arta cofetăriei pe lângă Boissier, întîiul ciocolătar al lumii, iar Anton și Vasile închiriază o prăvălioară unde deschid, în 1852, cofetăria „La doi frați”.

Acesta este, propriu-zis, hrîsul de venire pe lume și de atunci datează casa „Capșa”. Sînt o sută și treizeci de ani de la fondare.

La începuturi, pe măsură ce clientela sporea și spațiul se dovedea neîndestulător, frații Capșa au fost siliți să se mute la diverse intervale în alte două localuri, pentru ca din 1868 să se stabilească definitiv în casele vornicului Slătineanu, adică pe locul unde dăinuie și în zilele noastre, dimpreună cu restaurantul și hotelul care au luat ființă — din inițiativa lor — prin extindere acum un secol, mai precis în 1881.

Și Gheorghe Crutzescu scrie mai departe: „Curînd, Capșa se impune și triumfă, cea dintîi cofetărie din București și una din cele dintîi din Europa”, ca pe urmă, dînd culoarea timpului; să adauge: „În salonașele de la Capșa a ris Reichenberg, cea cu dinții de mîrgăritar, Cleo de Mérode, iubita lui Leopold II, Jane Hading, sau cel mai frumoși umeri ai Franței, dar și Cora Laparcerie, Blanche Toutain, Suzanne Després, Rejane și Sarah Bernhardt”.

„Capșa” e o istorie întreagă socială, literară și politică și „Capșa” se păstrează și azi cu blazonul de garanții, de prestigiu și de certitudine pe care-l dă vadul, oricîrui comerț. E acolo un colectiv de muncă și de sirguintă exemplar,

care-l înțelege și-l secondează admirabil pe Ștefan Lăzărescu, șeful unității — ultimul care vine de pe cînd era copil, format la vechea Capșa — păstrător integru de sănătoasă tradiție și de respect pentru profesiunea și îndatoririle lui.

Numai că acum „Capșa” nu se mai cheamă „Capșa”. Ci, printr-o bizară fantezie, „București”, cu toate că nimeni nu-i spune altfel decît Capșa. Și, ce-ar fi să ratificăm spiritul public unanim și realitatea obștească, reparînd această eroare și revenînd la numele cînstit al aceluia care au întemeiat Capșa, au trăit pentru fala și celebritatea ei nedezmîntită, măcar acum cînd se împlinesc 130 de ani de la naștere și un veac încheiat, în aceeași clădire, cu aceleași neschimbate profiluri?

Cred că e singura din Capitală care se poate lăuda peste toate vremurile și peste toate vicisitudinile, că și-a salvat predestinarea și continuitatea și mai cred că, dacă Ștefan Lăzărescu ar etala în sălile „Capșei” arhiva de fotografii și de documente, de diplome, de scrisori și de autografe, al căror paznic riguros și cucernic este, „Capșa” ar deveni și un foarte instructiv muzeu în miniatură. Și pînă atunci, doresc „Capșei”, în acest an comemorativ, să-și recapete cît mai curînd numele cvenit — „Capșa” — așa cum e însemnat în presa noastră dintr-un secol întreg, în memorialistica străinilor care au trecut pe la noi și în aceea a românilor care au tăifăsuț acolo, în istoria politică și socială a țării și, așa cum rostește chiar astăzi, prin înregistrările orale și copilul de școală.

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Tricolorul în documente

Istoricul Gheorghe Iscru mi-a atras atenția asupra expoziției de carte și documente românești din

muzeu britanic, deschisă încă în Capitală, expoziție despre care am scris în această revistă în sensul că de 3—4 ori în cartea veche românească din ev mediu, carte zămisliță pe pămîntul românesc, dar nemaifiind proprietatea muzeelor și arhivelor noastre, deci în aceste cărți din arhivele britanice transpar limpede cele trei culori ce vor întemeia Tricolorul statului român.

Cum este interzisă fotografierea acestor documente din motive de mai bună păstrare, înainte ca ele să se întoarcă în Anglia ar trebui măcar desenate aidoma, în culori,

de către un specialist, să le avem în copie pentru a putea fi consultate de către specialiști atunci cînd se vor hotărî să plăsmuiască acea lucrare de sinteză atît de așteptată asupra steagului românesc, asupra Tricolorului. Profesorul și istoricul Gheorghe Iscru, care a scris pagini adînci despre steagul lui Tudor Vladimirescu, poate fi consultat în amănunt pentru recuperarea mărturiilor din documentele despre care am vorbit privind Tricolorul.

IOAN ALEXANDRU

Calendare și almanahuri românești

Masturl volum al soților George și Nicolin Răduică, **Calendare și Almanahuri românești 1731—1918** Dicționar bibliografic (Editura științifică și enciclopedică, 1981, 800 p.), constituite, fără nici o îndoială, o operă bibliografică monumentală. El oferă cercetătorului nu numai o viziune de ansamblu asupra fenomenului cultural din Țările Române începînd cu secolul al XVIII-lea, pînă la actul marii noastre Uniri naționale, dar și un imens material informativ, adeseori inedit, din domeniile cele mai variate.

Dicționarul Calendarelor și Almanahurilor românești devansează cu aproape șase decenii data primei publicații periodice românești (consemnînd Calendarul apărut la Brașov în 1731 prin strădanile dascălului Petcu Soanul), iar tipărirea lui în 1981, adică exact la 250 de ani de la ieșirea de sub teasc a primului Calendar românesc, îl conferă, pe drept, atributul de eveniment editorial de mîna întîi.

Nu vom stărui asupra importanței și rolului pe care aceste publicații periodice l-au jucat în istoria culturii noastre (căci în ele se oglîndesc atît marile evenimente istorice și social-politice, cît și evenimentele efemere cele mai diverse) deoarece acest lucru este subliniat cu competență de prof. Mir-

cea Zăciu în **Cuvîntul înainte** care deschide **Dicționarul** și care reprezintă, de fapt, un aprofundat studiu asupra Calendarelor în general și al celor românești, în special. Fiecărei publicații îi este consacrată o micromonografie sistematizată în șase capitole, după cum urmează: 1. Parțile calendaristică propriu-zisă; 2. Proza (articole beletristice, științifice, tehnice, istorice etc.); 3. Poezie; 4. Partituri muzicale; 5. Iconografie; 6. Diverse (table de materii, indexuri, hărți, statistici, facsimile, liste bibliografice etc.). Anumite simboluri tipografice marchează fiecare din aceste șase capitole, permițînd cu ușurință cercetătorului orientarea către sectorul care-l interesează. Lucrarea se completează cu un aparat de indici de nume de persoane (selectiv), cronologie (integral), geografic (integral) și pe materii (selectiv).

Cum selectarea constituie o operațiune subiectivă, indicele de persoane prezintă, din acest punct de vedere, unele inevitabile deficiențe. Așa bunăoară, absența din indice a scriitorului, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Theodor A. Myller (1848—1906), autor a numeroase volume, cel care împreună cu V. A. Urechia și N. Țincu a publicat în „Literatură” din 1883 piesa ocazională **Răpirea Bucovinei** și care a colaborat la **Calendarul „Telegrafului”** din 1876 (v. **Dicționarul, 1608:3**). Absența lui Theodor A. Myller din indicele de nume pare cu atît mai ciudată cu cît mai multe surse bibliografice îl menționează ca editor al unui Calendar din 1875.

O altă deficiență a indicelui de nume constă în includerea sub un singur nume a doi scriitori din epoci diferite. Este cazul lui Vasile Gr. Pop (1850—1908) — autorul celor două volume intitulate **Conspect asupra literaturii române** din anii 1875 și 1876, secretar între anii 1897 și 1909 al Consiliului permanent de instrucțiune din cadrul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, consiliu inițiat de către titularul ministerului, Spiru Haret. Din cele 18 trimiteri cite apar sub numele Vasile Gr. Pop, numai două se referă la scrierile acestuia și anume cele din **Calendarul pentoteți din 1871** și din **Almanahul școlii și bisericii din 1892—1893**. Restul de 16 trimiteri sub numele Vasile Gr. Pop se referă, de fapt, la scriitorul semănătorist Vasile Pop (1871—1931), autor de schițe umoristice, nuvele și romane populare, cel care a condus ziarul „Evenimentul” din Iași în perioada 1904—1905 și care colabora la „Viața literară” (1906), de sub direcția lui C. Coșbuc și Ion Gorun, secretar de redacție fiind Ilarie Chendi.

Deficiențele menționate mai sus nu diminuează cu nimic meritele indiscutabile ale **Dicționarului** iar unele erori la o asemenea lucrare sînt, în genere, inevitabile. Semnalarea lor vrea doar să avertizeze pe autori în vederea unei eventuale reeditări. Toată grațitudinea pentru această operă bibliografică de excepție care umple un gol și o lacună în cultura noastră, din totdeauna resimțite.

PAUL LAZĂRESCU

Cenaclul Flacăra în județul Constanța

Așa cum am mai anunțat, răspunzînd numeroaselor cereri ale iubitorilor muzicii tînere din județul Constanța, **Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra**, condus de poetul Adrian Păunescu, va fi prezent în perioada 20 iulie — 21 august într-un turneu în mai multe localități ale județului Constanța și pe litoralul Mării Negre, după următorul program:

- Marți, 20 iulie
- Miercuri, 21 iulie
- Joi, 22 iulie
- Vineri, 23 iulie
- Sîmbătă, 24 iulie
- Duminică, 25 iulie
- Luni, 26 iulie
- Marți, 27 iulie
- Miercuri, 28 iulie
- Sîmbătă, 31 iulie
- Medgidia, Sala sporturilor, ora 20
- Mangalia, grădina cinema, ora 20
- Costinești, ora 20
- Eforie Sud, ora 20
- Constanța, grădina cinema Tomis, ora 20
- Năvodari, clubul sindicatelor, ora 20
- Eforie Nord, Teatrul de vară, ora 20
- Cobadin, ora 20
- Constanța, grădina cinema Tomis, ora 20
- Costinești, ora 20

Programul lunii august va fi publicat în numerele noastre viitoare.

„Omul-elefant” sau despre părinții uitați de copii

— Să mă oblighe pe mine să fac concediul în apartamentul ei din Vatra Luminoasă? Nu pot! Vecinii — doar venin! Nu mai suport să fie la ea pelerinaj ca la circ. Îi apucă sentimentalismul: săraca, ce femeie draguță era! De fapt, ei, vecinii, nu se gindesc la mama, ci la ei. Ați văzut filmul „Omul-elefant”? Să știți, este aceeași situație!

Nu, n-am văzut filmul „Omul-elefant”. În schimb am văzut-o pe mama interlo-cutoarei noastre, am stat de vorbă cu acei vecini, al căror gest nu mi s-a părut veninos, ci omenos, am pătruns într-o lume în care pină și speranțele sînt ținute sub cheie, o lume a bătrînilor năpăstuiți, în lumea Căminului-spital de bătrîni de pe strada Aron Florian nr. 5, sectorul 2. Mărturisim că, în ce ne privește, acest popas printre ei, neajutorății, ne-a răpit liniștea și somnul, descoperind că încă mai au lacrimi unii din bătrîni noștri, părăsiți aproape definitiv de cei apropiați (ca să nu spunem de cei dragi!).

Totul a pornit de la o scrisoare semnată de vecinii incriminați ai Anastasiei Floarea, femeie de 61 de ani, excepțională, cum o caracterizează ei, care toată viața a muncit cu acul pentru a-și scoate fata — singurul copil — doctoriță, care a însoțit-o și în perioada ei de început, de navetă, la Urlați, pentru a-i găti, pentru a-i deretica și a nu se simți singură acolo, printre străini. Cînd a cîștigat o Dacie 1300 pe un libret C.E.C., tot fata a luat-o în primire, după care, la sugestia ei, a vîndut-o. Cu banii toți în bocceluță, mama vine de revellion la fiică și-i dă pe toți în dar. La numai cîteva zile însă face un accident vascular și este internată la Spitalul nr. 9. După 21 de zile de spitalizare, cînd începuse cit de cit să-și revină, fiica îi face formele de internare la căminul-spital unde este dusă direct. De ce această grabă — se întreabă vecinii — de ce a ținut-o atît de puțin în spital sub observația strictă a medicului șalîst? Cum de a reușit ca în 3 săptămîni, cit a stat femeia internată, să-i facă și formele pentru căminul-spital, cînd știe toată lumea că durează luni de zile pină se hotărîște o asemenea situație.

Sigur, întrebările ridicate de acești oameni cumsecade sînt întemeiate în

parte, mai ales că la căminul-spital fiind, unde, orice s-ar spune, nu putea beneficia de tratament și supraveghere medicală ca într-un spital de specialitate, femeia s-a pus cit de cit pe picioare, merge singură, neînsoțită, mai mult, pe lingă acel chi-chi — singurul mod de a se exprima cu citva timp în urmă — a început să rupă și cuvintele.

Firește, graba cu care și-a băgat mama în căminul-spital o acuză. De aici încolo însă, gestul ei depășește granițele dezinteresului: o vizitează aproape zilnic, îi aduce lucruri curate de acasă, mincare proaspătă, îi procură medicamente care cu greu se găsesc pe piață. Față de alte situații de la căminul-spital, vizitele ei, interesul fiicei pentru mamă pare chiar sublim. Atîta doar că — și iarăși ne întoarcem la vecini — nu ar costa-o prea mult (mai ales cită vreme bocceluța cu zecile de mii încă mai există!) dacă ar reinterna-o la un spital de specialitate — Fundeni, propun vecinii, pornind de la un caz similar — mai ales acum, cînd bolnava merge spre bine. E nevoie și de o judecată a sufletului, stimată tovarășe doctor. Apelul vecinilor nu este un sentimentalism desuet, ei înșiși ar fi vrut să procedeze la reinternarea mamei dumneavoastră, atîta vreme cit mai sînt șanse de recuperare, dacă le-ar fi stat în puțință, pentru a face tot ce este posibil pentru această femeie renumită prin generozitatea ei!

Să presupunem că, într-adevăr, nu se va mai putea recupera nimic. Că starea sănătății mamei va rămîne aceeași. Echilibrul ambelor vieți, autoritatea morală pe care un medic (și nu în mai puțină măsură o fiică!) trebuie să o aibă o obligă pe fiică să încerce totul. Și nu ni se pare deloc deplasat ca într-o asemenea încercare să se pună și patima sentimentală a luptei cu imposibilul. Iar prețul luptei — un concediu (unul!) fie și în Vatra Luminoasă, în apartamentul proprietate al mamei, chiar dacă un apartament cu lemne, în care a trăit o viață — nu ni se pare deloc exagerat.

Spuneam mai sus că vizitele doctoriței fiică, interesul ei pentru mamă pare, supus comparației cu alte situații de la căminul-spital, de ordinul sublimului. Nu

este nimic forțat în această dureroasă adăugire. Pentru că în același cămin-spital de pe strada Aron Florian nr. 5, sectorul 2, există bătrîni și bătrîne părăsiți aproape definitiv de copiii lor, altele spus, îngropați de vii de ei, înainte de a le sosi coasal. Mai au încă lacrimi izvorite din neostoiul dor pentru ei, copiii, pentru ei, nepoții, pe care i-au crescut. Semn că încă nu s-au prăpădit speranțele lor ținute sub lacăt. Pentru că, de la căminul-spital nu se iese decit dacă fiul sau fiica (intreținătorul) solicită o învoire pentru o zi, două, în cazul cînd acesta se poate deplasa. Mulți dintre ei, cu puțin ajutor, s-ar putea deplasa. Nimeni nu le solicită însă acest efort mult rîvnit, dealtfel, cei mai mulți au și renunțat la el. Se ofilesc, în durerea lor, așteptîndu-le pe ei, copiii, care vin, dacă vin, de un 23 August, de un 1 Mai, ca și cînd doar la aceste sărbători și-ar aduce aminte că sînt oameni.

Transmitem și noi, telegrafic, pentru cei care și-au uitat acolo părinții, un dureros semn, amintindu-le, totdată, și programul de vizită: joia și duminica între orele 16.00-18.00. ■ Ana Barbieri își așteaptă, în continuare, fiul, Anton Barbieri. Să nu mai fie supărat că i-a tot spus că vrea acasă. A renunțat la acest gînd. Vrea doar să-l vadă, să-l audă și, privindu-l, să-l mîngieie în gînd. ■ Tatăl F. Dobrin adresează celor două fiice, care de aproape 4 ani nu au trecut niciodată pe la el, următoarele: au oricînd ușa deschisă la căminul-spital unde este casa lui. Îi mulțumește fiului că vine din cînd în cînd să-i dea, dacă nu dragoste (poate că nici el nu a meritat-o, recunoaște), cel puțin un semn că el, bătrînul Dobrin, este om. ■ Floarea Lungu, de 4 ani internată, nu cere să le mînce o zi alor săi — sînt și ei ocupați — ci o oră în care să vină el, băiatul Tudor, dacă se poate și nora, dar, mai ales, o arde sufletul de dorul celor două nepoate. Mariana și Angelica au de acum 19 și 16 ani. Ar putea veni și singure pe la bunica lor care le-a crescut! ■ S-a tocit fotografia cu cei doi nepoți, Carmen și Edi, ai Eteicăi Nistor, de atîta prîvit, de atîta dor. Fiica, Mariana Rogoveanu, este rugată frumos să vină mai des și să aducă cu ea și copiii.

Comentariile în fața acestor mesaje ale disperării sînt de prisos. Dacă statul nostru a creat asemenea unități de ocrotire pentru cazuri limită la bătrîni, asigurîndu-le tot confortul și necesarul unei vieți neîntinse de umilință, în ceea ce privește căldura sufletească lucrurile nu se pot legifera.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

NAIVII

Mișunel Manea își recruta viitoarele victime îndeosebi din rîndul minorilor. Dar, chiar și la 12 ani și cu atît mai mult la 18, normal ar fi fost ca un copil sau adolescent să știe, să-i fi spus părinții, profesorii sau alteineva, că un individ care te acostează pe stradă și-ți pretinde să te retragi cu el într-un loc mai dosnic pentru a te legitima și a-ți scoate buzunarele, cînd el, individul, nu se legitimează, nu poate fi milițian. Puteau pricepe ușor că acesta este un impostor, mai cu seamă după ce își însușea banii sau bunurile lor, promițîndu-le că le va restitui altădată. Nu-i vorba, naivii se mai întilnesc și la vîrste mai mari, dacă asta îi poate consola pe minorii și adolescenții trași pe sfoară de Mișunel Manea, 19 ani, fără ocupație, din

comuna Vipercești, județul Buzău, reținut și cercetat în prezent la Miliția Capitalei pentru fapte ca cele amintite mai sus.

CINE FLUIERĂ A PAGUBĂ?

Uitînd numărul paharelor de băuturi alcoolice consumate la un restaurant din Sînnicolaul Mare, ciobanul Gheorghe Dogar din localitate a provocat un scandal ca în „Șapte păcate”. Nu s-a potolit decît la intervenția miliției, cînd produsese deja o pagubă de peste 3.000 lei. A fost condamnat la 8 luni închisoare contractuală și obligat să achite contravaloarea bunurilor distruse.

NOPILE UNUL... „ELEMENT FĂRĂ OCUPAȚIE”

Dimitrie Vlădău din Drobeta Turnu-Severin refuza cu încăpăținare să se încadreze într-un loc de muncă. De curînd a fost prins în flagrant în timp ce spăr-

gea — împreună cu alți indivizi, pe care îi racolase după ieșirea din penitenciar — o unitate comercială. Cercetările au stabilit că grupul de infractori organizat și condus de Dimitrie Vlădău a săvîrșit nu mai puțin de 65 de furturi din autoturisme și magazine, provocînd o pagubă de peste 80.000 lei. Muncă, nu glumă. Și era considerat „fără ocupație”...

CĂLDURILE LUI... RĂCEALA

Era șef de secție la Întreprinderea de producție, prestări construcții — Lehliu, județul Călărași. În această calitate, Adrian Răceală se ocupa mai ales de crearea unor plusuri de materiale prin respectarea normelor specifice de consum. O primă tranșă a și reușit s-o valorifice întocmind acte false, în interes personal, însușindu-și suma de 35.000 lei.

MIHAI GROZAVU ■

În căutarea palatului de miere...

Acest articol s-a dorit a fi o anchetă... Adică să pornească dintr-un punct și să ajungă la un final în care toate întrebările să-și afle răspunsul. Mă tem că deși pentru scrierea lui am urmat căile cunoscute ale oricărei anchete, n-am reușit să închei și printr-o lămurire a celor care, eventual, îi vor citi. Dar să începem!

O scrisoare foarte scurtă, printre cele mai concise dintre miile sosite la redacție, ne-a reținut atenția, tocmai prin simplitatea ei. Semnată: arhitectul Valeriu Pop, pe care, cunoscîndu-l, aveam să constat că-l caracterizează un temperament foarte agitat, în cel mai bun sens al cuvîntului, preocupat de nou și, mai ales, de aplicarea acestuia. O minte ageră, dispusă și capabilă să găsească soluții unor probleme tehnice actuale, mergînd de la industria chimică și pînă la... apicultură. El este deținătorul citorva brevete de inventator. Unul, din aprilie 1963, înregistrat sub numărul 42.685 și intitulat „Separator plutitor mobil pentru decantarea produselor petroliere din leștul și din apele reziduale ale vapoarelor”, altul, datat 20 aprilie 1970, purtînd asupra „Procedeuului și barajului marin pentru oprirea răspîndirii hidrocarburilor din vasele petroliere și forajele marine accidentate”, pus la punct și prezentat forurilor responsabile cu un an înainte primei catastrofe survenite în urma avarierii lui „Torrey Cannon”, vas de 120 de mii de tone, pe coasta Britaniei; un al treilea, prins în arhivele O.S.I.M. la 25 martie 1963, sub numărul 44.944, prin care se oferea un „Procedeu de construcție a pereților cu cofraje pierdute”. Toate acceptate și... neaplicate, ca și cel care constituie subiectul invitației sale din scrisoare: brevetul nr. 42.732 „în 10 martie 1964 (!!!), intitulat „Stupină pavilionară mobilă”. Menționăm că același autor mai deține și un alt brevet de invenție pentru: „Procedeu și dispozitiv de separare de impurități a cerii de albine”, din 20 ianuarie 1971.

Deși ne aflăm în prezența unuia inven-

tator real și nu „inventat”, acesta nu poate afirma că măcar una din ideile sale a fost fructificată. Este adevărat că pot exista numeroase invenții a căror transpunere în viață este, uneori, împiedicată de o neconcordanță cu actualitatea concretă și rămîn într-un „depozit” al ideilor strălucite. Altit, doar. În cazul arhitectului Valeriu Pop avem de-a face însă cu lucrări foarte aplicabile, chiar dacă (așa cum s-a întimplat cu procedeu de curățare a suprafețelor marine de reziduuri) este vorba despre situații de excepție, dar de mare interes și care ar fi putut să se soldeze cu beneficii importante pentru țară.

Revenind la invenția denumită „Stupină pavilionară mobilă”, trebuie arătat că, la noi, Consiliul Superior al Agriculturii a recomandat, încă din luna septembrie 1966, Asociației crescătorilor de albine definitivă planurilor unui tip de stupină conformă propunerilor (brevetate) ale lui Valeriu Pop, oferindu-i și sprijinul material și solicitînd experimentarea prototipului în condiții de stupărit industrial. Din 1966 și pînă astăzi însă nu s-a întreprins nimic în acest sens. Inventatorul a purtat corespondență și cu două mari firme străine, reputele în materie de apicultură: „Dadant și Sons, din Hamilton, Illinois (S.U.A.) și CHR Graze K.G. din Stuttgart (R.F.G.)”, de la ambele primînd propuneri de colaborare încă din noiembrie 1965! Dacă aceste organizații au putut răspunde în circa două săptămîni inventatorului, ne întrebăm de ce specialiștii noștri nu au putut-o face în ani de zile? Arhitectul Valeriu Pop nu a mai dat curs colaborării externe, dorința lui fiind aceea de a-și vedea transpuse în fapt ideile la el acasă.

Pentru a afla ce se întimplă cu invenția arhitectului Valeriu Pop ne-am adresat Asociației crescătorilor de albine, de unde am fost îndrumați spre Institutul de cercetări pentru apicultură, din Bd. Fizicului nr. 42. La directorul institutului, to-

varășul Aurel Mălaiu, aflu — dintr-o prezentare succintă și bine susținută — care sînt preocupările colectivului de aici. Presimt că mă voi înțelege perfect cu acești oameni. Este imediat convocat tovarășul Constantin Culea, care se ocupă de invenții și inovații. Îi precizez numărul de brevet, data, numele inventatorului (bine cunoscut de interlocutor). După o căutare asiduă, acesta revine dezamăgit: nu se găsește! Cei prezenți se consultă între ei. Îmi notez fragmente din conversație: „De cînd mă ocup de invenții (din 1975 n.r.) n-am auzit de așa ceva” (C. Culea); „La noi, evidența este foarte strictă, relațiile cu O.S.I.M. la fel, totul se înscrie în prevederile legale, dacă se înscrie în termenii legale” (A. Mălaiu); „O fi pe la Nicolaide?” (de la „Asociația crescătorilor de albine” n.r. — C. Culea); „N-ar ce să cauți la el. Ne-a vărsat nouă totul. Și cei de la fostul Centru de studii-proiectări și experimentări al asociației” (A. Mălaiu); „Am găsit brevete din '56, '60, '69, '72, '75, '79, '77, '73...” (C. Culea); „S-ar putea să nu fim noi titulari!” (A. Mălaiu); „Asta e! Nu sîntem titulari!” (rostit cu plină satisfacție de tovarășul C. Culea).

Prin urmare, la un institut specializat, dealtfel foarte modern, foarte bine dotat cu oameni bine pregătiți, binevoitori, un brevet recomandat de Consiliul Superior al Agriculturii încă din 1966 nu se găsește! La mirarea noastră, față de promptitudinea cu care firme străine au putut răspunde, ni s-a dat replica: „Aia se interesează de orice aparat”; la mirarea noastră că o idee bună, originală, brevetată nu s-a aplicat de 18 ani, aflăm că „institutul a făcut multe stupine mobile”, dar dacă s-au comparat datele lor tehnice, virtuțile lor, cu cele ale arhitectului Valeriu Pop nu putem afla deocare... brevetul nu se găsește”. Logic. Întrucît nu pentru prima oară ne aflăm în situația ca o invenție să nu aibă titular, întrebăm O.S.I.M.-ul dacă nu ar putea reprezenta o soluție găsirea inițială a unor beneficiari și abia după aceea stimularea inventatorilor, care să lucreze pe probleme date?

EMIL LEONARD ■

Mai tare ca primăria?

Antonescu C. Nicolae-Cornel-Deccebal este lăcătuș la Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia. El, și cu nevastă-sa, și cu doi copii, și cu fratele său, și cu părinții săi, locuiesc într-un apartament. Și firește că vîzduhul celor trei camere ocupate de ei se dovedește a fi insuficient. Motiv pentru care de doi ani de zile idealul familiei Antonescu jr. a fost un alt apartament. La cei 25 de ani ai săi tînărul lăcătuș crede că și-ar fi consumat chiar capătul puterilor: „Ajungînd la disperare și neștiind cum o să locuiesc într-o singură cameră de șapte metri pătrați, transformată în magazie, cu un singur pat și cu doi copii (!), mă adresez dv. rugîndu-vă să mă ajutați în rezolvarea acestei probleme”.

Care problemă? Aceasta: ținîndu-se cont de precaritatea condițiilor în care locuiește, familia lăcătușului Antonescu C. Nicolae-Cornel-Deccebal — pe baza listei de priorități întocmită la întreprindere — primește de la Comitetul executiv al Consiliului popular al orașului Sinaia un apartament cu două camere, bucatărie, baie, vestibul, cămară, mă rog, treabă civilizată. Adresa: Aleea Dichiuului nr. 2, bloc 8, scara B, etaj 3, apartament 24. Și de unde aici ar fi trebuit să scriu că am încălecat pe-o șar și v-am relatat așa — adică un happy end — aflați că pentru Antonescu jr. abia de aici încolo încep cu adevărat dificultățile cele mari. De ce? Pentru că așa a dorit E.G.C.L., adică Exploatarea de gospodărie comunală și locativă Sinaia al cărei director este tovarășul Capnegru Radu. Nu-i prima dată cînd această unitate și conducătorul ei fac obiectul criticilor noastre pentru că nu-i pentru prima dată cînd la pomenita întreprindere sîniașii se urmărește ca să fie trecut în uz abuzul faptului împlinit (amintîți-vă cazul institutorului Petre Pavel din nr. 44/1981 al revistei noastre). De situația în care se zbate acum familia Antonescu jr. E.G.C.L. se face vinovat de două ori: **O dată** pentru că a oferit spre a fi repartizat un apartament ocupat. Fiindcă, da, apartamentul pe care Consiliul popular l-a oferit tînărului lăcătuș era ocupat. Ocupat abuziv de familia Toader Nicolae, dar tot ocupat se cheamă că este. Iar E.G.C.L. știa asta din capul locului. Ceea ce nu i-a împiedicat pe tovarășii Pătrașcu și Ioniță — șeful, respectiv adjunctul sectorului locativ — să încheie cu Antonescu un contract de închiriere (nr. 3.954/26 noiembrie 1981). Cu legea de partea lui și cu actele în buzunar, Antonescu nu s-a putut totuși muta în apartamentul repartizat. Motiv pentru care începe lupta. (Omul care luptă pentru idealurile sale este un om viu, așa zicea Don Quijote, nu?!) Antonescu cere audiență la directorul E.G.C.L. Este primit de inginerul șef Tiber Mihal, care-i promite că abuzivul Toader Nicolae va fi evacuat în 14 zile. Cele două săptămîni au trecut însă fără să se fi mișcat ceva. Omul începe să treacă săptămînal pragul primăriei locale. Inutil, deși nu-i audiență de la care să nu plece încărcat cu promisiuni. Zilele, apoi săptămînilor, apoi lunile — trec. Între timp la Sinaia s-au schimbat și primarii. Numai situația locativă a lui Antonescu jr. a rămas neschimbată. Ceea ce-l determină să încerce rezolvarea problemei sale la județ. Unde — prin persoana tovarășului vicepresedinte Vilsan — i se promite din nou. Și tot nimic!

Luni, 5 iulie — după opt luni! — situația era aceeași: Antonescu, cu repartiția și cu contractul de închiriere în buzunar locuiește mai departe în vechile condiții; în timp ce abuzivul Toader Nicolae — după spusele unora mai periculos decît un condotier furios — hălăduiește în spațiul convenit prin repartitie primului. **Și fără să plătească un ban!** (E.G.C.L. recuperează chiria apartamentului de la Clinci Paul, fostul chirieș, în prezent om al muncii la „Turbomecanica” din București). De unde se vede că Toader Nicolae — ce-i drept, amendat în două rînduri de miliție pentru că domiciliază fără forme legale — s-a dovedit aproape nouă luni de zile mai tare decît primăria. Cel puțin asta este concluzia pe care îi-o sugerează faptul că decizia de evacuare nr. 149 n-a fost pusă în aplicare nici azi (a doua vină a E.G.C.L.)

De ce? Tiber Mihal, inginer șef la E.G.C.L. Sinaia, și Ioniță Ion, locțiitorul șefului sectorului locativ, ne-au oferit următoarea... explicație: „Toader este un om periculos, nimeni nu are curaj să meargă la ușa lui ca să-l evacueze, nici măcar miliția!” Așa să fie? În primul rînd ușa nu este a acestui Toader. Apoi — deși am insistat — tovarășii de la E.G.C.L. nu ne-au putut arăta nici un act prin care să ne dovedească tentativele dumnealor de a-l evacua pe Toader. Ceea ce poate să însemne chiar că nici nu s-a încercat. (Dar nu numai...) „Legea oferă suficiente posibilități pentru a-i pune la punct pe abuzivi, oricît de periculoși ar fi aceștia”, ne spunea colonelul Ducu, comandantul miliției din orașul Sinaia. Așa și este, numai că legea trebuie cunoscută și aplicată și de E.G.C.L. De la care așteptăm răspuns în termene stabilite de legile țării.

MIRCEA BUNEA ■

Berea, o băutură pentru toate anotimpurile

Zi de vară, cu bere

Intrată vijelios pe poarta mare a Capitalei, vara anului 1982 se anunța deosebit de călduroasă. Spre bucuria noastră, colții ascuțiți ai zilelor toride s-au mai tocit și au mai pierdut din incisivitate. Timpul, cind foarte călduros, cind foarte răcoros, ne-a mai dat posibilitatea să ne mai tragem sufletul. Dar, oricum, vara a sosit cu tot apanajul ei de atribute. Ce face bucurăsteanul, de azi, vara în timpul liber? Cam același lucru ca și înaintașul său. Printre altele, bea și bere. Și cum berea nu se bea fără o vorbulețică, vedem în grădinile de vară ale Bucureștiului grupuri, grupuri de prieteni, discutind despre toate și despre toți, în jurul unei halbe de bere.

Este și normal deci să facem un raid prin berării, pentru a sonda situația la zi. În plin centrul Bucureștiului, încadrat, parcă într-un triunghi imaginar, întindem trei unități de desfacere a berii în cantități mari și foarte mari: braseria Cîna, braseria Lido și mai recent inaugurată berăria Rahova, unitate reprezentativă a fabricii de bere București. Înainte de a vedea cum se desface berea, era normal, ne-am zis noi, să vizităm o unitate producătoare, motiv pentru care pătrundem în biroul tovarășului Cornel Nicodă, directorul fabricii de bere București. Remarcăm că din clipa cind pătrunzi în incinta fabricii, îți dai seama că ești într-o fabrică de bere. Această impresie nu o capeți străbătînd curtea, unde sint vehiculate mii și zeci de mii de sticle, ci atunci cind urci treptele clădirii vechi de peste o sută de ani. Are, cum s-ar spune în limbaj teatral, atmosferă. Cum motivul vizitei noastre nu este altul decît cel legat de desfacerea propriu-zisă a berii, îl rugăm pe directorul fabricii să ne dea unele amănunte. Aflăm că în aceste zile de vară se lucrează din plin, în trei schimburi și că se imbuteliază zilnic 400 000 de sticle, în afara celor 1 100 hl, care se varsă direct în butoi. La ora actuală fabrica produce cinci calități de bere, diferențiate de gradele zaharometice. După mine, își continuă ideea directorul unității, cea mai bună bere rămîne cea la halbă, trasă direct din butoi. Iată motivul pentru care ne-am gândit să deschidem o unitate reprezentativă, unde berea să se desface în condiții optime, pentru a convinge consumatorii de acest adevăr. Nu putem să nu-l întreprum pe interlocutor, pentru a-i arăta că avem o cu totul altă părere. — Este o prejudecată împotriva căreia luptăm și, dacă doriți să spunem adevărul, aflați că berea la sticle se degradează foarte ușor.

Notăm, Berea este foarte pretențioasă. Nu suportă razele solare și diferența de temperatură. De asta berea se imbuteliiază numai în sticle închise la culoare. Din păcate, în unitățile de desfacere, sticlele de bere sint ținute în condiții totale necorespunzătoare. Dacă avem ceva de regretat sint butoalele de lemn de altă dată, care conservau berea mult mai bine decît actualele butoale din metal. Mai aflăm că berea are un proces lung de fabricație, circa o sută de zile iar termenul de garanție variază între 7 și 9 zile. Ni se subliniază că berea este nutritivă, diuretică, dar trebuie consumată cu discernămint. Orice abuz lasă urme, din cele mai neplăcute. Înainte de a părăsi incinta fabricii, mai notăm că pe același spațiu productiv, astăzi se obțin 700 000 hl față de 10 000 hl cît se obțineau la începutul secolului, atunci cind fabrica a fost inaugurată.

Cum era și normal, ne îndreptăm pașii spre unitatea reprezentativă a fabricii București, aflată pe strada Episcopiei, în plin centrul Capitalei, intitulată, neinspirat, „Rahova”. Interlocutor: Aurel Boiba, un vechi lucrător în alimentația publică. „Această unitate, cu destinația precisă, funcționează din 1981, ceea ce în materie de comerț înseamnă foarte puțin, dacă ținem seama că sintem încadrați de mari giganți ai alimentației, și mai ales ocupăm un local care pînă nu demult a avut o cu totul altă destinație. De la început am fost confrunțați cu serioase probleme: lipsa vadului și mai ales a personalului. Numai cine nu a lucrat în comerț nu poate realiza ce înseamnă vadul. Din acest motiv am fost nevoiți să ne abatem puțin de la proiectul inițial, aducînd spre vânzare și alte produse în afara celor specifice unei berării. La noi clientul se poate convinge că berea la butoi este mult mai bună decît cea din sticle, deoarece avem condiții excepționale de păstrare a berii. Aducem zilnic bere proaspătă. Sintem mulțumiți că desfacem 4 000 de halbe, dar nu vom avea liniste pînă nu vom ajunge la 6 000 de halbe pe zi. Ne lăudăm că putem oferi consumatorilor preparate specifice unei berării: mititei, circa 4 000 zilnic, crenvurști și preparate a-la-minute. Mai notăm un amănunt: berea este mai pretențioasă decît vinul. Cere altă mîncare, mai variată, mai picantă și mai grasă. Responsabilul unității ne invită să revenim peste cîteva luni, timp care îi este necesar pentru lansarea unității și formarea unei clientele stabile. Numai berăria cu o astfel de clientelă poate fi o unitate rentabilă.

Peste drum de berăria Rahova se află un local cu rezonanță în peisajul bucureștean: Cîna. Interesantă și plină de neprevăzute este meseria de gazetar. Am intrat în braserie cu un scop foarte precis, dar cele aflate de la responsabilul acesteia, mă obligă să mă abat puțin, căci omul din fața mea, Gheorghe Geoagă, muncește neîntrerupt de 28 de ani în această unitate și în toți acești ani n-a avut de suferit nici un fel de sancțiuni din partea organelor superioare sau ale

celor din afara unității de care aparține.

Înainte de a vorbi despre berea propriu zisă, sintem plimbați prin grădina, care de multă vreme a devenit pădure în miniatură. Zeci de pomi au fost plantați de-a lungul anilor, de așa manieră, încît astăzi, oricît de cald ar fi afară, berea o savurăm cu mai multă plăcere și datorită umbrei dese a pomilor. — Consumatorul ca să se simtă bine, are nevoie și de ambianță. Cred că i-am oferit-o, ne spune Gheorghe Geoagă. Și continuă. Zilnic desfacem 6 000 de sticle de bere. Nu vindem nici un fel de băuturi alcoolice în afară de vin. Grătarul pe care îl oferim consumatorilor este bogat în preparate, mititei fiind la loc de cinste. Servim foarte multe legume, atît de necesare organismului. Braseria funcționează și larna cu o capacitate redusă, dar cu o clientelă stabilă. Dacă restaurantul Cîna și-a păstrat renumele și datorită faptului că funcționează pe aceste locuri chiar imediat după primul război mondial, braseria nu numără decît 22 de ani, dar sintem mindri de această unitate care, trebuie să recunoaștem, are un specific aparte. Clientii sint grăbiți, deci trebuie servii prompt. Responsabilul unității Cîna nu face nici un fel de discriminare între local și braserie, din care motiv fețele de mese la braserie sint schimbate minimum de șase ori pe zi.

Braseria Lido nu are comun cu restaurantul decît firma. Responsabilul unității se numește Victor Ionescu și lucrează aici de trei ani. La braseria Lido se servește în majoritate bere la halbă, cam zece butoale pe timp de caniculă. Nu au mititei (oare de ce?), dar se găsec organe la grătar, peste și pui. Planul se face ușor, datorită celor 1 500 de consumatori care păsesc zilnic pragul unității. Larna braseria funcționează cu capacitate redusă, dar nu au probleme, căci, avea să ne mărturisească responsabilul Victor Ionescu, clientela e stabilă, fiind formată din studenți, lucrători care își desfășoară munca prin împrejurimi și surdo-muți, care și-au făcut din braseria noastră, locul lor de întîlnire.

DAN BIRLADEANU

Păcat că ați venit azi. Ieri era mai bine

Vineri, 9 Iulie. Ne aflăm în Piața Leul. E cald, ne este sete și vrem ca tot omul, vara, să bem o halbă, două de bere și să gustăm 2-3 mici. Convinși că ne inscriem pe linia unei vechi și tradiționale îndelungiri și minai de optimismul caracteristic bărbaților care trăiesc cu iluzia că se descurcă în orice împrejurare pornim în sus pe Bulevardul Armata Poporului. Bine-ar fi, ne gîndim după primii pași, ca berea să fie rece, micii calzi și bine rumeniți și n-ar fi rău să stăm la o masă umbră de coroana unui pom sau măcar de o umbră din acelea înfipte într-un cub de beton și sub privirea mingietoare și prietenoasă a unui chelner bucuros că are pe cine întreba: cu ce vă mai putem servi?

Pînă în Piața Lujerului, unde se găsește și restaurantul cu același nume, nu mai întîlnim un alt local. Restaurantul Lujerul, categoria I, 10 la sută remiză, este amplasat așa cum se cuvine, adică la intersecția a două drumuri principale. Este ora 13. De curind a sosit berea de la fabrică. Într-o improvizație de grădină, o porțiune de trotuar inconjurată de cîteva jădiniere, se bea în picioare bere la sticlă și direct din sticlă. Berea n-are nevoie de gheață pentru că este abia venită din fabrică și este rece. Pe masa celui care servește se găsec două-trei pungi de pufuleți care nu par să aibă nicio importanță. Însetați, oamenii au depășit granița jădiniereilor și își tin sticlele de bere la picior de parcă ar fi niște ciini de vinătoare bine dresați. În autoservire e pustiu. Urcăm în restaurant. Restaurantul este deschis de trei ore, iar noi sintem primii clienți. Ospătarul Valentin Rădăcină, îmbrăcat de parcă peste o oră s-ar duce la sfat la propria lui nuntă, la rever cu o garoață albă, ne recomandă să-lău și vin. E curat, răcoros, liniște. Pe masă gastele cu flori, pe jos mochtele roșii, din acelea pe care tot vrem să le punem la noi acasă dar nu ne învrednicim să stringem banii necesari cumpărării lor. Într-un control constructiv, să-i spunem așa, sint veniți Anton Mustăț, director adjunct al I.A.P.L. Cotroceni și Stefan Jakab, economist principal la Direcția comercială a municipiului. Instalația de livrare a berii vărsate este gata și va intra de mine în funcțiune. În restaurant nu se poate vinde bere. În două-trei săptămîni acesta ar fi distrus. Sintem de acord. Cînd spunem asta ne gîndim la cei care după ce au băt sticlele de bere le-au pus peste florile din jădinierele din stradă, grăoți și neglijenți. Sus e gheață. Jos nu e. Restaurantul a primit 30 de blocuri de gheață. Întreprinzerea mai are și o ghețarie naturală care se exploatează. Nici n-are timp berea să se răcească. Oamenii care vor să bea o sticlă de bere s-au concentrat prea mulți pe metru pătrat. Uneori nu te mai lasă să descarci berea din mașină. Odată cu intrarea în funcțiune a tancurilor cu bere vărsată, situația se va reglementa. Discuție cu specialiștii, la care s-a atasat și Ion Vizitiu, șeful de unitate, despre mici sau mititei, cum vrem să le spunem. Subiectul: mititei între tradiție și actualitate. Industria nu face față. Programul de dezvoltare a alimentației publice pe anii 1976-1980, care prevede înființarea unor fabrici de mîncare în fiecare întreprindere nu s-a respectat întocmai. S-au industrializat toate sectoarele afară de acesta. Reteta de fabricație a mititeilor a fost schim-

bată. Ei au termen de garanție 12 ore. De cînd se prepară și pînă ajung pe masa clienților trece prea mult timp. Ar mai fi o problemă. Sint prea puține unități pentru noile cartiere. Mai ales la orele de vîrf ele nu pot face față. Restaurantul Lujerul este singura unitate reprezentativă din zonă și în jurul ei locuiesc mii de oameni. Tuturor le este sete.

I.C.R. 1, Patiserie-cofetărie, Bulevardul Păcii 9. Berea la halbă este rece și bună. De mici nici vorbă. Nu sint nici pateuri, nici plăcinte. Berea se bea în stradă. Cîțiva concetățeni, cînciți pe trotuar, beau după care își așează halbele pe asfalt. Înăuntru cîntă dat la maximum un caseofon. Muște, murdărie, pe jos e nespălat. Unitatea este deservită de 16 femei, care lucrează în două schimburi. Fiind femei nu pot lupta cu elementele nedisciplinate (!). Fiind femei ar trebui să poată ține curat un local mic, cu mese fără fețe și fără scaune. Terezia Bolboceanu, șefa unității, a făcut comenzi de la telefonul de acasă pentru că la unitate nu are, însă n-a venit nimic. Ne asigură că ieri au avut pateuri și chiar polonezi. Am avut și cu brînză și cu varză. Astăzi am avut ghinion. Băiatul de examen de treaptă, comenzile n-au venit. În schimb am venit noi. Viața e grea.

Restaurantul Valea Cascadelor este situat cîteva metri mai departe. Categoria I la băuturi și II la mîncare. Se servește bere Gambrinus, 6,50 lei halbă. Berea e recioasă. Zilnic se vind aici în jur de 800 litri. În stradă, la 23 de mese, protejate de 3

umbrele și inconjurată de un gard de jădiniere. În aceste jădiniere nu mai crește de mult nimic, ele fiind folosite mai mult drept scrumiere și coșuri de hirtii. Într-o oală fierb molcom niste crenvurști. Mici nu s-au primit de trei săptămîni. Mihail Uscatu, șeful de unitate, nu pare să-și dea seama de lipsa de curățenie din jur, de caracterul precar și improvizat în care unitatea înțelege să facă comerț. În fond, se vind zilnic 1 600 de halbe, consumatorii au încetat de mult să mai emită pretenții. Restaurantul are o bucătărie mare, un bucătar șef care și-a făcut učenicia la Flora și este ajutat doar de „femeia de la vase”, care face sarmale pentru nunta de miine.

Plăcintăria Militari, Bulevardul Păcii 15. Berea Gambrinus s-a terminat și tocmai se descarcă alt transport. Gheorghe Tuziaru, șeful de unitate, nu poate fi găsit. Cofetarul Constantin Sandu se pregătește să scoată din cuptor 3 feluri de plăcinte. Păcat că localul este murdar și neîngrijit de parcă prin el ar fi trecut în ultima oră trei trenuri de navetiști.

Restaurantul Gorj este situat chiar în Piața Gorj. Este un restaurant cu salon, linie de autoservire și chiar o grădină în care se bea bere în picioare, după un sistem binecunoscut: stal la rînd, lei halbă, o așezi între înghiturile pe un colț de masă sau pe o ladă de ambalaj. Acolo unde ar fi trebuit să stea pe cărbuni micii, se află o plită electrică pe care s-au prăjit niște cîrnați. Linia de autoservire este închisă pe motiv că după ora 15 nimeni nu mai mîncă. În local este mizerie. Muște, pe jos este nemăturat iar de la toaletă acel miros care nu te înșală asupra destinației acelei încăperi. Constantin Neață ne asigură că toaleta a devenit publică și n-are cum să păstreze curățenia. Astăzi nu a sosit nici o comandă. În zilele cînd sosesc, ospătările se plimbă cu țevi încercate cu pateuri și cîrnați printre mesele din curtea unde se servește bere. Astăzi nu este cazul.

Pe scurt acestea au fost cele constatate cu multă indulgență și înțelegere într-o anchetă pe bulevardele Armata Poporului și Păcii de Mihai Păduraru, inspector la Inspectia comercială de stat a Capitalei, și de cel care iscălește mai jos:

OPREA GEORGESCU

Familie onestă

și doritoare de bine...

Spre lauda celor care, de-a lungul anilor s-au îngrijit de bunul mers al sectorului 2, șoseaua Pantelimon, una dintre arterele importante ale Bucureștiului, a fost inzestrată cu numeroase unități de

alimentație publică, ne referim la restaurante, bufete expres, patiserii, restaurante cu autoservire. Nici multe, nici puține, ci potrivit unor calcule temeinice, atitea cite ar fi utile unei populații cum este cea din zona de care vorbim. Ba, spun, unii, în ultima vreme se cam exagerază de vreme ce pe distanța a numai două stații de tramvai (de la bd. Dimitrov la intersecția Pantelimon-Iancului) se află nu mai puțin de 4 restaurante mari, dintre care două au și autoserviri și o terasă. Pînă una alta, s-ar putea deduce că locuitorul din șoseaua Pantelimon este privilegiat față de cel din, să zicem, Balta Albă sau Drumul Taberei, pentru el „iesirea la o bere cu miitei”, fiind o treabă mai mult decît la îndemînă.

Situația se schimbă cu totul în momentul în care treci la fapte. Iată pe scurt rezultatul încercărilor noastre de a pricepe cîtă „bucurie și liniște” mai rămîn dintr-o astfel de „iesire” cu familia după ce treci pragul unuia din restaurantele din șos. Pantelimon.

MIERCURI, 7 IULIE, ORELE 21,00

Restaurantul „Amfora”. Atmosferă tulbure, doar cîteva mese ocupate. Multă animație în bucătărie (în treacăt fie spus în bucătăriile restaurantelor noastre este din ce în ce mai multă inghesuală; intră aici cine vrea și cine nu vrea; se spun bancuri, se întind șuete; se consumă drame, se fac multe cunoștințe noi și viața, în general, este mult mai interesantă decît în local; nu mai vorbim despre igienă și multe altele). Se vinde bere la litru (pe cînd și berea la damigeană) și cînd întreb de mititei, ospătarul, cu obișnuita lor cumsecădenie, te privesc de parcă s-ar îndoi de inteligența ta.

Restaurantul „Pietroasele”. Un scaun ne barează intrarea. Ne strcurăm cu grijă crezînd orbește în programul afișat: deschis pînă la 22,30. Un ospătar, singurul din partea locului, ne reperează la vreme: „e o situație specială acum, se dă cu o soluție pentru pandect”. Ce ar mai fi de discutat. Ai ghinion, trebuie să-ți stîrpești, indiferent de oră și anotimp. Privim fără regrete împrejur. Același peisaj ca la „Amfora”: fețe de masă murdare și tristețea din cantinele de acum treizeci de ani.

Berăria „Turn” (ii spunem astfel deoarece n-are nici un nume; se află la primul etaj al blocului turn situat la intersecția Pantelimon-Iancului). Nici mici, nici bere; fum să-l tai cu cuțitul. Cîteva mese ocupate în partea dinspre bucătărie. E ora la care mesenii, după atita vin pe stomacul gol, nu mai pricep mace lucru unul de la celălalt. O spunem cu mina pe inimă: o familie onestă și doritoare de bine nu se poate încumeta să petreacă aici o seară dacă nu invită la masă și sectoristul.

JOI, 8 IULIE, ÎNTRE ORELE 21,00 ȘI 21,45

Restaurantul „Ștefănești”. Este închis și relatarea este rodul perseverenței. Privim prin geam ca la acvarii din Constanța. În partea stîngă a sălii o femeie înaltă scaunele cu picioarele în sus, pe mese, după care trece la freatul cîrnăului. După cum se mișcă înțelegem că la 22,30 cînd ar fi trebuit închis localul ea va fi deja în mijlocul familiei. În dreapta, un ins sirguincios și de-al casei agreează o masă chiar lingă intrare, spre bucuria altor patru, flămînzi după căutură, care-l urmăresc îndeaproape. Cam atît pentru seara asta.

A doua vizită la „Pietroasele”. E greu de aflat dacă au scăpat de gîndaci. Putem minca ceva? Bătrînelul ne lămurește cu înțelepciune: mai e puțin și se închide. Dealtfel, nici n-ar mai fi mare lucru de mîncare. Orele 21,30. Caut un responsabil, un șef de sală, un tip mai destoinic. În bucătărie vase murdare claie peste grămadă, mizerie. Dacă intrarea la restaurant s-ar face pe aici, ospătarul, barmanii, și bucătăresele ar trebui să-și aducă lunar bani de acasă pentru a-și plăti locul la I.A.P.L. Bistrița, fiindcă în restaurant n-ar mai intra nimeni nici pentru a cere un pahar cu apă. Cineva mă lămurește că așa mai putea minca inimă de porc la grătar și unul, doi cîrnăciori, dar asta pentru că insist, deoarece e aproape de închidere. Rog personalul aflat prin preajmă să silabisim împreună orarul atînat deasupra intrării în bucătărie: 10-22,30; ultima comandă se ia la orele 22,00. Dar cîtă uimire pe fețele lor!

Restaurantul „Brateș” Are nume, dar n-are firmă. Din aprilie, de cînd s-a deschis, nu și-a făcut planul în nici o lună. Mai găsim inimă de porc la grătar și friptură. Berea a fost pînă la ora 5 după amiază. Responsabilul Ion Zabeu: „Aveam bere, dar dacă îl dăm drumul, vin, se îmbată și nu mai mîncă nimeni nimic. Acum, că l-am convins pe Petre Gusti să cînte la noi, poate mai vine lumea”.

Restaurantul „Căprioara”. La fel, are nume, dar n-are firmă. Cel mai bine aprovizionat din tot ce am văzut pe Pantelimon. Fripturi de porc, de vacă, cîrnăciori oltenești, ficăței de pasăre, garnituri asortate, bere, vin. Și cel mai îngrijit. Și, oarecum, cel cu mai multă personalitate, urmare a rîvnei celor care îl gospodăresc de a atrage clientela, de a-l face să nu semene cu celelalte. Îm amintesc că intrase în topul nostru săptămînal cu o notă apropiată de 8. Te-ai putea simți foarte bine dacă orchestra și-ar mai diversifica repertoriul și ar cînta doar pentru cel ce intră în local și nu pentru tot cartierul. Adică mai încet. Mult mai încet.

RĂZVAN BARBULESCU

Mondo umano?

Intrus la Buckingham

Am văzut într-un film fastul cu care se schimbă garda la palatul londonez Buckingham și așa putea spune că ceremonialul respectiv depășește în celebritate chiar palatul respectiv. Există apoi ținuta ostașilor gărzii, aceeași de citeva sute de ani, dar strălucitoare ca decor. Până și puștile sint mai curind pușci și nu arme moderne. În schimb măsurile de asigurare a securității s-au tot schimbat cu timpul, ele beneficiind și de ultimele tehnici ale electronicii. Și astfel, de accesul în palat nu poate beneficia oricine și mai ales oricând. Dar, luni dimineața ziarul londonez „Daily Express” dezvăluia că de curind un necunoscut a pătruns în dormitorul reginei. Apoi, spre dimineață, așezat chiar pe marginea patului, a trezit-o calm pe regină. Deși imi inchipui că a fost de surprinsă, nu realizez calmul cu care a reacționat, discutând una-alta cu neașteptatul oaspete. Apoi, cit de eficient a pregătit eliminarea lui, după ce acesta, simțind nevoia unei țigări regale, i-a cerut o țigară iar dînsa a profitat prompt de ocazie spunîndu-l că nu are în acea cameră, ci în cea alăturată unde merge să-i caute una foarte bună. „Cistigîndu-i increderea”, cum spune presa, regina a ieșit și a chemat un valet care l-a neutralizat pe intrus. „Daily Express” spune că regina n-a fost traumatizată și a reacționat cu indiferență la incident iar prințul Filip dormea într-o altă cameră.

Din Londra, pe marginea incidentului, au început să curgă tot felul de relatări. Se spune că deputații conservatori au apreciat afacerea drept „oribilă” și au promis să-l asalteze pe ministrul de interne în Camera Comunelor. Dealtfel, s-a susținut că acesta trebuie să-și dea demisia însă el a replicat că nu politica securității palatului este pusă în cauză ci maniera în care ea a fost aplicată. De acord, au răspuns adversarii, dar ce facem cu Michael Fagan (30 de ani) care a compărut simbăta în fața justiției pentru că la 7 lunie și el a pătruns în palat (a se intelege, firește, Buckingham) și-a furat o jumătate de sticlă de vin iar vineri a fost din nou arestat în incinta palatului? Să fie el intrusul? Probabil. Dealtfel, presa londoneză de marți afirmă că Fagan a pătruns nu de două ori ci de 12 ori în palatul regal. Tot ziarul a publicat și caricaturile pe seama acestui incident. În „The Times”, un vagabond se adresa sentențios unui polițist: „Cum îi spuneam alaltăieri reginei” iar în „The Guardian” o femeie cu ceașca de ceai în mînă se adresează soțului ce citește ziarul: „Dar d-na Thatcher n-a spus că garnizoana 42 de marină staționată în dormitorul reginei e suficientă pentru a neutraliza orice intrus?” S-ar putea să fie așa. S-ar putea să fie altfel, dar episodul cu un intrus noaptea în Buckingham sună ca titlul unui film cu Stan și Bran.

DUMITRU CONSTANTIN

Parcă mi s-au luat mari poveri de pe suflet, deși am răscolit răni uitate

În nord-vestul țării, jur-impresur de Carei, se string recoltele verii. Pămîntul și văzduhul sint la fel de fierbinți. Numai în cimitirul din Ghenci, comuna Căuaș, iarba verde și umbra copacilor, mină de la mină, alcătuiesc un tărîm de miraculoasă răcoare. Alături, la trei-patru pași, combinele calcă holda cu făptura lor grea. Și spațiile par că nu se mai pot gîndi laolaltă, despărțindu-se în două lumi deosebite. Însă lucrurile, crede Mihai Cădar, un bărbat înimos din Tiream, stau intrucitva altfel. Între piinea de astăzi și jertfa de ieri se aștern punți durabile.

În cimitirul satului Ghenci, de treizeci și opt de ani, din octombrie '44, se odihnesc laolaltă, într-o firească liniște, cîteva ostași dintre cei căzuți în luptele pentru eliberarea ultimei brazde de pămînt românesc: căpitanul Constantin Mușat, sergentul Ștefan Stan, caporalul Nicolae Maricuț, fruntașii Nicolae Zamfir, Dumitru Costea și Gheorghe Eftimie, soldații Ioan Dragomir, Marin Marin, Gheorghe Stroe și Constantin Costache. Toți din regimentul 34 infanterie. An de an, sătenii din Ghenci le-au întărit cu vopsea numele de pe crucile roase de vreme, să nu se piardă. Și an de an, poate, sătenii din Ghenci s-au întrebă: de unde vor fi fost ostașii? Și ai lor, ce mai știu despre ei? Dar asemenea întrebări, desigur, nu în toate conștiințele sună la fel de tare. Și aici, nu departe de hotarul din nord-vest al țării, s-a găsit și un om incapăt să se afle răspunsul. Amintitul Mihai Cădar.

S-a adresat întii arhivelor militare și stăruința i-a fost răsplătită curînd: Bolintin Vale, Tărtășești, Balotești și Goranu, Manasia, Coșereni și Vlădeni, Rușetu și Borca, Din Ilfov, Dimbovița, Vilcea, Buzău și Ialomița. Acestea ar fi fost așezările de oameni spre care Mihai Cădar s-ar fi convenit să-și prelungească în timp căutările. Dar dacă s-a întimplat să ajung acolo, în Ghenci, nu mai departe decît la sfîrșitul lui iunie trecut, m-am gîndit să-l deservărez de o parte din datoria pe care singur și-o asumase. Cu voia lui, am transcris pe un petic de hîrtie numele ostașilor, numele satelor ce zămislișeră cîndva viteji, laolaltă cu numele părinților și data exactă a nașterii lor. Și așa am pornit mai departe, cu peticul de hîrtie în mînă, dar și cu o mare îndoială în suflet. Ar fi fost drept sau nu ar fi fost drept să redeschid răni de demult, poate pentru todeauna uitate? Și am cutezat, fiind drept și cinstit ca oricine să știe în ce pămînt i se odihnește un fiu sau un frate. Să știe, de data aceasta, că pămîntul nu este străin.

La Balotești ar fi trebuit să se nască Stan Ștefan, la 29 decembrie 1919. Față în față cu primarul Gheorghe Ciobanu, rostesc de la capăt aceeași poveste tărăgănată: am trecut deunăzi prin Ghenci, un sat de la hotarul din nord-vest al țării; în cimitirul din Ghenci se odihnesc zece ostași; un om înimos, Mihai Cădar din Tiream, s-a zbatut să le afle obirșia, data nașterii și părintii și a aflat că unul din cei zece ostași e din Balotești... Iar primarul de astăzi al Baloteștilor, dintr-o dată, pălește. Nu cumva este tălcămeu? ... Și după marea stringere de inimă, lămurim împreună lucrurile: nu este tălcă-său. Dar ar fi putut să fie. Tatăl primarului din Balotești a mai avut zile, cîteva, nu prea multe, dar a mai avut zile. A căzut ceva mai departe, la Debrețin. Și pornim împreună în căutarea neamurilor sergentului Stan Ștefan, pe nouă kilometri întregi, cit măsoară așezate cap la cap casele și gospodăriile Baloteștilor, printre foarte mulți Stani, printre foarte mulți Ștefani... Într-o căutare care durează și astăzi.

La Tărtășești, împreună cu Constantin Rafira, secretarul primăriei, răsfoiesc registrul stării civile pentru nașteri din îndepărtatul an '19. Într-adevăr, la 1 septembrie 1919 s-a născut aici un Marin Alexandru I. Marin. Și mă mai încearcă o stringere de inimă: dintr-o mențiune înscrisă pe o margine a hîrtiei îngălbenite de trecerea timpului s-ar intelege că acestui Marin Marin i s-ar fi eliberat în urmă cu doi-trei ani un duplicat după certificatul de naștere. Dar era, bineînțeles, o eroare. Răbdător, Constantin Rafira desface și reface cîteva socoteți și, curînd, mă petrec și prin poarta bătrînilor Alexandru și Maria Marin. Într-adevăr, fiul lor se prăpădise, la 24 octombrie '44, acolo, în Ghenci. Și o vecină, peste gardul proptit cu araci, sare încălțată cu gura: Marin n-a murit, Marin trăiește, s-o fi însurat în depărtarea din care n-a mai venit și eu n-aș fi decît fiul său, venit să-și cunoască bunicii! ... Surid stingherit și tăgăduiesc, istovit. Aici, în cimitirul din Tărtășești mai arde doar o candelă sub o placă de marmură și bătrîni într-atît se obișnuiseră că fotografia din flacăra luminărilor aprinse de ei era tot ce le-ar fi rămas încit rămîn fără grai. Numai Toader Gh. Marin, vărul eroului, realcătuiesc în memorie harta drumurilor bătute de el în război și își amintesc, deodată, că ultima lui întîlnire cu Marin se petrecuse într-o margine a Tireamului. Erau amîndoi sub arme, în regimente deosebite, și s-au încrucișat întimplător pe un drum. De atunci, nu l-a mai văzut. Din Tiream

pină-n Ghenci sint numai cinci kilometri. Marin Marin a mai trăit numai cinci kilometri.

Din Tărtășești mă abat spre Gulia, alt sat al aceiași mari comune, unde Constantin Costache ar fi trebuit să aibă doi frați și o soră: Nicolae, Enache și Sanda. Dar bărbații, în acest anîmp al recoltelor, cum se și cuvine, sint duși pe ogoare și Sanda Gh. Ion, neavînd cui împărtași vestea neașteptată că fratele lor, totuși, împotriva a aceea ce, crezuseră pină atunși, zace în pămînt românesc, izbucnește în plîns. Nici nu-și poate inchipui că un străin s-a îndurat să le poarte și lor grija. După atîta amar de ani, o veste despre un om dus, ciudat și de neînțeleș cum începe să semene cu o veste de la un om viu. Și am plecat mai departe cu brațele pline de fiori...

În sfîrșit, Manasia... Aici ar fi trebuit să se nască soldatul Nicolae Zamfir și, din început, primarul Ion Marin vede împede încotro ne vom îndrepta pașii. E un primar care-și cunoaște adinc oame-nii, pină în spițele lor de departe. Din frații lui Nicolae Zamfir mai trăiesc Calache și Gheorghe și la îndemina imediată a vestilor noastre, întimplător, e Calache. Un drum scurt, înapoi, spre Urziceni abia lăsați în urmă, și-l aflăm pe mecanicul Calache Zamfir în umbra unui atelier din care tractoarele abia se mistuiseră spre cîmpurile apropiate. Își șterge miinile de unsoare și ascultă cu răbdare istoria tărăgănată, cum ar asculta poezia unui copil, rostită la o serbare școlară. Poezia aceea eroică, despre o patrie nemuritoare, învățată întîi pe de rost de părinți și abia apoi de copii. Într-un sat din Ardeal se odihnesc zece ostași... Neamurile lor au primit doar o hîrtie pe care cuvintele căzut la datorie erau cuprinse într-un chenar negru... N-au primit mai mult... Un bărbat înimos, Mihai Cădar din Tiream, s-a zbatut să le afle obirșia, anul nașterii și părinții. Și întrebarea firească: dumneavoastră știți unde vă este îngropat fratele Nicolae?... Și Costache Zamfir, domol, parcă bucuros că am știut poezia și nu m-am poticnit în vreuna din strofele ei, imi întoarce un răspuns de-a dreptul surprinzător: știu, în Ghenci! Și atunci, fără să-mi dau seama cît de meschină imi este dezamăgirea, întreb la rîndul meu, repede: cum? de unde? Cum-nicum. De unde, de neunde — răspunde Calache Zamfir —, dar am aflat și am fost acolo... Și am adus din Ghenci, după dătină, o mină de pămînt legată într-o basma.

Și vorbele lui, firește, mi-au picurat în auz întocmai ca un balsam. Parcă nu am bătut niște drumuri degeaba. Parcă veștile mele, cit ar fi ele de triste și definitive, sint cu adevărat așteptate. Și îndoiala din capul călătoriei s-a spulberat. Parcă mi s-au luat mari poveri de pe suflet, deși am răscolit răni uitate.

MIHAI PELIN

Pămîntul Bucureștiului, un adevărat seif arheologic

(Urmare din pagina 1)

s-a întimplat să afle ei că ciobăria aceea vine din veacurile III și IV, din urnele de incinerare ale dacilor liberi, din alte veacuri, mai tirzii, din necropolele satului Mănești pe Colentina, aproape din toți secolii cei vechi. „Dom'inginer” e Aristide Ștefănescu, cercetător la Muzeul de istorie a municipiului București, arheolog din mare pasiune și om care face din descendența sa rurală o chestiune de onoare. „Dacă istoriile pe care le citim sint unorii confuze — spune Aristide Ștefănescu — vina nu e niciodată a istoriei ci a istoricilor”.

Aici, la Buftea, se găsește una din cele mai bogate vetre arheologice, un loc a cărui importanță se vedește cu fiecare zi de săpături. Există mai multe așezări suprapuse, cu necropole din secolele III-IV și — fapt cu totul excepțional — cu două necropole din secolul al XIV-lea. Pentru istoria Bucureștiului, descoperirile de la Buftea sint un veritabil ătestat de locuire continuă.

Panaît I. Panaît, șeful secției istorie veche și feudală la Muzeul municipal de istorie consideră că așezarea feudală de pe riul Colentina dă date esențiale de demografie rurală în centrul Cîmpiei Române: „Putem spune pentru prima oară cîți locuitori a avut un sat — Străulești — în veacul al XIV-lea și care era speranța de viață a locuitorilor. Speranța de viață era de 23-25 de ani. Antropologii socotesc că din cei 70 de indivizi, ale căror morminte au fost cercetate pină acum, doar 4 au trăit peste 50 de ani. Femeile erau gracile, aproape niște copile. Bărbații de talie mijlocie, robuști, ciolănoși. Cercetarea inventarului ne arată că traiul lor, deși modest, nu era un trai de năpăstuiți. S-au găsit inele de argint cu ornament de frumoasă tradiție locală și chiar urme de veșminte cu firet de aur. Trebuie să fi existat o piață locală, cu mărfuri venind de departe, încă din timpul lui Mircea cel Bătrîn. Ce-i foarte interesant e că obiectele de inventar probează o comunitate de forme și motive, de interese cu o seamă de obiecte descoperite la Giulești și Cuhea în Maramures, la Cotu Morii și Popricani în Moldova, la Retevoești, la Suslănești, la Cetățeni pe Argeș, la Ipoțești-Olt și la Strei-Singeorgiu”.

Tudor Bălan și Dumitrache Nicolae se angajează pe șantier arheologic de cițiva ani, speranța lor de viață e cert peste

70 de ani, cînd găsesc în brazdă cioburi de ceramică le privesc de-acum cu luare aminte și, în general vorbind, sint sensibilizați de chestiuni ale istoriei tirzii, dar bine la bătrînete.

Pe șantier lucrează în practică studențească de vară băieți și fete din anii I și II ai facultății de istorie-filozofie, Universitatea București. Soarele bate drept în creștetul capului, treaba de săpător în practică didactică e delicată: iață o urnă de incinerare geto-dacică și, abia un metru-doi mai încolo și, paradoxal, mai în adine un mormînt medieval. Locul e dens de informație arheologică, numai că ea se dezvăluie greu profanului. Studenții au învățat să vadă într-o secțiune, într-un loc în care omul obișnuit nu observă nimic, un strat din punct de vedere arheologic productiv.

Umblind prin cîmpul cu legume și îndreptîndu-ne spre ruinurile unui lăcaș bisericesc din mijlocul veacului al XVI-lea, Aristide Ștefănescu ridică din arătură bucăți de zgură de fier.

„Sint risipite pe o zonă destul de întinsă, spune. Mă gîndesc că pe undeva, poate chiar sub picioarele noastre, trebuie să se găsească și un cupțor de redus minereu de fier, dar unde, deocamdată nu știm. În arheologie e bine să ai și puțin noroc”.

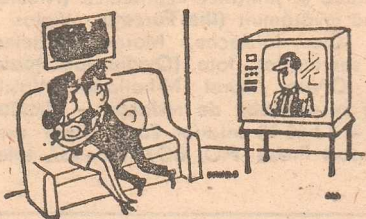
Zona arheologică Buftea e locul de muncă al unui cercetător, totuși, norocos, întrucît e unul din puținele ce îngăduie o cunoaștere exhaustivă pe un strat de aproape 3,5 m pornind din neolitic.

„Am început săpăturile încă din 1972 — mărturisește Aristide Ștefănescu — după o îndelungată prieghează, adică o cercetare de suprafață inițiată încă între cele două războaie. I.C.A.B.-ul, în ideea sistemati-zării și amenajării pentru agrement a lacurilor, ne-a cerut opinia privind zidul acela ce se profilează ca un pînten pe malul Colentinei. E bine că s-a procedat astfel că au fost consultați și istorici. Lăcașul a fost ridicat de Alexandru al II-lea Mircea, urmaș lui Mircea Ciobanu. Să coborîm mai departe în istorie: Mircea Ciobanu a fost soțul Doamnei Chiajna, fiica lui Petru Rareș, fiu, la rîndu-i, al lui Ștefan cel Mare; Ștefan care știm că era văr cu Radu cel Frumos, Radu frate cu Vlad Tepeș, Vlad Tepeș fiul lui Vlad Dracul și nepot al lui Mircea cel Bătrîn... Mănești de pe Colentina sint atestați ca aparținînd lui Mihnea cel Rău din familia Drăculeștilor. Genealogia Can-

tacuzinilor spune că Mihnea s-a născut în locuința lui Drăcea, armaș din Mănești. Săpăturile au dovedit că satul e cu două secole mai bătrîn decît o atestă acele. Inventarul de monezi vine din bănările lui Radu I. Mircea cel Bătrîn. Mihail I și din bănării medievale vecine. S-au găsit inele de argint cu motive decorative de cel mai mare interes, bumbi de imbrăcăminte, cercei, virfuri de suliiță, urme de firet de aur. Sub vatra acestui sat se găsește o alta, din veacurile VI-VII. Avem, sub acestea, straturi cu urme de locuire din epoca bronzului. În puține locuri se poate face o astfel de cercetare monografică și, totodată, exhaustivă. Ceramică, abundentă, apare din epoci foarte diferite și e lesne de datat. Ceramică urnelor funerare geto-dacice e tipică. În aceste zile, săpăm cu studenții la necropola a doua, medievală, sub care și amestecată — am mai spus — e o alta, din secolii III-IV. Un sat medieval cu două necropole, iață o întimplare extrem de rară și care dă dovada unei așezări de o anume însemnătate. Un sat domnesc. Dealtfel, prin marginea aceasta de București s-au mai făcut o sumă de cercetări interesante privind epoca geto-dacică”.

Tovarășul Panaît I. Panaît este convins că pămîntul Bucureștiului și al împrejurimilor e un adevărat seif arheologic. „Legenda lui Bucur, spune Panaît I. Panaît, trebuie citită corect și în profunzime, fiindcă numele de Bucur însuși e străvechi, cu elemente geto-dacice, un nume răspîndit pe tot teritoriul geto-dacic, pină spre Făgăraș și Sibiu. Numele e întîlnit și în Oltenia, în Moldova există chiar un sat București, numele e frecvent în vecchine în tot sudul Cîmpiei Române. Nu e curs de apă din teritoriul Bucureștiului, fie el cit de modest — Dimbovița, Colentina, Sabarul, Argeșul, Ciorogirla, Valea Pasărei și a Tinganului — care să nu fi păstrat monumente arheologice. Muzeul de istorie al municipiului are un program prioritar de cercetare — dedus din planul național de cercetare — cu 7 stațiuni de o deosebită importanță. În ce privește săpăturile de la Buftea, dăm acum primele relații care interesează publicul mare. Despre operațiile de conservare și salvare a monumentelor Olari și Schitu Maicilor s-a mai vorbit. E util să se știe că înainte de a se face patul de beton operațiile de salvare și, deci, anularea situației arheologice, s-a făcut o cercetare complexă. Un șantier de un interes aparte este acela al curții domnești — Curtea nouă sau Curtea arșă — din Dealul Spirii. Palatul, construit la 1775-1776 a ars, cum se cunoaște la 1812. Un frantuz care a văzut incendiul îl compara cu Vezuviul în erupție. Palatul era imens și cuvîntul nu-i deloc exagerat. S-au dezvelit 2000 mp și contăm pe încă vreo 500”...

Lumea se amuză

— Vai de mine ! E bărbatu-meu ! După „QUICK” — R.F.G.

Șapte sonete

Medalie pentru Mihai Viteazul

Cum după moarte mai nimic nu este
Și nici o întâmplare nu urmează,
Că viața-i zori, iar moartea e amiază,
Iar noaptea este ultima poveste,

Nu mai vorbim deloc, că n-ar fi cazul,
Despre-ntîmplările de dinainte,
Dăm o biografie de cuvinte,
Și nu știm cine-a fost de fapt Viteazul.

Nemaibătînd tot drumul lui cu talpa,
Ci dintr-o carte culegînd ecoul,
Nu vrem să știm prin ce-a trecut eroul,
Ce obosit intra Mihai în Alba.

Viteazul nostru — zeu n-a fost să fie,
Ci om într-o riscantă măreție.

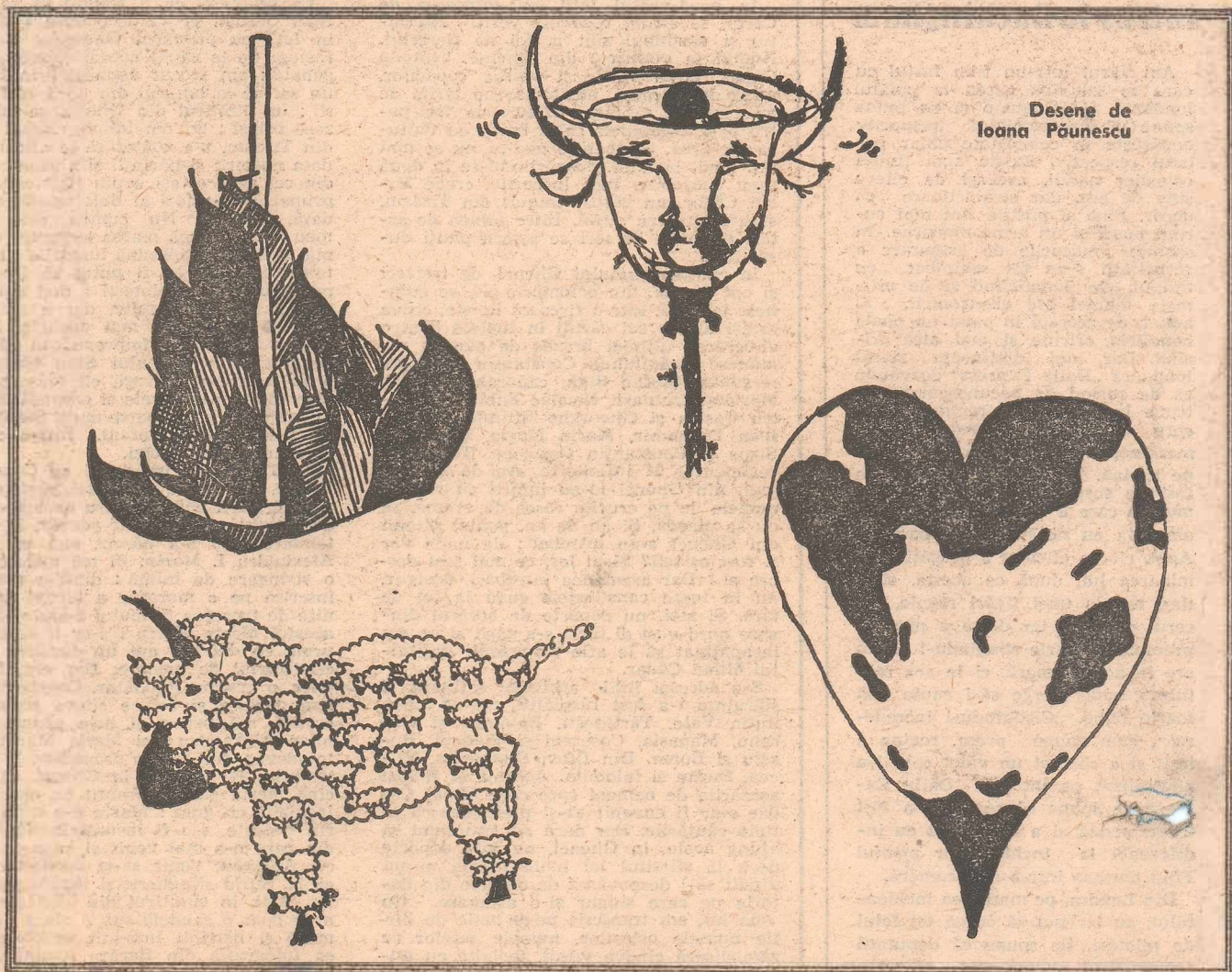
Miros de coasă

E amurg și mai rămin
Lîngă foc și amintire,
Mă adun din risipire,
Și încep să cînt păgin.

A fi fire și nefire,
Nu mai știu ce mai înșin
Umblă cineva la fin,
Simt venind miros subțire.

Taie cineva lucernă,
Cu o coasă veche, grea,
Ca și cînd și-ar repeta
Că doar moartea e eternă.

Parcă-aș sta, parcă-aș pleca
Parcă sint altcineva.

Desene de
Ioana Păunescu

Drept și datorie

Cuvintele mele nu sint în puterea dicționarilor,
Surisul tău e ca o iscălitură de inger,
Dacă tot n-au popoarele dreptul cîstit al hotarelor,
Pentru ce eu, în marginea limbii române, să sînger ?

Binecuvîntă, Doamne, pădurea dinaintea topoarelor,
Paltin și fag, brad și ferigă și sînger,
Poate-am să mor aici, diavol, proprietar al izvoarelor,
Lîngă surisul tău, ca o iscălitură mortală de inger.

Sînt mereu răstîgnitul între epigramă și epopee,
Victima luptei dintre pasiune și idee,
Tensiunea nervoasă dintre tot ce nu este și ce e,
Între dreptul și datoria față de o femeie.

Cuvintele mele te cîntă, distanță minimă,
Dîntre planetă și inimă.

Încovoiere

Am fost mai tînăr și mai drept în faptă,
dam întinericului, zilnic, vamă,
îmi căutam acces direct la dramă,
și gura-mi mirosea gutuie coaptă.

Am fost tăios, ca briciul și, ca briciul,
tocit mă simt slujindu-mi bărbierii,
de mai nimic eu azi nu mă mai sperii,
dar neclintirea însăși e un viciu.

Cu-ncovoierea vîrstei și-a tristeții
cînstesc necesitatea din cetate,
cînd armonie vrei mai mult ca toate,
pe cei ca mine-n giulgiuri aduceți-i,
și-am să mai strig, cit inima-mi va bate,
trăiască libertatea și poezii.

Revansa cerbilor

Un strigoi se aude dinspre munți,
A răzbunare și-a fatalitate,
Sînt sufletele cerbilor înfrinți
Sufierea lor al morții clopot bate,

De-ți vine către ei și tu să cînți;
Să le dai dracu pe aproape toate,
Cînd vin stafiile de cerbi cărunți
Spre vînătorii lor pe deșălate.

Parc-ar vorbi în somn, răsuflă greu,
Aste cetate stau să se răstoarne
Ei vin și aerul miroase-a carne
Și luna-n cer parcă miroase-a seu,

Ei caută, trofeu după trofeu,
Să-și ia-napoi răpitele lor coarne.

Cărăm pămînt

Dezghețul ne-a furat de prin grădini
Pămîntul negru ce la flori li-i vatră,
Ne-a mai rămas un rumeguș de piatră,
De parcă moțăm printre străini.

Cărăm pămînt, cărăm pămînt, pămînt,
Să ne refacem brazda jefuită,
Și parc-am duce-n brațe dinamită,
Atît de scump ne e și-atît de sfînt.

Cărăm pămînt de multe, multe vieți,
Să se mai lege aluatul florii,
Dar, vai, sînt niște lupte iluzorii,
Că iar ne ia pămîntul un dezgheț.

Cărăm pămînt. Mai vrei și mai puteți ?
Cărăm pămînt. Mormint. Memento mori.

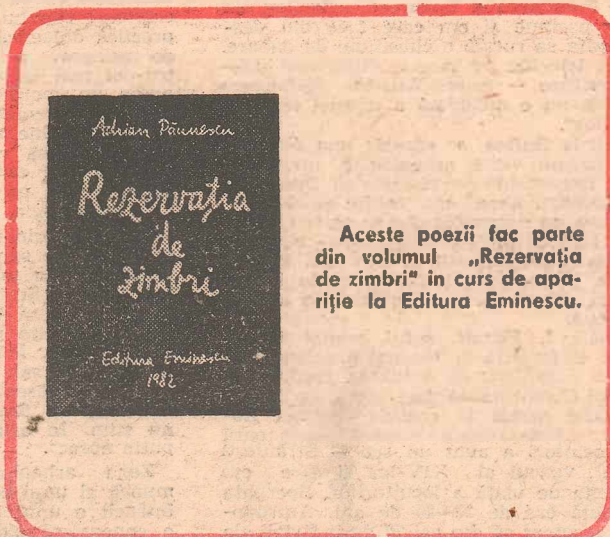
Turme pe șosele

Pe șosele trec iarăși ciobani
De la șes cătinel către munte,
Cu berbeci și oițe cărunte
Vine-o turmă de-o mie de ani.

Și ce liniște pare a fi
În cetățile noastre cînd bate
Blindul ritm al copăiei crăpate
Ca o rugă spre zorii de zi.

Pe șosele ciobanii, tot trei,
Trinitate de-a pururi întreagă
Și misterul mortal care-i leagă
Căci misteru-i mai mare-ntre ei.

Pe șosele o turmă beteagă
De la noi vrea să cumpere miei.

Aceste poezii fac parte
din volumul „Rezervația
de zimbri” în curs de apa-
riție la Editura Eminescu.

Flacăra Redacția București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Grigore-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Gaia, Mihai Pelin) - 14 57, 25 66; Secția cultură învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Niță, Adrian Dohotaru, Taria Radu) - 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Stelănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) - 25 58, 21 30; Secția reportaj, urgențe, ceraciu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoiaia, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuză, George Cușnarencu, Elena Ghera, Aurel Mihalopol, Vasile Măneacă, Olimpia Olaru, Constantin Dragomir, Victor Socaciu, Sorin Postolache) - 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50; Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIE - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef - 17 60 10 interior 20 32. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă P.O. BOX 136-137, telex 11126. București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU